

O D E V Z D A N O S

p. ALEXANDR PINY O. P.

O V Ů L E B O Z I

duchovní cvičení o čisté lásce

NAPSÁNO

1683

PŘELOŽIL P. SILV. M. BRAITO O. P.

j> Efc)UBR1S „
tADIS' m / 1 q 4 I
^ S i W ^ ó V r . ADM. 19 4 1

Dominikánská Edice Krystal - Olomouc

ÚVODEM

Dostí jsou u nás známí dominikánští mystikové němečtí, ale docela byli zapomenuti nejen u nás, nýbrž i ve Francii mystikové francouzští ze XVII. století. Sedmnácté století bylo nasyceno vášnivou touhou po čiré mystice. I laici, dvorní dámy, šlechtičny, biskupové se zajímali o mystické problémy. Otázka možnosti anebo povinnosti čisté lásky tak, jak ji chápali jansenisté, jak ji chápala Mme de Guyona Fénelon, rozbouřila francouzský veřejný život. Byla to pomalu otázka politická, otázka, do které zasáhl i sám Ludvík XIV. Molinos ve Španělsku a Mme de Guyon ve Francii ve skutečnosti diskreditovali mystiku.

Mystika měla odjakživa neúprosné nepřátele i mezi jinak věřícími anebo i zbožnými křesťany. Protože byla někdy mystika posunuta příliš daleko, totiž jen do oblasti charismatického mimořádného, proto se na ni dívali svrchu ti, kteří se domnívali, že mystika je přepych, že je dokonce rejdiště neodpovědných, nekontrolovatelných kalných žvlů duchovních, že je to něco nebezpečného.

P. Chardon, mystik dominikánský ze XVII. století, si trpce naříká na pronásledování mystiků ve své době. Říká, že ti nejmírnější mají mystiky za blázny. Přirovnává je nesmírně krásně k ptákům, kteří nemají nikde klidu. Usednou si na vlny, pronásledují je ryby, že ruší jejich království, usednou si na zem, honí je zvířata, která se domnívají, že země je vyhrazena jim. A když se rozletí tedy volně ve

vzduchu, honí je jiní ptáci, protože se jim protiví, že litají a tak prudce ...

V této době nastupuje skupina dominikánských mystiků francouzských. Jejich hlavní snahou je očistiti mystiku od nařčení a přiblížiti ji lidem, kteří se jí bojí. Jejich metoda je opravdu nápadně odlišná od mystických metod jiných. Rozhodně odlišná od psychologické metody svatého Jana od Kříže a svatě Terezie. Někdo chtěl dominikánskou mystiku označiti za doktrinální. To by nebylo jen tak beze všeho přesné. P. Mortier (*Histoire des Maitres généraux de l' Ordre des Frères Prêcheurs t. VII. p. 664*) takto charakterisuje dominikánské mystiky. A zná jenom některé. Dominikánská mystika, mystikou doktrinální? Chcete tím říci, že jest pouze spekulativní, že jest to pouhopouhá dedukce, že je to suchopár kožených traktátů? To byste nebyli právi dominikánské mystice. Dominikánská mystika má to zvláštní a v tom je doktrinální, že uvádí mystiku na její základní theologické principy, že učí podstatě vzrůstu a cestě mystiky ze základních theologických principů. Především vychází z nauky o milosti, o obohacení milosti posvěcující celého lidského křesťanského života. Buduje na přebývání Boha v člověku, na skutečnosti, že jsme děti Boží a že proto se můžeme a máme spolehnouti na svatou a dobrou vůli nebeského Otce, že máme se úplně vrhnouti do jeho náručí a že toto je celý duchovní život, věřiti Bohu a láskou uchopiti v životě a láskou přetvořiti všechno, co nám Otec posílá.

Tak vystihuje svůj zvláštní rys své mystiky nejbohatší a nejhlubší ze všech těchto francouzských dominikánských mystiků XVII. století P. Chardon ve svém stěžejním díle *La croix de Jésus*, kn. 1., hl. 1.: *Nepřipoutávám se ani k výrazům ani k uspořádání mystiků, ale osvětluji jejich základní pravdy. A když mám*

méně tajemství než oni, to ne proto, že bych chtěl setřítí jejich zásady, nýbrž abych jim zjednal více lásky.

Takový je také P. Piny, jehož poslední dílo vydáváme. P. Piny, jak jsem řekl, patřil ke slavné skupině dominikánských mystiků, k nimž patřil P. Chardon, se svým veleedilem o Kříži Páně. Pak P. Piny, P. Massoulié a posléze P. Billecoq.

P. Alexandr Piny narodil se v Provinci l. 1639 v Barcellonetě. V Darguinienu vstoupil k dominikánům. Učil jako řádový profesor theologie v Marseilli, v Aix. Roku 1672 stal se regentem generálního dominikánského studia, když si totiž král vyžádal ze všech francouzských provincií několik nejlepších sil, aby naplnily pověstný dominikánský konvent sv. Jakuba Št. Jacques, proslavený ve francouzské revoluci. Vynikal neobyčejnou zbožností. Jen málo oněm zůstalo zachováno, ale z těch drobtů můžeme si učiniti krásný obrázek svatého bojovníka za duchovní život všem. Denně se zúčastňoval půlnočních hodinek, ač jako řádový profesor byl dispensován od návštěvy choru, tím spíše nočního. Po jitřních hodinkách dlel ještě celou hodinu na rozjímání, aby podle starobylého mnišského zvyku kontemplací prožíval a zažíval vše, čím se duše naplnila ústní modlitbou. Byl tak pilný a tak uzavřený světu a takový milovník klášterní samoty a sebranosti, že nevycházel z jiného důvodu, než aby kázal nebo zpovídal. Quétif - Echard, kteří mu věnují tuto posmrtnou vzpomínku: *Scriptores II.*, str. 722., praví, že nikdo nesečte, kolik duší buď přitáhl k Bohu anebo udržel u Boha. Poslední den ještě zpovídal, k poledni, jak měl ve zvyku, teprve sloužil mši svatou. Odpoledne ve tři hodiny ulehl. Přijal svátosti umírajících a již si nikoho a ničeho nevšímal. Obcoval s Bohem, do jehož náručí se vracel, až do jedenácté hodiny, kdy

zaměnil svou kontemplaci za patření na tvář Boží. Zemřel r. 1705 v Paříži v klášteře „Zvěstování P. Marie“. Jako profesor theologie účastnil se horlivě současných perných bojů mezi molinisty a thomisty, kdy stál statečně při nauce svého řádu, jež byla napadána, ale v tom nebyl jeho hlavní smysl.

O těchto jeho polemických knihách se dozvíme jedině z Quétif - Écharda. P. Piny vyčetl ve sv. Tomáši a v knihách starých dominikánských mystiků, u Seuse, Taulera, Eckeharta a ostatních o vlastním smyslu křesťanského života, jimž je prostě milovat Boha. Nemožno dáti lidskému životu vyšší a krásnější smysl, než vůli, která touží po nějakém štěstí, které by mohla milovat a ke kterému by mohla zaměřiti svůj život, než dáti jí jako předmět lásky nejvyšší a nečistší Boha samého, Dobro samo. K tomuto láskyhodnému Bohu vede křesťany. Tak povstaly jeho spisy:

La clef du pur amour et le secret pour aimer Dieu en souffrant, Lyon. Vyšlo dvakrát po sobě 1682 a 1685.

L' oraison du coeur ou la manière de faire l' oraison parmi les distractions les plus crucifiantes de l' esprit.

Retraite sur le pur amour en pur abandon à la volonté de Dieu, Paris 1684. To je kniha, kterou podáváme v překladu dle vydání: P. Charmoy, Paříž 1924 u Lethielleux. Jest to zhuštění celé jeho nauky o čisté lásce, jak se dá prováděti všemi i v nejprostším životě.

Le plus parfait ou des voies intérieures le plus glorifiantes pour Dieu et le plus consolantes pour V âme, Lyon 1683.

Le trois différentes manières pour se rendre intérieurement Dieu présent et par l' une des trois marcher toujours en présence de Dieu 1685.

La vie cachée ou pratiques intérieures cachées

O l' homme sensuel mais connues et très bien goûtées de l'homme spirituel, Lyon 1685.

Všechny tyto knihy vyšly v dobách úporných bojů o tak zvanou čistou lásku.

Ve Španělsku a pak v celém světě způsobil velký rozruch aragonský kněz Michel de Molinos svým učením o čisté lásce, která má se snažiti spočinout jedině v podstatě Boží; nechťtí nic, nedělat nic. Innocenc XI. zavrhl jeho 68 vět, shrnovaných pod pojem kvietismu. Molinosem ovšem nezaniká kvietismus. Oživuje jej ve Francii Mme de Guyon, šlechtična, mladá vdova neobyčejně zbožná, která však na neštěstí buď neměla vůdce anebo měla vůdce tak nešťastné jako byl barnabita Lacombe anebo Fénelon. I ona učila svaté lhostejnosti ke všemu I — k věčnému spasení. Chce, aby člověk miloval Boha jen pro něho, aby člověk sebe úplně vyloučil z lásky k Bohu. Ovšem, k čemu pak je tu křesťanská naděje, která nám velí doufati od Boha pro jeho všemohoucnost a věrnost spasení, to jest věčnou blaženost? A co učiním s oním psychologickým ustrojením, které Bůh do nás vložil, že nemůžeme milovati než dobro a že dobro, aby přitáhlo vůli, naši vůli, stvořenou pro dobro, musí býti také jejím dobrem? Fénelon podřizuje soud o učení Mme de Guyon arcibiskupu z Cambrai Bossuetovi, který byl sice solidní řečník, ale právě proto se tím více lekal subtilnosti De Guyonové i Fénelonovy. Zahajuje proti němu divoký boj, v němž mu pomáhá i královský dvůr. Celá Francie disputuje o problému čisté lásky. Boj končí Bulou Innocence XII., zavrhuující 23 vět Fénelonových z jeho spisu výklad na *Maximes des Saints*.

Mystika byla znovu diskreditována, ba ohrožena. Nová nedůvěra byla vržena na tuto slavnou dceru lásky k Bohu. A tu je právě velkou zásluhou dominikánských mystiků francouzských, že hledí vybudovati mystiku na theolo-

gickém podkladě, že jí dávají tak pevné základy jako jest theologie spekulativní, takže jest mystika obhájena. Na to by neměli zapominati jednostranní vychvalovatelé stejně jednostranně metody psychologické, jako je jednostranná metoda spekulativní. Ale, kdybych si měl vybrati, raději bych si zvolil metodu, která říká, Co je mystika, než onu, která říká, Jak vypadá.

P. Piny, jehož nazývá Brémond: *L'histoire du sentiment religieux en France*, sv. VIII. str. 78, *Le maître du pur amour*, postavil mystiku na prostinký základ lásky k vůli Boží. Čistá láska? Ano, láska, která vylučuje sobectví tak, jak jen je možné z naší lásky k Bohu. Láska čistá je pro P. Piny velmi jednoduchá. Jest to totiž pokorné a prosté obejmutí vůle Boží. Chce jen, co chce On, protože to je dobré, protože je to předmět vůle a lásky Boží. Převádí tuto spleť otázky na pole skutečného života. Člověk svou lásku k Bohu omezuje anebo poskvňuje tím, že chce něco jiného než je Bůh a než chce Bůh. Takto je možno očistiti lásku, aby chtěla jen, co Bůh chce. P. Piny staví tři stupně této lásky k Bohu.

Nejnižší stupeň je: Chtít, co chce Bůh.
C - To je stupeň nejnižší, který bychom nazvali resignací. A lidově: Nu, když to musí býti, když tedy to Bůh chce, budiž, ale skryta je pod tím zadní myšlenka: Lepší by bylo, kdyby to nemusilo býti. Člověk se tu rozechvívá celou láskou k sobě. Je tu ještě silný důvod bázně před trestem a láska jen začátečnická.

Druhý stupeň je: Chtít jen, co chce Bůh. Ale ani to ještě nemusí býti dokonalá láska. Je to více než odevzdanost, jako resignace. Jest to již shoda s Boží vůlí. Jakmile se Boží vůle ukáže, člověk nechce nic než ji. Ale při tom se ještě skrývá nevyslovené přání, aby Bůh chtěl to ono, jak nám se to líbí. Nazval bych

tuto odevzdanost shodou s vůlí Boží. Ale dokonalost jest teprve na třetím stupni, kdy se odevzdanost projevuje jako oddanost naprostá, kdy člověk chce vše, jen protože tak Bůh chce. Když nechceme nic než protože tak chce Bůh, ne my, to je dokonalost, to je také čistá láska k Bohu. Čistá láska je stav duše přesvědčené o velikosti a vznešenosti Boží, jejíž vůlí tak vznešené a svaté a dobré se oddává jako oběť lásky.

Chtít, co chce Bůh a protože to chce, toto je čistá láska v praktickém životě. Všechny ostatní definice anebo popisy této čisté lásky jsou jen nutné následky této definice pozitivní: Láska znamená chtít dobro příteli. Dobro Boží je předmět vůle jeho. Proto naše čistá láska znamená chtít i jen předmět jeho lásky, to jest, jeho dobro jako dobro své.

Duše je tak zbavena svých vlastních zájmů. Tak chce jen Boha, že i ohledně blaženosti věčné chce především jeho Blaženost, která jest v něm, ustupuje do pozadí, i když je nemožné ji úplně vyloučiti, protože, když je Bůh dobro, musí oblažovati ty, kteří jej milují. Láska totiž spojuje, láska pravá dychtí po spojení a spojení s dobrem samým znamená spočinutí v něm a to jest blaženost.

Správně ještě poznamenává Piny k obavám, zda toto odevzdání se Boží vůlí není nebezpečným kvietismem. To vyžaduje naopak největšího úkonu vůle, nejmohutnějšího napnutí naší činnosti: nechťiti nic, než co chce Bůh a jak on chce. Chtít nechťiti je velký výkon! Učí ne nečinnosti, nýbrž učí varovati se úzkostlivého pečování i ve věcech nejsvětějších, jako jest duchovní život. Učí snažiti se o dokonalost bez hořečného shonu a strachu. Také není odevzdanost fatalismem, slepým odevzdáním se do rukou slepého t. zv. „osudu“. Neučí nestarat se, nýbrž nepečovat úzkostlivě, neučí nejednat,

nýbrž jednat klidně dle toho, co Bůh právě pošle, chce nebo dopustí. Protože víme, že i to je vůle Boží, abych učinil, co na mně jest.

Tak můžeme klidně doporučit všem tuto knihu a všem doporučit, aby podle ní zařídili svůj duchovní život. Zjednoduší jej nesmírně a budeme jej moci přesadit do celého svého všedního života.

P. Silv. M. Braitó O. P.

I.

o velkém štěstí duší, které žijí v tomto světě odevzdány do vůle Boží.

1. Odevzdanost do vůle Boží zjednává duši velké štěstí v tomto životě.

Cíl těchto duchovních cvičení jest přivésti vás, křesťanské duše, k čisté lásce Boží, k odevzdanosti do jeho božské vůle, upevniti vás navždy v této krásné ctnosti tak, abyste příště dýchaly jen Božím zalíbením ve všech věcech a aby jeho svatá vůle sama jen vás v budoucnosti řídila. Proto bych vás chtěl hned na začátku přesvědčiti o velkém štěstí duše v tomto stavu odevzdání.

Poslyšte nejprve, jak kdysi usuzovala jedna duše opravdu duchovní, která byla v tomto stavu. Domnívali se o ní, že jest nešťastná, v bídě a ve velké potřebě věcí nutných k slušnému životu. „Nic takového není pravda“, říkala. „Jsem tak šťastna ve skutečnosti, jak nešťastna v domnění a soudu lidí.“

Což není pravda, že je-li opravdové štěstí na zemi, jest především pro duše, které jsou v tom stavu, že mohou říci: „Stane se jen, co my chceme a jak chceme. Hle, to je stav a prostředí, v němž žiji od oné chvíle, kdy mi Bůh dal milost vstoupiti na tuto cestu odevzdanosti a když z čisté lásky k jeho vůli žiji odevzdána do této božské vůle. Ano, nestane se nic, než co chci, a vše se stane tak, jak chci. Kdy jsem v bídě a nedostatku potřebných věcí k životu, mys-

lim, že je to vůle Boží. Když jsem vystavena všem nepříjemnostem roční doby, když se vidím pokořena, když jest mi odpíráno a když trpím, myslím, že je to vůle Boží. Když se někdy zdá celé mé nitro býti v opuštěnosti, takže prchla veškerá má radost a cítím, že jsem ponořena do hořkosti a smutku, když necítím již ničeho z toho, co jsem nalézala ve věcech Božích, a když Bůh se mnou jedná, jako by byl opravdu Bohem skrytým, v této vnitřní opuštěnosti myslím rovněž, že jest to svatá vůle Boží. A tak ve všech stavech a ve všech okolnostech stane se jen, co chci, aby se stalo, a způsobem, jak chci, aby se to stalo. Chci totiž jen vůli Boží a jsem přesvědčena, že na mně jako na druhých nestane se než sv. vůle Boží."

Zkušenost také potvrzuje tuto pravdu o štěstí duší, odevzdaných do Boží vůle: zkušenost těch, kteří vstoupili na tuto bohatou cestu odevzdanosti, a zkušenost těch, kteří tam ještě nejsou.

Řekněte mi totiž vy, kteří jste ještě nedošli k této čisté lásce, abyste nechtěli ničeho sebou samými, a chtěli vše jen v řádu vůle Boží; řekněte mi, zdaž není pravda, že váš podíl až dodnes byl neklid, těkání, zmatek a strach? Ach ano, to je stav nešťastný všech duší, které nechtějí, nebo se neodvážejí odevzdati se jednou dokonale svatě vůli Boží. Jsou tím, čím by nechtěly být, a nejsou to, čím by být chtěly. Protože jsou a zůstávají vlastníky své vůle, jejich podíl je zmitání a ustavičný strach, že budou zaskočeny v tom, co chtějí, že ztratí to, co mají, anebo že nedosáhnou cíle svých žádostí. Jestliže jejich srdce patří ještě světu, jsou ustavičně zneklidňovány tisícerými touhami, které víří v jejich duchu, aniž by se kdy dočkaly jejich naplnění. Jsou-li anebo domnívají-li se, že jsou ve vnitřním životě, aniž by se při tom odevzdaly do Boží vůle pro všechny okolnosti,

ve kterých se Bohu zalíbí je držeti, jsou rovněž vydány ustavičným duchovním úzkostem, protože se stále vidí v jiných okolnostech, než by si přály být. Když zpozorují u jiných duší milosti, kterých samy nemohou mít, veta po sebranosti, světle a vroucnějším citu. Počínají vzdychati a naříkati. Vyčítají Bohu, že je opustil ve vnitřní chudobě, temnotách a nuzotě, zatím co jiné duše oplývají útechami a jsou naplněny přízní Nejvyššího.

Ubohé duše. Protože patří ještě samy sobě a protože se neodváží překročiti práh odevzdanosti, proto se vlekou jako mrtvý život, život zmatku, úzkosti, bázně a ustavičného neklidu.

Docela jinak je s dušemi šťastně odevzdanými do svatě vůle Boží; mají docela opačnou zkušenost než druzí. Duše opravdu odevzdaná již se ničeho nebojí. Nemá co ztratit, protože vše dala, vše ztratila, vše odevzdala láskou do vůle Boží. Nezatouží ani po tom, čeho nemá, ani nebude záviděti to, co mají druzí, protože Bůh a jeho vůle jsou jí vším ve všem. Deus meus et omnia: Bůh mé všechno. Ví, že když Bůh, jenž je dobrota sama, se jí více nesdělí, i když byly odstraněny všechny překážky, totiž dobrovolné připoutání a přichylnost srdce k nedbalostem, že je to jen proto, že nechce. A tak je spokojena i ve svém nedostatku jako jiní ve svém požívání, protože dovede najiti požívání v nedostatku láskyplným spojením, třeba ukřižováním své vůle s vůlí svého Boha. V tom záleží na tomto světě skutečné štěstí.

Ale, jděme ještě dále, abychom se lépe přesvědčili o štěstí duší, které dospěly k tomuto vrcholu odevzdanosti. Jejich štěstí je takové, že s touto odevzdaností nejsou nikdy bohatší duchovně, než když dojdou daleko ve vnitřní chudobě; stávají se bohatí v té míře, v jaké se zdají chudobní. Není totiž opravdu tak chudého stavu v duchovním životě, jehož by neobráti-

ly touto odevzdaností v to, co jest nejbohatší v duchovním životě, totiž v lásku, v jednotu, ve smrt vlastní vůle, a proto také ve svatost. Duši takto odevzdané do vůle Boží stačí pouze vzpomenouti si na tuto svatou, posvěcující vůli ve všech stavech i nejhudších, aby ji přijala, schválila a klaněla se jí ve všem. Vnitřní zkoušky jí slouží k tomu, aby se spojila ještě důvěrněji a ještě láskyplněji s touto vůlí hodnou klanění. Přijímajíc vše, protože Bůh tak chce, ukazuje, že miluje Boha a jeho vůli nejenom tím, že chce, co on chce a nechce, čeho nechce on, nýbrž že to chce i proti své vlastní vůli. A když se odevzdanost stane zvolna životem těchto duší, kdo by pochyboval, že jsou právě bohatý a šťastný a že dokonce nejsou nikdy bohatší a šťastnější, než když jsou chudý a kdy se obohacují svou chudobou a svými bédami? Stačí jen, aby se statečně držely ve své odevzdanosti uprostřed svých vnitřních zkoušek, aby jim tyto zkoušky sloužily k dobrému, aby se spojily ještě důvěrněji, ještě láskyplněji a ještě čistěji s Bohem a s jeho vůlí.

Jest velkým štěstím štěstí těchto duší, které žijí v tomto životě odevzdány do vůle Boží, i když se díváme na toto štěstí jen s hlediska tohoto života. Pravý pokoj a klid totiž máme, jak jsme viděli, jen když máme podíl na této odevzdanosti. Jen ona nás povznáší nad všechno, co by nás mohlo zneklidňovati. Ona nás spojuje tak důvěrně s vůlí Boží, že již nic se nepřihodí, co bychom nechtěli, protože chceme jen tuto vůli Boží. Touto odevzdaností posléze můžeme se obohatiti ve všech svých vnitřních zkouškách, které by na každé jiné cestě než na cestě odevzdanosti mohly býti překážkou našemu duchovnímu pokroku.

2. Odevzdanost do vůle Boží uklidňuje duši před budoucností.

Tento stav odevzdanosti zjednává nám tolik dober pro přítomný život, ale jest ještě větším štěstím, jestliže se na něj díváme s hlediska budoucnosti. Budoucnost je pro nás smrt, kterou očekáváme, a to, čeho bychom se mohli báti neb več bychom doufali po smrti. Nuže, můžeme tvrditi, že ani to, co je nejstrašnější a nejhroznější ve smrti, nemůže změnit pokoj duše, která žila odevzdána do vůle svého Boha. Smrt, ať je jakkoli hrozná, nemůže nás děsiti ani kaliti našeho míru jinak, než že se nám představuje s tváří, jež patří na čas, jež končí, anebo s tváří, kterou se dívá na věčnost, kterou začíná. Ale, táží se vás, čeho se může báti vzhledem k času nebo k věčnosti duše odevzdaná, která nemá jiné vůle, než vůle svého Boha? Jak by se mohla báti smrti se strany času, když touto láskyplnou odevzdaností se od všeho odtrhla a odloučila? Jest mrtva v duchu všemu, oč by se mohla smrt odvážiti ji krutě a násilně oloupiti. Láska odevzdanosti to učinila sama klidně a láskyplně.

Proto duše takto odevzdaná nemůže se děsiti a hroziti při pohledu na smrt a všechna její krutá odloučení. Taková duše může totiž říci smrti, že přichází příliš pozdě, že čistá láska k Boží vůli učinila dávno to, co ona by chtěla učiniti, že čistá láska ji šťastně odloučila od přilnutí k životu, ke zdraví, k vážnosti, ke statkům, k rodičům, k přátelům, že nic nechce a nic nemiluje než to, co je v řádu Boží vůle. Tato láska naplnila a dovršila velké dílo, které jí Bůh svěřil: *Opus consumavi, quod dedisti mihi, chci říci, smrt vlastní vůle, v níž záleží dokonalá láska a dokonalost lásky, perfecta caritas nulla cupiditas, dokonalá láska znamená: již žádná touha.*

Když je pravda, že duše takto odevzdaná má se tak málo čeho bát v hodině smrti v tom, co se týká času, jež smrt končí, řekněme, že nemá více k obávání se strany věčnosti, kterou smrt zahajuje. Žádný stav na světě by nedal této duši klidné ujištění, které jí dává dokonalá odevzdanost do vůle Boží vzhledem k věčnosti, ať již ji čeká šťastnou anebo ať se jí musí obávati jako nešťastné. Což není naše vlastní vůle jediným dřevem, které hoří podle sv. Bernarda v pekle? *Tolle propriam voluntatem et non erit infernus*: odstraň vlastní vůli a nebude pekla. Není-li naše vůle podrobena Bohu, když přichází od nás a ne od Boha, nemůže býti nežli hřích a zločin, protože všechno dobré může přijíti jen shůry a může jen v Bohu míti svůj zdroj, v Dobru nejvyšším a v dobrotě podstatné. *Omne bonum de sursum est*; všechno dobré shůry jest. Nuže, není pravdou, že ze všech duchovních cest není jiné, kde by duše byla více zbavena své vlastní vůle, než jest v této cestě dokonalé odevzdanosti? Všechny kroky, které po ní konáme, znamenají dávání přednosti, přijímání Boží vůle na úkor naší, a proto, kolik obětí vlastní vůle, tolik smrtelných ran k jejímu zničení. Což to není onen blažený stav odevzdanosti do vůle Boží, kde jsme v bezpečí před hrůzami smrti nejenom se strany času, jež končí, nýbrž také se strany věčnosti, kterou zahajuje? V tomto stavu odevzdanosti nemůžeme neočekávati svatou věčnost, protože jsme zbaveni oné vlastní vůle, jež jediná by nám mohla dát báti se nešťastné věčnosti.

Posléze, jak se báti smrti vzhledem k peklu s tímto stavem odevzdanosti do vůle Boží? Duše totiž vychází z těla s týmiž city a v témž stavu, jež měla, jsouc spojená s tělem. Nuže v pekle nepřestává rouhání proti vůli Boží. Duše nesesetoupí do pekel než svými vlastními zbraněmi, praví Duch svatý: *descendent dam-*

nati ad inferos cum armis suis, anebo, jak dodává Andělský učitel, s city a stavy, které měly, když byly spojeny s tělem; Cum affectionibus pravis. S city zvrácenými. Jak by tedy bylo možné, aby duše, která žila této láskyplné odevzdanosti všech svých zájmů a sebe samé do vůle Boží, jejíž rozkoší a radostí a slastí bylo býti poddána, na níž se vůle Boží naplnila, ačkoliv ji to třeba mnoho stálo, a jež vychází z těla v témž stavu odevzdanosti a lásky, plném podrobení se vůli svého Boha, jak by bylo možné, aby umírajíc tak, jak žila, byla přijata taková duše do pekla, kde se věčně rouhají vůli Boží? Aestuaverunt aestu magno et blasphemaverunt nomen Domini: hořeli žářem velikým a rouhali se jménu Páně. To je velké štěstí pro duši: žiti v tomto životě odevzdána do vůle Boží, ve všem míti na zřeteli tuto vůli, ať se děje cokoliv, protože vše se děje jen jeho řízením, jak praví velký svatý Augustin: Nihil fit nisi omnipotens fieri velit: nic se neděje, než co Všemohoucí chce, a dívati se na všechno, abychom to schvalovali a vždycky přijímali.

V tom je pravé štěstí. Cíní nás šťastny v přítomném životě pokojem, který nám zprostředkuje, když působí, že se nestane než to, co chceme. Zaručuje nám život budoucí pro smrt i pro věčnost, protože nás staví do počtu oněch šťastných duší, o nichž mluví Písmo, když dí, že ti, kteří ztratí láskou své duše v tomto světě v rukou Boží vůle, zachraňují ji pro život věčný a věčnou blaženost.

VII.

Dobrota *Boží* jest spravedlivým a nutkavým důvodem, abychom se úplně odevzdali do jeho vůle.

1. Dobrota Boží k nám v řádu přirozeném.

Poslyšte výlevy láskyplné odevzdanosti, kterými se dal strhnouti královský prorok při pohledu na dobrotivou vůli Boží: „Pane“, volal, „dej, abych tě miloval, ale láskou tak velkou, že bych zapomněl na sebe, že bych ničeho již nechtěl a nemiloval než tebe a tvou vůli. Tys, Pane, dobrota svrchovaně dobrotu rozlévající, má síla, má opora, má pomoc, mé útočiště, můj Bůh a mé všechno.“ Jak bychom nesdíleli tyto city a jak bychom neodevzdali úplně sebe a své zájmy do rukou tak dobrého Boha, od něhož máme všechno, co máme? První dar, který nám dává, jsme my sami, jak praví sv. Bernard: *Primum, quod nobis praestitit, nos ipsi sumus.* — První, co nám dal, jsme my sami. Což jsme učinili sami sebe? My jsme utvořili své tělo, svou duši? Nebyla to tato dobrotivá dobrota našeho Boha, která nám stvořením dala vše, co jsme?

Kdybychom se narodili slepí, jak jsme se mohli naroditi, nebo hluchí, nebo bez užívání rozumu a kdyby se náhodou vyskytl nějaký světec, který by nám zázračně dal, čeho bychom neměli, jakou vděčností neslo by se naše srdce k našemu dobrodinci! Jakou důvěru bychom měli k němu, v jeho dobrotu, v jeho moc a s jakou radostí bychom mu svěřili péči o své

zájmy a o sebe samy! A proti tomu byla to jen dobrota Boží, která stvořila z ničeho naše těla a naše duše bez jakýchkoliv našich předchozích zásluh a aniž by nás jakkoliv potřebovala. Ona připravila podivuhodně všechna ústrojí našich smyslů. Ona vtiskla Boží obraz svůj do každé z našich duší, jež opatřila rozumem, vůlí i srdcem. Ona zachovává po všechny okamžiky našeho života na živu naše duše a tato těla, tyto schopnosti, smysly se všemi jejich ústrojími. Koho proto budeme milovat? Komu budeme vděční, jestliže ne tomuto Bohu? Komu budeme důvěřovati, když nebudeme mítí důvěry v tuto šlechetnou dobrotu? Ano, milujme Boha tak dobrého! Mějme důvěru v něho, ale důvěru tak velkou, že nebude již ničeho v nás, co bychom neodevzdali do jeho božské vůle. Nás pak více než cokoliv jiného, protože my sami jsme dílem rukou jeho. *Ipsius enim factura sumus. Jeho dílo jsme!*

Je-li již stvoření a zachovávání našeho bytí tak spravedlivým důvodem, abychom odevzdali Bohu to, co je jeho více než naše, rcete, k jakým citům odevzdanosti přistoupíme, když si vypočítáme, je-li to možné, nesčíslné projevy přízně, které provázejí tyto prvé dary? To by věru nic nebylo nás stvořiti, bylo by málo udržeti nás v bytí, kdyby nekonečně velkomyslná dobrota Boží neučinila si dobrovolným zákonem postavit se celá jakoby do našich služeb a státi při nás ve všech okamžicích našeho života. Jí mohou se pohybovati naše tělo a naše údy, ona dává biti našemu srdci, ona dává myšlenky našemu rozumu a ona jest posléze také zdrojem všech našich činů. Je vůbec nějaký okamžik našeho života, v němž by nám tato Boží dobrota odmítla své přispění? Dala kdy na sebe vůbec čekati? Nikdy. A když je tomu tak, mohli bychom uvěřiti, že by tento tak dobrý Bůh neměl dokonale na srdci, aby

nám pomáhal, aby nás držel a aby nás přivedl ke šťastnému konci se vším, co se nás týká, když se úplně odevzdáváme do jeho rukou, aby se ve všem stalo podle jeho svaté vůle?

Ale, řeknete, tyto dary tak velkomyslné Boží dobroty jsou pouze řádu přirozeného z téže ruky Boží, jež se stará o všechny potřeby všech bytostí. Máme je společně s živočichy i s tvory neživými. Kdybyste takto mluvili, mluvili byste jako nevděčníci nebo nevědomci.

Mluvili byste jako nevědomci, kdybyste nevěděli, že celý vesmír byl pro vás stvořen. Omnia propter vos: vše pro vás. Vše, co je menší než člověk, dostává proto všechny dary jen, aby sloužilo a prospívalo člověku. A mluvili byste jako nevděčníci, kdybyste, neznajíce této pravdy, necítili se každého okamžiku zasypání tíhou dobrodiní tak velkých a tak nesmírných jak celý svět.

Tak vidíte, že jest vaší povinností odevzdátí se a láskyplně se ztratiti v ruku Boha tak dobrého, jenž pro vás a k vaší službě stvořil svět a vše, co jej naplňuje.

2. Dobrota Boží k nám v řádu milosti.

Když je nemožné srdci zdravému zůstatí necitelné při pohledu na nekonečná dobrodiní, kterými nás zahrnuje Bůh v pouhém řádu přirozeném, s jakým nadšením a s jakou ryzostí lásky musíme se vrhnouti do jeho náručí a odevzdati se se vším do jeho božské dobroty, když uvážíme, jak tato dobrota nám dala a dává Boha v řádu milosti. Pouč se, volá vroucně svatý Bernard, co Bůh učinil pro tebe, když popatříš, čím se stal pro tebe. *Disce, quanta tibi fecit Deus ex eo, quod pro te factus est.* Pouč se, co Bůh učinil pro tebe z toho, čím se stal sám pro tebe.

Tato jeho nekonečná dobrota, když nám dala

Otce ve stvoření, dala nám Boha Syna za prostředníka a Ducha svatého k posvěcení v díle našeho ospravedlnění. To byla jeho dobrota, která, když učinila člověka a s ním tisícera stvoření pro něho, vedla posléze Boha k tomu, aby se také sám stal člověkem pro nás. Et homo factus est. A člověkem se stal.

Nač tedy ještě čekáš, duše má, aby ses ztratila, aby ses ponořila nejupřímnější, nejúplnější a lásky nejplnější odevzdaností do tohoto oceánu a do této bezedné propasti dobroty? Ano, tento dobrý Bůh učinil se jedním tělem s tebou, aby ses ty stal jeden duch a jedno srdce s ním. Chtěl, abys touto jednotou ducha a srdce, kterou se s ním zasnubuješ milostí v čase, zasnubil se s ním pro celou věčnost ve slávě a ve slastech, které nepominou. Nespokojil se s tím, že ti dal třiatřicet let smrtelného života, ztrávených v nejrůznějších pokořováních, pohrdání, chudobě, utrpení a nepříjemnostech; dal ti všechny dny svého života. Dává ti s tímto životem sebe celého, protože přebývá v jedné svátosti, v níž máš celé jeho bohatství tak často, jak jej chceš přijmouti.

Po všech těchto projevech lásky bylo by možné, aby bylo ještě nějaké srdce tak necitelné, duše tak nevděčná, člověk tak nemilující své vlastní zájmy, jenž by odmítl odevzdati se se vším do rukou Boha tak dobrého, jenž nám všechno dal v řádu přirozeném a jehož jsme tolik stáli v řádu nadpřirozeném?

Dej Bůh, abychom se rozhodli jako božský Ženich odebrati se jednou za den do ústraní a mimo všechny úvahy, které bychom mohli činiti, věnovali trochu pozornosti tomu, co jsme sami přijali od této božské dobroty. Jestliže nepřivedlo naše srdce patření na všeobecná dobrodiní dobroty Boží k této odevzdanosti, která tak oslavuje Boha a tolik posvěcuje naše duše, kéž se ho dotkne a kéž v něm dokončí

patření na zvláštní dobrodiní to, co jen nastínilo a začalo patření na dobra obecná. Neboť opravdu, kdo bude váhati anebo kdo odepře odevzdati se celý se vším, co je a co má, do rukou Boha, který tolik učinil pro nás? Což to nebyla jeho nekonečná dobrota, která s tak dlouhou trpělivostí snášela tolik hříchů, tolik drzostí, tolik neposlušností a vzpour proti svým svatým zákonům?

Což nečekala jeho Dobrota tak dlouho na den, kdy začneme se káti ze svých chyb, místo aby nás svrhla střemhlav do pekel jako tolik jiných, kteří proto mnoho dnes trpí a na věky ještě trpěti budou? To byla tato dobrota, která nás přijala jako jiné marnotratné syny, odpustila nám naše hříchy a usnadnila nám cestu do nebes. Ona nám dala nové srdce, kterým vše, co se dříve zdálo hořkým, teď se jeví sladké, a co se nám dříve zdálo sladké ve světě, dnes se nám zdá být nesnesitelné.

Této milé dobrotě jsme povinni díky za všechna dobrá rozhodnutí a za všechny dobré skutky, které jsme učinili, za všechny slzy, které jsme prolili, za všechny útěchy Ducha svatého, které jsme přijali, za všechny zbožné city, kterými jsme byli zasaženi, za všechna světla, která nám byla dána, a za uskutečnění všech zbožných plánů, které jsme si utvořili.

Tato svrchovaná Dobrota jest opravdu plodným, nevyčerpatelným zdrojem všech dober a všech milostí. Jak bychom nezvolali s onou ryzností srdce, která vede k čiré odevzdanosti: *Sero te cognovi, bonitas antiqua.* — Později jsem tě poznal, stará dobroto! Proč nám to tak dlouho trvalo poznati takovou Dobrotu? A proč jsme tak dlouho váhali, když jsme ji poznali, a proč ještě váháme ztratit se v ní láskyplnou a dokonalou důvěrou, abychom nechtěli ani pro duši ani pro tělo ani pro život ani pro smrt nic, než co se bude líbiti této Dobrotě?

Bojme se, probůh, jen sebe, protože my jsme svoji nejhorší nepřátelé. Bójme se své vlastní vůle, která tolikráte rozvrátila a zničila, co v nás postavila a obnovila Boží Dobrota. Bójme se, aby nás Bůh neopustil a abychom se brzo nestali z oněch ztracených dětí, o kterých mluví Prorok, když dí, že Bůh je k dovršení neštěstí ponechal jim samým, jejich cestám nepravosti: *Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adinventionibus suis ...* Pustil jsem je podle přání srdce jejich a půjdou po nálezcích svých.

Ale, probůh, nebojme se rovněž Boha lásky, nebojme se upadnouti do rukou Boha, jehož přirozenost jest dobrota sama. Nebojme se, že bychom špatně umístili své zájmy, když z toho učiníme láskyplný rozlet do rukou Boha tak dobrotivého. Dobrota může jen dobře činiti, když ji necháme působiti. Nechrne jednatí Boha a přijměme z celého srdce vše, co koná, co umrtvuje nebo oživuje, ať nám dává štěstí nebo utrpení, ať nás nechává ve vnitřní opuštěnosti anebo ať se mu zalíbí nás pozvednouti osvíceným nazíráním až k žáru serafinskému.

Nuže, ještě jednou, nechejme jej jednatí! Přijměme v pokoji, v tichosti a s radostí vše, co činí, abychom mu vpravdě dokázali svou dokonalou odevzdanost. Dobrota nejvyšší může jen dobře činiti, když ji to necháme konati.

VIII.

Jak je nám milosrdenství Boží naléhavým důvodem k čiré odevzdanosti.

1. Jak velké jest milosrdenství Boží.

Milosrdenství Boží je nám spravedlivým a naléhavým důvodem k tomu, abychom se zbavili veškeré vlastní vůle a abychom odevzdali veškeré své zájmy do rukou Božích, aby on, jsa milosrdný, jak také uvidíme, zařídil vše s námi dle své libosti. Abychom pochopili tuto myšlenku, musíme si vzpomenouti, že jsme ztratili hříchy milost svého Boha a že jsouce ponecháni své slabosti, nemohli jsme vzkřísiti sami sebe, když jsme byli mrtví, anebo stvořiti nový svět. V tomto smutném stavu nemilosti, když jsme ztratili synovství Boží, ztratili jsme zároveň také všechna práva dožadovati se tohoto nebeského dědictví. V tomto stavu nebyla naše duše ani chrámem jeho, ani oltářem, ani trůnem jeho a tím méně jeho nevěstou.

Jen ty, jedině, drahé a milené Milosrdenství, prosilo jsi za nás od věčnosti před Bohem. Tebe bylo uposlechnuto, když jsi v tajemné komnatě nejsvětější Trojice dalo podivuhodnou radu ke vtělení jednorozeného Syna Božího. Po daru, který jsi nám zprostředkovalo, když jsi nám dalo vtělené Slovo, která duše by váhala ještě odevzdati se do rukou takového Milosrdenství, klaněti se mu, schvalovati Boží plány a s citem naprosté odevzdanosti nic více nechtíti než naplnění jeho vůle?

Ano, láskyhodné, nade vše láskyhodné milosrdenství mého Boha! Jen ty jsi zabránilo, že jsem po svém prvním hříchu neklesl nemocen a nezemřel na místě, že jsem tehdy neztratil rozum a smysly, že jsem nebyl vydán v kořist ďáblu, aby mne věčně trestal, že jsem nebyl odsouzen, abych ztratil nenahraditelně Boha a s ním že jsem neztratil všechno. Totum perdidit, qui te perdidit. Všechno ztratil, , kdo tebe ztratil. Nemám proto důvodu, abych se slepě odevzdal vůli tak milosrdného Boha a na důkaz pravdivosti a ryzosti mé odevzdanosti ničeho neodmítl z jeho ruky? Což nemám tisíc důvodů, abych ničeho již nežádal pro sebe a ve svém zájmu než naplnění jeho vůle?

Ale to ještě není všechno. Tys, sladké Milosrdenství, vidělo, s jakou opovázlivostí chovali jsme se svými hříchy k Bohu, jež se nedá s ničím srovnati, protože to se nicota bouřila proti svému Všechno; tys, sladké Milosrdenství, vedlo přece toto božské Všechno, aby místo trestu nám dalo svého vlastního Syna za prostředníka pokoje, jež chtělo uzavřítí s námi.

Tys, ó božské a láskyhodné Milosrdenství, dalo nám věděti, že na první povzdech srdce opravdu zkroušeného vedeš Boha, aby více nevzpomínal našich urážek: In quacumque die ingemuerit peccator, omnium iniquitatum eius non recordabor... V kterýkoliv den zavzdychne hříšník, nevzpomenu již jeho nepravostí.

Nuže, kdo by se neobrátil po tom všem od svých obav, aby vše doufal? Kdo se neodevzdá s duší i s tělem řízení takového Milosrdenství, ale takovou odevzdaností, že již ničeho nebude žádati, leč aby se naplnila jeho vůle nad ním?

Ke vzbuzení těchto citů odevzdanosti do náručí Božího milosrdenství, když ujistil Duch svatý v Písmu svatém, že Bůh jest opravdu Bohem spravedlivým a žárlivým, jenž trestá hříchy otce až do třetího a čtvrtého pokolení:

Ego Deus zelotes visitans iniquitatem patrū in filios usque ad tertiam et quartam generationem ... připojuje, že je docela jinak nakloněn činiti dobře než trestati a kárati. Ačkoliv jsou obě tyto dokonalosti nekonečné v sobě, spravedlnost jako milosrdenství, jsou přece různé ve svých účincích. Bůh vykonává spravedlnost a trestá do třetího a do čtvrtého pokolení, ale milosrdenství činí do pokolení tisícího: Et faciens misericordias in millia.

Aby nás Prorok naplnil těmito city a aby nám dal vstoupiti celým srdcem do této odevzdanosti, když mluví o hněvu a spravedlnosti Boží, ujišťuje, že padá na nás jen kapka po kapce; Stillabit super vos maledictio: kapati bude na vás zlořečení, praví prorok Daniel, a ve Velepísni: Ruce mé kapaly myrhou. Ale když naopak mluví o přízni a milostech tohoto přemilého Milosrdenství, daleko neříká: Kapaly, že přijdou na nás kapky po kapce, nýbrž ujišťuje nás, že potekou s prudkostí; Quae fluunt de Líbáno... Jež proudem tekou z Líbánu. Ujišťuje nás, že Boží milosrdenství sdělí se nám v takovém bohatství, že budou jako řeka pokoje, požehnání a milosti: Ecce ego declinabo super eum quasi fluvius pacis: Skloním se nad ním jako řeka pokoje, jest psáno u proroka Isaiáše.

Když Adam zhřešil a když Bůh určil, aby spravedlnost šla svou cestou, což nebylo řečeno v Písmu, že když šel Bůh najiti Adama, aby ho pokáral a potrestal, jak toho spravedlnost žádala, kráčel sice, ale tak pomalu, takže bylo jasně viděti, že nic si nepřeje méně než ho potrestati: Ambulaibat, Kráčel, jest psáno v Písmu, ad auram post meridiem, za vánku poledního. Kráčel tedy, nespíchal, ale jako by se procházel. Ale ještě více, šel a kráčel dokonce proti větru: Ambulabat ad auram ... Kráčel za vánku, jako by chtěl, aby se tím

jeho zákrok ještě zdržel a opozdil. Posléze krácel v poledne, jako by nám chtěl říci, že když se jedná o potrestání, nepřichází časné zrána, ani ne v poledne, nýbrž kráčeje co možná nejpomaleji, přišel až k večeru. Ambulabat ad auras post meridiem. Krácel za vánku po poledni. Ale, ó nekonečné Milosrdenství, docela jinak jednáš, když jsi mělo přijmouti marnotratného syna, tohoto syna ztraceného a zbloudilého z Evangelia, jenž jest obrazem nás všech hříšníků. Když se chtěl vrátiti a přispěchati k tobě, běželo jsi mu vstříc, ne drobnými krůčky, nýbrž běželo jsi spěšně: accurens, běže, jak praví Evangelium. A když jsi jej objalo, když jsi mu dalo polibek smíření a pokoje, ihned ses jalo volati, aby byl rychle oblečen: Cito proferte stolaim primam. Rychle vyjměte nejlepší šat!

Chtělo jsi nám tím dáti na srozuměnou, božské Milosrdenství, jak jsi ochotnější a hotovější odpouštěti a přijmouti na milost než spravedlivé, abys nás potrestalo a pokáralo. Chtělo jsi nám dáti na srozuměnou, že ti, kteří se bojí odevzdati své zájmy časné i duchovní do vůle tak milosrdné, patří k těm, o nichž praví Písmo, že se bojí tam, kde není příčiny ke strachu: Trepidaverunt timore ubi non erat timor. Chvěli se strachem, kde strachu nebylo.

2. Milosrdenství Boží jest naléhavým důvodem, který nás vede k ryzí odevzdanosti.

Je-li tedy pravda, jak jsme viděli a jak nás Písmo ujišťuje, že jest Boží vlastností stále činiti milosrdenství, Deus, cui proprium est misereari semper et parcere: Bože, jemuž jest vlastní stále se slitovávati a shovívati, a jestliže podle citu a vyjádření svatého Augustina není přiro-

zenější slunci svítiti a ohni zahřívati nežli Bohu, jenž jest dobrota sama, činiti milosrdenství a než se milosrdně sdíleti a činiti dobře: Sicut proprietas ignis est calefacere sicut proprietas solis est lucere ita proprietas Dei est misereri: Jako jest vlastností ohně hřátí a slunce svítit, tak jest vlastností Boží slitovávati se, možno ještě váhati? Můžeme se ještě báti o své zájmy, když je odevzdáme do rukou takového Milosrdenství, jež je stejně vedeno k tomu, aby se nám sdělilo a činilo nám dobře, jako slunce, aby svítilo, a oheň, aby nás hřál.

Naopak, bojíme-li se, že na nás nevzhledne milostivě toto Milosrdenství, zdaž to není proto, že odmítáme odevzdati se do jeho vůle a nechat i jednati, zastavujíce tak běh jejích milostí a dobrodiní? Rovněž jenom ti nebudou míti účasti na této vlastnosti ohně, totiž hřátí, anebo slunce svítiti, kdo místo, aby se dali zahřátí nebo osvítiti, odvracejí se, jak mohou.

Posléze, abychom zakončili toto rozjímání podivuhodným rysem tohoto božského a líbezného Milosrdenství, ale rysem schopným obměkčiti zatvrdlá srdce a přivésti je k dokonalé odevzdanosti, uvažujme poněkud a zvažme způsob, jak jednalo toto Boží milosrdenství s oním velkým hříšníkem, jakým byl král David. Dopustil se velkého zločinu, jenž byl následován zločinem ještě nelidštějším, a přece k prvnímu povzdechu jeho zkroušeného a kajícího srdce Bůh jej přijímá. Jest řečeno v Písmě, že když zvěstoval prorok Nathan králi Davidovi, že on to je, jenž se dopustil onoho zločinu, o němž před tím prohlásil, že zasluhuje smrt, David vešel do sebe a vyšel jakoby z hlubokého spánku; řekl jen dvě slova: Zhřešil jsem proti Pánu, peccavi Domino! Načež Písmo ihned připojuje: Dixitque Nathan ad David: Transtulit Dominus peccatum tuum. Řekl pak Nathan k Davidovi: Pán odstranil tvůj hřích.

Nathan řekl k Davidovi v témž okamžiku, ve kterém vydal první povzdech: Dominus transtulit peccatum tuum. Pán odstranil hřích tvůj. Davide, poděkuj, buď vděčný! Ale, především odevzdej se láskyplně do náručí takového Milosrdenství! Nechť je tvá odevzdanost úměrná jeho dobrotě, která ti odpustila tvůj hřích na první povzdech tvého srdce a jež ihned proměnila věčný trest, který jsi zasluhoval, za několik křížů, za několik bolestí a časných protivností, které tě měly spíše očistiti než trýzniti a zneklidniti.

Není to účinek největšího Milosrdenství, jaké si můžeme představit? Bůh si utvářel Davida podle svého srdce. Naplnil jej silou, aby se mohl bránit, a světlem, aby se mohl řídit. Vyvedl jej od stáda, aby jej povýšil až na trůn a korunoval královstvím. Tento David po tolika obzvláštních milostech upadl do hříchu z nejhanebnějších, a aby jej zakryl, klesl do viny nejnelidštější, a přece v prvním okamžiku svého povzdechu kajícího srdce Bůh mu oznámil, že jeho hřích je mu odpuštěn. Transtulit Dominus peccatum tuum. Odstranil Pán tvůj hřích. Můžeme si představit větší dobrotu? A můžeme se po tom všem báti odevzdati se do rukou Božích a spolehnouti se na vše, co s námi učiní? Můžeme se báti, že nás zničí, když mu chceme pevně patřiti navždycky? Ach, ne! Rceme spíše s týmž Davidem: In manus tuas sortes meae. V rukou tvých osudy mé. Ano, ano, ale ne, pane zbraní, nýbrž, pane všeho milosrdenství, do tvých níkou odevzdávám osud svých záležitostí a celého svého života. Odevzdávám jej naprosto, úpřímně a z celého srdce, protože nemohu pochybovati, že by nebylo vše jistější v rukou takového nekonečného milosrdenství, jako jest tvé, než v rukou takové ubohosti, jako jsem já. Prohlašuji v tomto okamžiku pro celý svůj život a prohlašuji to před

tváří nebe i země, že chci a žádám si spíše smrti ještě dnes, než abych odvolal tuto odevzanost. Chci a žádám si toho z téhož srdce, kterým si přeji a chci, aby Bůh byl milosrdný ke mně.

IV.

Rozjímání o Otci a o Bohu Otci mocně nás vede k odevzdanosti.

1. *Bůh je náš Otec.*

To je pravda, o které nemůžeme pochybovat, nechceme-li upadnouti do nevěry a do bludu. Protože máme od Boha tělo a duši, jež nám stvořil, jež zachovává, a protože nás určil ke svému vlastnímu dědictví: totiž abychom jej měli po celou věčnost, jest naším Otcem, on, Bůh veliký a vznešený, a my jsme jeho děti. Jsme jimi nejenom jménem, nýbrž opravdu a ve skutečnosti, jak řekl jeho milovaný učedník.

Ježíš Kristus, jeho Syn, káže nám, abychom jej nazývali tímto milým jménem. Tímto jménem Otce nazval jej vzhledem k nám, když nás opouštěl, aby vstoupil na nebesa: *Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum. Vystupuji k Otci svému a k Otci vašemu.* A pozorujeme, že mu vzhledem k nám nedává v celém evangeliu jiného jména.

Ještě dále, aby nás ujistil, že Bůh není pouze podle jména naším otcem, nýbrž že jím je tak skutečně jako naši otcové tělesní, připojuje Ježíš k naší útěše a aby nás připravil důvěrou k odevzdanosti do zcela otcovské vůle takového Otce v Evangelii svatého Matouše tato slova tak útěchyplná: *Nenazývejte nikoho na zemi svým otcem, protože máte jen jednoho Otce, jenž jest v nebesích.* Chce nám tím dát na srozuměnou, že všechna láska otců a matek na ze-

mi není ničím ve srovnání s láskou a s otcovskou péčí, kterou se stará Bůh o nás.

Což je vskutku na zemi nějaký otec, který by nás určil k takovému dobru, k jakému nás Bůh připravil anebo jenž by učinil pro své děti tak mimořádné věci, jaké učinil Bůh pro každého z nás, protože nás opravdu stvořil pro svou slávu a protože vydal svého vlastního Syna, aby nás povznesl k tak vysokému stavu? K téže věci a na potvrzení této pravdy pravil David podivuhodně: *Pater meus et mater mea dereliquerunt me, Dominus autem assumpsit me!* Otec můj a matka má opustili mne, ale Pán, který je docela jinak mým otcem, vzal mne pod svou ochranu a nikdy mne ani na okamžik neopustil.

Aby nás ještě pevněji přesvědčil o této pravdě, praví prorok Isaiáš mluvě o Bohu: *Vere Pater noster tu es. Opravdu otec náš ty jsi!* Neboť Abraham nás neznal a Izrael nevěděl, kdo jsme.

Aby nám Bůh potvrdil tuto pravdu, mluví k nám sám ústy tohoto proroka: *Zdaž se může zapomenouti matka nad dítětem svým? Může býti bez soucitu s plodem útroh svých? Ale i kdyby byla s to zapomenouti, já na vás nikdy nezapomenu: Et si illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui. I kdyby ona zapomněla, já nikdy nezapomenu na tebe!*

Ale, abychom se dokonale přesvědčili o této vlastnosti otce, kterou chová Bůh k nám, jež má býti z hlavních podkladů naší odevzdanosti, slyšme úvahu andělského učitele svatého Tomáše Aquinského! Dokazuje třemi zásadami a třemi důvody stvoření, řízení a přijetí za syny, že Bůh je náš Otec a Otec nejenom všech obecně, nýbrž každého z nás zvláště.

Ano, praví andělský učitel, Bůh je Otec každého z nás stvořením podle těchto slov Písma: *Ipsa est Pater tuus, qui possedit te et creavit te. On je otcem tvým, jenž tě učinil a jenž tě stvo-*

řil Neboť, jak dodává Andělský učitel, způsob, kterým nás stvořil, jest jiný než onen, jímž stvořil ostatní tvory, kterých je pouze stvořitelem. Jest pravda, že Bůh stvořil všechny věci, ale ne oním zvláštním způsobem, kterým stvořil tvory rozumné, protože nás stvořil ke svému obrazu a ke svému podobenství.

To odlišuje jeho vlastnost Otce od Stvořitele: stvořil nás s duší duchovní, jako on jest, neviditelnou, jako on jest, nesmrtelnou jako on, opatřenou rozumem, vůlí, pamětí a schopnou téže blaženosti, téže slávy a téže slasti, jako má on sám.

Ale Bůh, praví Andělský učitel, jest našim Otcem a Otcem jednoho každého z nás tak jako všech vespolek řízením, kterým bdí nad námi: Titulo gubernationis, z důvodu řízení. Neboť opravdu, ačkoliv Bůh řídí, spravuje a vede všechny tvory k jejich cíli a o všechny se stará podle oněch slov Moudrosti: Tua, pater, providentia omnia gubernat: Tvá prozřetelnost, Otče, vše řídí, jest přece pravdou, že nás vede a řídí jako bytosti svobodné, jedná s námi jako s vlastními dětmi a má jakoby ohled na nás tak, jak je též řečeno v téže knize Moudrosti: Et cum magna reverentia disponis nos. S velikou ohleduplností spravuješ nás. Ostatní tvory řídí jako služebníky a jako bytosti, jež nejsou stvořeny pro sebe, nýbrž pro nás. Omnia propter nos. Vše pro nás.

Posléze, uzavírá Andělský učitel, Bůh jest ještě našim Otcem z třetího důvodu, z přijetí nás za syny. Přijal nás za syny a pozvedl nás tímto přijetím, ke skutečné vlastnosti a k právům jeho dětí. Nespokojil se s tím, že nás učinu účastny sebe, svého bytí a života, darů a drobností, jež rozdal ostatním tvorům, nýbrž Pozvedl nás tímto přijetím za syny k dědictví, jež on sám má a jež není nic jiného než mítí ^ho samého. Aliis quidem dědit munuscula,

nobis autem haereditatem. Jiným dárky dal, nám pak dědictví. A toto přijetí za syny nás odívá vlastností synů a dětí podle slov velkého Apoštola: Non accepistis spiritum servitutis in timore, sed spiritum adoptionis, in quo clamamus: Abba, Pater. Nepřijali jste ducha otroctví v bázni, nýbrž ducha přijetí za syny, v němž voláme: Abba, otče!

Hle, proč je Bůh naším otcem, uzavírá Andělský učitel. Nejenom prvním důvodem zvláštního stvoření, nejenom druhým důvodem řízení a spravování zvláštního, nýbrž především tímto třetím důvodem přijetí za syny a dědictvím, k němuž nás pozvedl jako své děti. Si filii et haeredes. Jestliže děti, i dědicové.

2. Protože je Bůh náš Otec, musíme se úplně odevzdati do jeho náručí.

Nuže, nyní se ptám, k čemu nás má vésti tato vlastnost Otce, kterou má Bůh vzhledem k nám, a tato úvaha o Bohu Otci? Víím, že kdybychom se na to otázali andělského učitele, řekne nám, že tato vlastnost Otce a tato úvaha o Bohu Otci, stavěná, jak jsme viděli, na trojím důvodu, má nás vésti podobně také ke trojí věci vzhledem k němu: nejprve, abychom mu vzdávali čest, která mu přísluší podle těchto slov Prorokových: Si ego Pater, ubi est honor meus? Jestliže já jsem Otcem, kdeže úcta má, a to obětí chvály, jež ho obzvláště ctí dle smyslu žalmistova, jenž nám praví ve jménu samého Boha: Sacrificium laudis honorificabit me. Oběť chvály uctí mne, nebo zachovávající neporušené své tělo, které jest jeho chrámem podle krásného výroku svatého Apoštola: Glorificate et portate Deum in corpore vestro. Oslavujte a noste Boha ve svém těle.

Za druhé, tato úvaha o Bohu Otci má nás

vésti k tomu, abychom jej následovali, dle slov téhož Apoštola: *Estote imitatores Dei sicut filii carissimi*. Buďte následovníci Boží jako synové nejmilejší. Proto se máme snažit, abychom se stali milostí dokonalí, jako on sám jest dokonalý přirozeností: *Estote perfecti sicut pater vester coelestis perfectus est*. Buďte dokonalí jako Otec váš nebeský dokonalý jest.

Posléze má nás vésti tato úvaha, praví Andělský učitel, k podřízení a k poslušnosti podle slov téhož Apoštola: *Multo magis obtemperabimus Patri spirituali*: Mnohem spíše budeme poslušní otce duchovního. A to tím spíše, čím máme krásnější příklad v tomto Synu, jenž jest Bohem od přirozenosti jako jeho Otec a který se přece, v čase, stal poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. *Factus est oboediens usque ad mortem, mortem autem crucis*.

Vím tedy, že tato vlastnost Otce, kterou chová Bůh vzhledem k nám, vyžaduje si nejprve těchto tří věcí od nás. Ale vím také s tímž Andělským učitelem, abych se vrátil ke svému předmětu, že jest ještě čtvrtá důležitá věc, k níž má nás vésti toto Boží otcovství způsobem velmi naléhavým: to jest odevzdanost, přijetí, klidné, trpělivé podřízení se této vůli otcovské ve všem, co se mu líbí a zalíbí učiniti s námi, v trestech, ve všech křížích, ve všech pracích, ve všem pokoření, ve všech strastech ať vnitřních nebo vnějších v životě i ve smrti. Jestliže jest opravdu naším Otcem a nejlepším ze všech otců, jehož jsme nestáli méně než cenu krve jeho Syna, aby nás pozvedl ke svému nebeskému dědictví, trestá nás, káře nás v tomto světě jen proto, že nás miluje a protože nám připravuje jiný život, jenž není ničím jiným než blažená věčnost: *Que enim diligit Deus, corrigit et quasi Pater in filio complacet sibi*. Koho totiž Bůh miluje, toho trestá a má v něm zalíbení jako ve svém synu.

Nuže, vydechujme pouze odevzdaností, ale odevzdaností ve všem k Bohu Otci, protože není příslibu, není naděje ani ujištění a lásky, kdež by nebyly zahrnuty tyto božské vlastnosti Otce.

Ano, ubozí potřební a stížení, vám je pouze třeba, abyste se odevzdali do zcela otcovské vůle takového Otce. Není příhody, není bouře, jež by mohly zneklidniti klid vašeho života, jestliže chcete žiti v úkrytu takového Otce. Jestliže vaši nepřátelé vás pronásledují, tak vás obhájí, jak je dobré pro vaše spasení; jestliže vás olupují o časné statky, postará se o ně tak, jak je toho vám třeba; jestliže tone vaše duše v pochybnostech a v duševních mukách, on vás poučí. Jestliže kráčíte ve svém duchovním životě uprostřed temnot a ve stínu smrti, on povede vaše kroky. Bude vždycky s vámi v této vlastnosti Otce, ale Otce všemohoucího a nekonečně dobrého, jenž o nás pečuje účinněji, s prozřetelností láskyplnější než všichni otcové a všechny matky na světě, jak sám nás ujišťuje těmito slovy: *Et si mulier oblita fuerit filii uteri sui, ego tamen non obliviscar tui*. I kdyby se zapoměla žena nad synem života svého, já nezapomenu na tebe.

A to praví nejenom nevinným a spravedlivým duším, nýbrž také duším zločinným a největším hříšníkům, jestliže se chtějí opravdu upřímně vrátiti k Bohu za tu cenu, jak jemu se bude líbiti. Jestliže jsme totiž tolikrát ztratili svou vlastnost synů a dětí Božích, Bůh nikdy neztratil vůči nám vlastnosti otce.

Ano, hříšníci, ano, duše zločinné, kteří jste unaveni cestou nepravosti, přejte si nyní *pariteri* Bohu, zcela Bohu. I vy se můžete v tomto stavu dobré vůle odevzdati do rukou Božích, co se minulosti týká, pro přítomnost i pro budoucnost, a abyste naznačili upřímnost a *ryzost* své odevzdanosti, nechtějte nic než naplnění jeho

otcovské vůle na vás ve všem, co se vás týká. Protože je opravdu vaším otcem a otcem, jak praví Apoštol, „od něhož pochází vše otcovské a něžné u ostatních otců“, a quo omnis paternitas, od něhož je veškeré otcovství, není dobra, není přízně, není péče ani milosrdenství, jež bychom nemohli očekávat od něho jako od Otce.

Protože jest naším otcem, nemůže se nám nedostávat potřebného, když uvidí, že jsme se jemu odevzdali. Povede nás vždycky po cestách tohoto života a pomůže nám v našich slabostech. Poradí nám v našich pochybnostech, ochrání nás uprostřed nebezpečí. Žijíce takto pod jeho Prozřetelností a pod ochranou takového otce, jsme v nejpříjemnějším stavu ze všech stavů; jest to svobodné nevolnictví, ochrana dokonalá a zaručená, trestání spasitelné a příjemné, bohatá chudoba, držení pokojné, protože to je vlastností všech otců, vzítí na sebe práci a rozdělití se o její ovoce s dětmi.

Ale vy říkáte: počet mých hříchů přesahuje zna písku na břehu mořském. Co na tom? Což není Bůh tvým otcem? Ale celý můj život uplynul v marných a špatných myšlenkách, v činech nespravedlivých a nezřízených, ve slovech neuvážených, pošetilých a opovážlivých! To vše nezabraňuje tomu, aby nebyl Bůh dále tvým otcem! Ale já jsem splácel tolik milostí, kterými mne Bůh zahrnoval, jen nevděkem a vstával jsem ze svých pádů, abych upadal vždy znovu! Ano, ale Bůh jest přece tvým Otcem. Ale má slabost jest veliká, že bez obzvláštní milosti musím zase klesnouti. To je pravda, ale Bůh je vuj otec, aby ti ji právě dal. - Ale mé tělo je svět ^{acím} nepřítelem, který mne neopouští, nepřite? ⁶ _{1_} ^ a ba ví > Pak zrazuje a d'ábel, jako násilí ⁺ _{este} ukrutnější, spojuje s obratností a porazil. ⁱ _{1?} léček a miek > ab mne potíral. [•] i to ti přiznáváme, ale Bůh je tvým

Otcem, aby tě chránil. Máš v Bohu Otce všemohoucího, Otce, k němuž můžeš posílati všechny své výkřiky a vzdechy, Otce nejmilosrdnějšího a Boha veškeré útěchy: Pater misericordiarum et Deus totius consolationis.

Ach, probůh, vezměme si příklad z onoho marnotratného syna, onoho ubohého nešťastníka, o němž mluví Evangelium a jenž je obrazem toho, co my všichni jsme. Viz, s jakou tváří, s jakými city, s jakou důvěrou a s jakou odevzdaností vrací se ke svému Otci. Praví pouze: Víím, že je mým Otcem, a ačkoliv jsem ztratil svou vlastnost syna, on neztratil přichylnost a dobrotu otcovskou. A také jeho očekávání nebylo Zklamáno. Božský otec, když viděl vraceti se své dítě k sobě s touto důvěrou a touto láskyplnou odevzdaností, našel omluvu i pro jeho hřích. Složil svou vlastnost soudce, aby byl jenom otcem. Zaměnil celé své rozhořčení za něhu, odpustil mu všechno a nechtěl, aby tento syn, jenž se odevzdal s takovou důvěrou do jeho vůle dobré a otcovské, zahynul; když se k němu vrátil, uvedl ho opět do všech jeho práv. Proto přiblíživ se k němu, objal ho těsně a dal mu políbení míru: *accurens ceeidit super collum ejus*; přispěchav, padl na šíj jeho. Poroučí, aby mu přinesli ihned bohaté roucho a aby byl znovu oděn. Neptá se, odkud přichází, jak by učinil každý jiný otec než Bůh Otec, ani kde přebýval. Nevytýká mu, že byl tak dlouho zaslepený a zaměnil čest svého domu za tak velké ponížení. Ne, nekonečná láska Boží, spojená se synovskou odevzdaností dítěte, jakkoliv ztraceného, dala zmizeti všem vinám a Otec, který je dobrotá sama, neumí nechati prahnouti nadarmo po svých milostech, když nás vidí j v tomto láskyplném stavu odevzdaností do jeho vůle.

Nuže, ještě jednou, úplnou odevzdanost do náručí našeho Otce, jenž jest Otcem milosrd-

ství a jehož jsme stáli život jeho Syna, protože tak jsme mu drazí. Jest to Otec, od něhož přijímají všichni otcové vše, co mají něžného, láskyplného a otcovského pro své děti. *A quo omnis paternitas in coelo et in terra nominatur*: od něhož se odvozuje veškeré otcovství na nebi i na zemi. Nikdy nás nemůže odmrštiti. Přijme nás do svého náručí a zachová nás pro život i pro smrt.

V .

Utrpení Spasitelovo jest z nejnaléhavějších důvodů, abychom směřovali k dokonalé odevzdanosti.

Zde, myslím, můžeme se právem zhroziti s velkým svatým Augustinem nad malou svoji láskou k Bohu. Málo ho milujeme, protože tolik lpíme na sobě, protože se neodvažujeme odevzdati sebe samy, kteří spíše patříme jemu nežli sobě. Ale my ho málo milujeme, protože ho málo známe. Parum de diligo, quia parum te cognosco. Málo tě miluji, protože tě málo znám.

Neboť kdybychom poznali anebo kdybychom chtěli se snažit poznati vážnými úvahami tuto lásku nesmírnou, kterou nám prokázal Bůh, náš milý Spasitel, svým bolestným utrpením; kdybychom si chtěli dát práci a uvažovati, kdo je ten, jenž přišel s nebe trpěti pro nás, co přišel pro nás trpěti a láskyplný způsob, kterým trpěl pro nás, mohli bychom ještě lpěti na sobě samých? Nechtěli bychom spíše míti tisíce sebe samých, abychom mohli podati tolikéž obětí lásky jeho svaté vůli z vděčnosti za lásku, kterou nám prokázal ve svém svatém a hořkém utrpení, když trpěl pro nás jsa to, co jest, a my to, co jsme, když trpěl všemi druhy utrpení, mukami tak krutými, tak těžkými a s takovou láskou, že jeho láska nemohla býti nasycena j než teprve všemi druhy potup. Et saturatus est opprobriis. Nasycen byl potupami.

I. Kdo trpěl pro nás.

Rozjímejme nejprve o vlastnosti a vznešenosti toho, jenž přišel s nebe na zem trpěti pro nás. Rozpomeňme se, že to není obyčejný člověk, odsouzený dobrovolně k utrpení, jak hned řekneme, a jenž se dal jako výkupné, aby nás vytrhl ze smrti, ke které jsme byli odsouzeni pro své hříchy. Rozpomeňme se, dím, že to není obyčejný člověk, anebo jen člověk či anděl, nýbrž že je to jednorozený Syn Boha živého, jenž jest Stvořitelem světa, radostí nebes, ráj andělů, zář slávy Otcovy a poklad nesmírné moudrosti Boží. In quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae Dei. V němž jsou veškeré poklady moudrosti a vědění Otcova. Rozpomeňme se, že je to ten, jenž upevnil zemi na jejích základech, který ji ozdobil tolika krásami, jenž uzavírá ve své ruce celý vesmír, jenž dává pohyb nebesům, jenž drží vody v jejich hranicích. Je to on, jenž určuje zákony - ročním obdobím a časům. Pořádá všechno jako prvá příčina. Obšťastňuje anděly, řídí lidi a pořádá všechno s nevýslovnou moudrostí. Je to ještě on, jehož nemění různost, jehož nutnost neochuzuje, jenž není zarmoucen smutnými věcmi, jehož zapomenutí o nic nepřipravuje, jemuž vzpomenutí ničeho nepřidává, jehož čas nezvětšil a jež případy neurčují, protože zůstane vždycky ve své velikosti, ve svém bohatství, ve svém štěstí a ve svém Všem po všechny věky věků. Nuže, tento přišel s nebe na zem, aby trpěl pro nás. Jemu vděčíme za své vykoupení. On přišel vyvážit naši ztrátu, chtěl sám a na své útraty vyléčit naše neštěstí, ačkoliv v, v ky býval mohl poslati nám jednoho ze svých blažených duchů, kteří mu v tisících slouží v r^aji, a ačkoliv měl tisíce jiných, skrytých způsobů v pokladech své moudrosti, aby způsobí naše spasení. Jak bychom nebyli dojatí, vi-

douce takového Vykupitele, jenž se tak odevzdal a obětoval pro nás, kteří vzhledem k němu stěží něco vůbec jsme: tamquam nihilum ante te. Jako nic před tebou.

Jak, ó Nejvyšší Pane všech věcí, jsi se vydal za nás, kteří jsme lidé smrtelní, kteří jsme trochu hlíny a země, nádoby plné hniloby, tvorové naplnění marností, nevědomostí a bídou a což jest nejžalostnější, kteří jsme poskvrnění nekonečností hříchů! Jak to, Pane, a proč, ne-li proto, abys tím mocněji přitáhl naši lásku? Proč, ne-li proto, abys nás přiměl tím mocněji k posvátnému studu nad tím, že jsme tolik váhali odevzdati tobě s láskou tu trochu toho, co jsme, když tebe láska vedla, abys obětoval a odevzdal vše, co jsi ty, jenž všechno jsi, pro naše spasení a pro naše hříchy.

Neboť, věru, což se nezdá, že by dobrá spravedlnost a právo a dobrý rozum si žádali, aby tento zločinný svět tisíckrátě zahynul spíše než aby Bůh, aby Syn Boží a Stvořitel světa trpěl nejmenším utrpením? Ano, Pane, kdyby celý svět byl zničen za své viny, bylo by to jen spravedlivým trestem pro omezené stvoření, jež bylo vyvedeno z nicoty pouhou dobrotou a mohlo se opět vrátit do nicoty spravedlností. Ale že Ty, jenž jsi svou přirozeností právem Králem králů, Pánem Pánů, Bohem bohů, svatým svatých, sám jsi se sebou jednal jako se zločincem skrze skutečné zločince, že Ty, jenž jsi dobrota sama, nevyslovitelná moudrost, nejspravedlivější v soudech, nejpravdivější ve slovech, nejsvětější ve svých činech, že tys sestoupil až k tomu, že jsi podstoupil soud nejohavnější a že jsi vypustil ducha mezi zločinci, že ty, posláze, jenž jsi ten, který jest, jenž obsahuješ v nesmírnosti a nekonečnosti svého bytí vše, co je dokonalého ve všech tvorech až ke kráse polní: Pulchritudo agri mecum est, se mnou jest krása pole, že tys ráčil se zničit: *exinanivit*

semetipsum, zničil sebe sama, abychom byli my, ubohé nicoty, prášky, jež jsme jen slabost, křehkost, neschopnost a porušenost, znovu postaveni do všech svých práv! To zaráží každý rozum anebo aspoň zahanbuje všechny naše rozumy lidské a nutí nás klaněti se tomu, co nemůžeme pochopiti.

Ale tys to učinil a láska ti to dala učiniti pro nás. Není-liž proto třeba, když nemůžeme my sami sebe zničit, abychom zvedli, poctili a odstranili zničení tvé, abychom aspoň chtěli se opravdu odevzdati do vůle toho, jenž učinil obět dobrovolnou sama sebe, abychom napravili, co jsme sami dobrovolně ztratili hříchem? Zdaž není zapotřebí, abychom, nemohouce mu dáti jiné Všechno za toto velké a božské Všechno, jež on obětoval pro nás, abychom se aspoň vzdali té vši trošky, již jsme, abychom záviseli pouze od jeho vůle?

Ale není toho dvojnásob zapotřebí, když jsme uvažovali nejenom o Tom, který trpěl, totiž o Synu Boha živého, Pána a Stvořitele světa, nýbrž také o tom, co právě označuje ještě více jeho lásku, totiž co trpěl pro nás, to, co netrpěl nikdo na zemi a nikdy více trpěti nebude, totiž vše nejbolestnější, co vůbec je, vše nejtrpěcí a nejstrašnější v bolesti.

²- *Jaká muka vytrpěl za nás Pán Ježíš Kristus*
^a *jak je vytrpěl.*

Ach, jak byla ona muka opravdu velká, bolestná a drtící! A jak musí nám být tato úvaha něžná a důtkhvá, aby obměkčila naše srdce! opatřme na tuto hlavu posvátnou, před kterou se Mocnosti nebeské, zbodanou krunu trny! Popatřme na božskou tvář, potřísnou chrchlou a zmodralou ranami, zastřenou

jas jeho čela, jeho zářivé oči, oslepené potokem krve, jeho ruce, které nesou nebe a zemi a které jen dobré každému činily: Petransiit beneficiendo ... kudy chodil, všude dobře činil... zraněné a rozervané hřeby; tyto nohy, které nikdy nekráčely po cestách hříšníků, zraněné smrtelnými ranami; to srdce přesvaté, jež vždy jen o pokoji myslilo: Cogito cogitationes pacis: myslím myšlenky pokoje, ponořené do hořkosti a zdrcené smutkem až k smrti. Tato krásná duše, která byla Božím svatostánkem Ducha svatého a nejdražším předmětem samého Boha, byla přivedena do vrcholné a drásavé vnitřní opuštěnosti: Ut quid dereliquisti me, proč jsi mne opustil? O dobroto nevýslovná, ó lásko nepochopitelná, ó štědrosti neslychaná! Není tento pohled nekonečně mocný a plný přitažlivosti, aby získal naše srdce a nesl je k tomu, aby se dala strhnouti k odevzdanosti do vůle Boha, který tolik trpěl pro nás? A tato vůle je pro nás jen posvěcující a oblažující, protože je to ona vůle, která jej vedla, aby vytrpěl pro nás tyto vrcholné bolesti a strasti, k vyléčení našich neštěstí, k uskutečnění našeho spasení a vykoupení bez jakékoliv zásluhy s naší strany a bez nutnosti se strany jeho.

Ale nedívejme se na toto utrpení tak, jak se obyčejně posuzují, jako totiž věc minulá anebo jako bolest cizí. Dívejme se na ně jako na přítomnou věc a jako na bolest svou vlastní, abychom pochopili, pokud je možné, její velikost. Postavme se na místo jeho a představme si, co bychom vytrpěli, kdyby nám někdo vrazil do části tak citlivé, jako je hlava, ostré trny, pronikající až ke kosti. Když stěží sneseme na této části bodnutí špendlíkem, představme si, co vytrpěl tento božský Spasitel v takovém utrpení. Představme si, co bychom vytrpěli, kdyby nám někdo rozedřel tělo silnými ranami bičů s takovou krutostí, že by krev tekla na všechny

strany a že by skropila okolní stěny, takže by nás to oprávnilo, jako božského Spasitele, spočítat naše kosti. Dinumeraverunt omnia ossa mea, sčetli všechny kosti mé. Představme si ještě, co bychom vytrpěli, kdybychom měli proraženy nohy a ruce hrubými hřeby způsobem tak násilným a že by naše tělo bylo po dlouhé hodiny nataženo těmito krutými pouty! Co bychom vytrpěli, kdybychom byli nazí vystaveni tváři lidu! Co bychom ještě vytrpěli v těchto krutých mukách, kdybychom se pocítili tak zbavení veškeré útěchy, tak opuštění a zapomenutí od tvorů i od samého Boha, takže by země byla pro nás pouhou zemí trní a nebe nebem bronzovým!

Jestliže se nám zdají nesnesitelná tato muka, přenesená na naše osoby, snažme se pochopit něco z muk a utrpení tohoto velebného Spasitele, jenž se k tomu odsoudil dobrovolně a z lásky k nám. Kéž nám přemíra tohoto utrpení odhalí zároveň také přemíru naší zaslíbenosti a naší sebelásky, že jsme váhali a otáleli až do dneška odevzdati všechny své zájmy do rukou Božích a přijmouti vše, co on učiní. Což nechce učiniti vše, čeho je třeba pro naše spasení, když tolik vytrpěl, aby nám je zasloužil?

Posléze, abychom odhalili ještě nesmímost své zaslepenosti a své malodušnosti, když se bojíme odevzdati do vůle toho, jenž jsa Bohem slávy, stal se pro nás mužem bolesti, uvažujeme, jakým způsobem trpěl. Uvažujme, s jakou trpělivostí snášel všechny bolesti, protože se jednalo o naše zájmy a o naše spasení. Trpělivost, praví Andělský učitel, jest tak velká, jak jen může býti, když s jedné strany jsou bolesti nejvyšší a když je snášíme v tichosti a když Posléze, ačkoli se jich můžeme zbaviti, neučiníme toho. Tyto tři podmínky se nacházejí v trpělivosti Spasitelově.

Což netrpěl nejvyšší muka? Což neujišťuje prorok, že nikdy nebylo podobného utrpení, jako bylo jeho? Attendite et videte, si est dolor skut dolor meus! Pozorujte a vizte, zda jest bolest jako bolest má!

Což neobdivovali jeho trpělivost ti, kteří jej viděli trpěti? Ita ut miraretur praeses, takže se podivil vladař, praví posvátný text. Nepraví prorok, že trpěl jako ubohý beránek, jenž si nestěžuje, když jej stíhají anebo když jej vedou na porážku? Sicut agnus coram tondente se obmutuit et sicut ovis ad occisionem ducetur. Posléze, když jeden z učedníků chce jej hájiti, aneb když nepřátelé ujišťují, že sestoupí-li z kříže, ihned se stanou jeho učedníky, zůstává pevně na kříži až do naplnění tohoto tajemství, tak spasitelného pro nás a tak bolestného pro něho. A přece stačilo by jen, aby požádal nebeského Otce a měl by hned andělské plůky, aby mohl sraziti k zemi své nepřátele, aby si vrátil svobodu a aby přestaly všechny jeho trýzně.

Není to nejvyšší zaslepenost a nejhorší maldoušnost, když Syn Boží se obětoval s takovou trpělivostí a láskou na oltáři kříže, s takovou prudkou touhou nás spasiti, že chceme ještě následovati své vlastní vůle a ne odevzdati se do jeho rukou pro čas i věčnost? Ukázal nám dostatečně, že chce sám pracovati na našem spasení. Chtěl, aby se jeho božská muka stala naším pokladem, aby jeho purpur, zalitý svatou krví, stal se nám bohatým a vzácným šatem, aby jeho trnová koruna byla slávou naší, aby jeho rány daly nám krásu, aby jeho bolesti nám poskytly úlevy, aby jeho hořkosti nás nasytily, aby jeho rány nás uzdravily, aby jeho krev nás obohatila a aby jeho láska, již byl opojen, když jej vystavila nahého posměchu davu jako druhého Noe, nás svatě a šťastně opojila pro život věčný.

VI.

Láska, kterou prokazuje Ježíš Kristus, když se nám dává celý ve Svátosti oltářní jest, z nejmocnějších důvodů, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost.

Žádný jiný cit nemá takový vliv na naše duše jako cit lásky. Musili bychom mít srdce z kamene a býti zapřísáhlými nepřáteli svých vlastních zájmů, kdybychom zůstali lhostejní k lásce, kterou nám Bůh prokazuje. Ale, kde nám dal větší důkaz své lásky než v Nejsvětější Svátosti oltářní? Tam nám dal Ježíš Kristus nesmírný dar, sebe sama. Zde více než kdekoliv jinde ukazuje, jak nás miluje. Zde jest především tajemství milosti a lásky.

Zajisté všechny činy našeho Pána Ježíše Krista, všechny okolnosti jeho života, všechna jeho podivuhodná díla, všechny zázračné dary, kterými nás obštědřil, jsou zároveň důkazy jeho lásky a jsou s to strhnouti naše srdce, aby Přetékala vděčností, uznáním, důvěrou, a přivesfa je k láskyplné odevzdanosti, ale přece je l^t^e, že ke konci svého života, v činech, které Předcházely jeho smrt, že nám vydal celé své srdce, jak poznamenává sv. Jan. Když miloval - e, kteří byli ve světě, až dokonce je miloval.

J-ěchto posledních okamžicích obdaroval Ježíš Kristus svými nejvýznamnějšími mil¹ a zanechal nám nejvzácnější záruky své w ? ' A mezi nimi všemi nejvznešenější dar¹ onen, jímž nám dal sama sebe v této ve-

lebné Svátosti. To jest především velké tajemství lásky, schopné, když se na ně pozorně díváme, strhnouti naše srdce a vésti nás k dokonalé odevzdanosti. To především chtěl, to hledal tímto láskyplným darem. Chtěl, abychom ho milovali a abychom se učinili jedno s ním.

1. Když ustanovoval náš Pán svátost Eucharistie, chtěl, abychom ho milovali.

Duše, které ještě váháte a které se bojíte překročení práh dokonalé odevzdanosti, kterou však, když všechno ztratíte, vše naleznete, uvažte, prosím, jaká byla k nám láska tohoto božského Snoubence v této velebné Svátosti. Vryjte si do svého nejhlubšího nitra nevyhladitelnou vzpomínku na to. Když nám dal tento nevýslovný dar, jeho nejvšelejší přání bylo, aby byl milován našimi dušemi. Proto vzal tento tajemný chléb, jež proměnil tak mocnými slovy, že kdokoliv jej přijímá hodně, nemůže nebýti zraněn touto láskou. Ó, tajemství nesmírné a hodně, aby bylo vryto co nejhlouběji do našich srdcí!

Kdyby nějaký kníže tak vyzvedl nějakou otrokyni, že by ji až snoubenkou učinil, královnou a panovnicí svých států, zdaž bychom neřekli, že byla obdivuhodná láska tohoto knížete a že není možné býtá za ni dosti vděčným. Ale kdyby se stalo, že jsa zrazen a opuštěn ještě by se snažil získati srdce této otrokyně, nebyli bychom plni údivu, vidouce, až k jakým hranicím jde tato láska? Ale tys, ó králi slávy, učinil nesmírně více pro duši mou a pro každého z nás! Tvé srdce se nespokojilo, žes přijal naše srdce za své nevěsty v božském tajemství Vtělení, když bylo dříve otrokyněmi ďáblůvými. Znovu jsi je hledal, aniž by ses unavil, když prchalo před tebou, neuznávajíc tak velkou

přízeň, která tebe tak snížila, jak je povýšila. Stvořils tento tajemný chléb lásky a učinils jej tak mocným, že může proměnit v tebe samého všechny, kteří se jím živí, změnit jejich srdce, jejich vůle, jejich náklonnosti a zapálit je nejžhavějšími plameny božské lásky.

Kdo po tom všem by mohl pochybovat o lásce Boží k našim duším? Zdaž není největším důkazem lásky k někomu, když toužíme být od něho milováni? Mohl náš velebný Spasitel použití mocnějšího a mimořádnějšího prostředku, aby nám ukázal tuto touhu a aby přitáhl naše srdce než Svátosti Oltářní? Ach, ne, ne, můj Božský Mistře, nebeský snoubence duše mé, po tak vznešeném daru nesmím pochybovat o tom, že mne miluješ a že mne miluješ tím něžněji, s čím úplnější a sladší důvěrou se tobě odevzdám.

2. Náš Pán nechtěl být nikdy odloučen od nás.

Ale postupujme v rozjímání o tak božském tajemství, abychom odhalili ještě jiná tajemství lásky a ještě jiné důvody k nejněžnější odevzdanosti.

Vězme, že touha, aby byl od nás milován, nebyla jediným důvodem, který pohnul tohoto božského Snoubence, aby nám dal za pokrm své vlastní tělo a svou vlastní krev. Chtěl tím ještě nikdy se od nás neodloučiti. Bylo nutné, aby nás opustil, ale protože jeho srdce nemohlo snést nepřítomnost duší, které miloval, bylo třeba, aby zároveň zůstal s námi. On, Bůh, nemohl více přebývat na zemi a duše, jeho nevěsty, nemohly jej ještě následovat do nebe, protože má tak být až ke konci věků na zemi. Proto našel prostředek, aby nebyli odloučeni jedni od druhého, když vstoupí sám na nebesa a duše nevěsty jeho, zůstanou ještě na světě.

Ustanovil tuto božskou a tajemnou Svátost, kterou se spojují duše s ním poutem lásky tak těsným, že tvoří s ním jedno srdce, jednu duši a jednu vůli. Tak jako pokrm a ten, jenž ho požívá, jsou jedno, Spasitel náš a ten, jenž ho přijímá, tvoří jaksi jedno, jak jsem řekl, tajemným poutem srdcí a vůlí. Neboť nemění se Ježíš Kristus, jak poznamenává svatý Augustin, v naše duše, nýbrž naše duše a naše srdce se proměňují v Ježíše Krista. Přírozenosti zůstávají rozdílné, ale nastává jednota lásky, citů srdce a života. J

Když jsme rozjímalí o důvodech, které vedly našeho Pána k ustanovení této božské Svátosti, o žhavé touze, abychom ho milovali a aby se od nás nikdy neodloučil, můžeme ještě pochybovat o velikosti jeho lásky v tomto daru sebe sama? Zdaž bychom neměli odpovědět úplnou odevzdaností sebe samých do vůle tohoto nebeského Snoubence? Nemůžeme lépe umístiti své zájmy, než když je úplně odevzdáme do rukou toho, jenž jsa Bohem velikosti a vznešenosti, chtěl nás přece tolik milovati, že vzal až na sebe podobu obecného pokrmu, aby byl námi milován a aby se nikdy neodloučil od nás. t

3. Náš Pán chtěl býti jedno s námi.

Jest posléze třetí důvod, který vedl našeho Pána k ustanovení této Velebné Svátosti, důvod neméně schopný než dva předcházející - pohnouti našimi srdci. Když totiž viděl tento Božský Spasitel blížiti se svou smrt, nechtěl odejiti se světa bez své závěti. Chtěl dříve počtiti a obohatiti naše duše, své nevěsty, nějakým vynikajícím darem, jenž by sloužil zároveň k jejich udržení, výživě i k jejich spaseení. Proto jim nechal tento božský pokrm, obsahující jeho tělo, jeho duši, jeho božství, jeho

samého pod způsoby chleba a vína, dar nej-
užitečnější a nejvznešenější ze všech, které jim
mohl dáti.

Duše totiž nepotřebuje méně než tělo pokr-
mu, přizpůsobeného své přirozenosti. Má žiti
životem svatým a nadpřirozeným. Proto jí dal
tento nebeský chléb, aby v ní udržoval nebe-
ský život. Popatřte nyní, duše, zda by bylo
možné podati důkaz lásky, který by se rovnal
tomuto, když Bůh zanechá na zemi své tělo a
krev, aby živil naše duše, aby sloužil jako lék
proti našim neduhům, jako opora naší slabosti
a aby se tak stal jedno s námi.

Historie nás učí, že za obléhání Jerusalema
matky, trvzněné Madem, požívaly svých dětí;
ale bylo kdvi slyšet, aby matka dala požívat
svého vlastního těla svému dítěti, aby je uchrá-
nila před hladem?

Ale to právě učinil tento nebeský Snoubenec,
jenž měl pro nás srdce něžnější než srdce
všech matek. Učinil tak, aby získal naše srdce
a aby nás přivedl k tomu, abychom se mu úplně
odevzdali. Když viděl, že naše duše umí-
rají hladem a že jenom on je může udržeti při
životě, rád vydal sebe sama katanům a smrti,
abychom se mohli živiti jeho tělem, obětova-
ným za nás. A nedal nám je pouze jedenkrát,
nýbrž divem dobroty dává nám je vždvičky, po
všechny dny našeho života touto Svátostí, ve
které přebývá a bude přebývat až do konce
světa. Mohl nás poctiti bohatší, vzácnější a lás-
kyplnější přízní? Ale také, jest možné po tak
velkém důkazu lásky váhati ještě a nevstoupit
do dokonalé odevzdanosti buď že se tam
udvíme touhou a vůlí anebo že ji budeme
uskutečňovati v daných případech?

^{ab} Kdo z nás nedá se strhnouti svatou radostí,
v odevzdal všechny své zájmy, aby odevzdal
toto ^{Sama více než vše ostatní} do rukou Boha,
nulujiícího naše spasení a naše duše, Bo-

ha, jenž učinil vše z láky k nám: Omnia propter vos. Vše pro vás. Jenž se snížil, že se až rovný nám stal. Et homo factus est. A člověkem se stal, jenž posléze neváhal státi se tímto tajemným chlebem. Kdo by si nepřál z neupřímnějšího srdce spojití se nejdokonalejší odevzdaností s Bohem, který, aby se nikdy neodloučil od nás, dovedl najíti takový prostředek lásky, chléb nejenom oživující, nýbrž živý, jenž je on sám. Ego sum panis vivus. Já jsem chléb živý. Chléb Božský! Jím jsou naše duše přivtěleny duchovně k tomuto Bohu lásky a jsou s ním spojeny poutem tak těsným, že s ním tvoří jedno srdce, jednu náklonnost, jednu vůli.

Můžeme po takové lásce toužiti po něčem jiném než po odevzdanosti, spočinutí v příkazech vůle Boha, jenž vydal sama sebe na smrt a jenž chce, abychom jej denně činili obětí a žertvou? Živě nás svým tělem, obětovaným jednou na oltáři kříže a ustavičně na našich oltářích, chce, abychom žili jeho vlastním životem, to jest životem povzneseným nad smysly a nad náklonností těla a přirozenosti, nebeským životem, jenž nám dává svaté tíhnutí, abychom žili již teď v nebi, životem Božím, jenž dýchá pouze Bohem a Boží vůlí, životem, který je zárukou tohoto věčného života, jež očekáváme v blažené věčnosti: Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum. Kdo jí tento chléb, živ bude na věky.

VII.

Velikost nesmírná vznešenosti Boží jest nám spravedlivým a naléhavým důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost.

Dokonalá odevzdanost není nic jiného než dokonalé podřízení se Bohu a jeho vůli, pokorné přijetí jeho zařazení ve všem, co se mu zalíbí s námi učiniti, a obětování našich zájmů i nás samých více než ostatního vůli Boží, jež platí nekonečně více než my, nekonečně více než miliony nás. Ale když je tomu tak, není pochyby, že nekonečná velikost a vznešenost Boží, jež zahrnuje plnost veškeré dokonalosti, jest nám jedním z nejspravedlivějších a nejnaléhavějších důvodů, abychom se snažili o tuto odevzdanost. Žádná úvaha nemůže nás zavázati mocněji k podrobení, k přijetí a k obětování nás samých, jak je možné úplně a dokonale.

^Jaký by byl jiný spravedlivější a mocnější důvod, abychom se snažili o odevzdanost? Ten, do jehož náručí se odevzdáváme, jest náš Bůh a Bůh tak velký, tak vznešený a tak dokonalý, že jest zároveň náš zdroj, náš střed, náš cíl, naše spočinutí, naše opora, jakoby duše nás samých, naše všechno posléze. Jest tak velký, tak vznešený a tak dokonalý, že můžeme říci, že je neviditelný, a vidí všechno, že jest nezměnitelný a nepohnutelný, a působí všechny změny. On jest ten, jehož různost nemění, jenoz nutnost neochudí, jenž není zmaten věcmi nutnými, před nímž minulost neuplynula a

budoucnost nenastupuje, pro něhož čas nezačal a jež případy nezničí, protože zůstane na věky a bude tůž po všechny věky věků. Tu autem in aeternum permanes! Ty však na věky zůstáváš.

Ano, ten, jemuž se musíme podrobiti, jest tak dokonalý a vznešený ve svém bytí, že můžeme říci, že všechno stvořil, ale bez jakékoliv potřeby za všechno; zachovává, ale nijak tím není unaven, že všechno řídí, ale bez námahy, a že dává pohyb všemu, aniž by se pohnul. Můžeme říci o něm, že jest jaksi oko samo a ruka sama, protože všechno vidí a všechno nese, vše činí a zachovává. Jest tak dokonalý a tak vznešený ve svém bytí, že jest ve všech věcech, aniž by jimi byl omezen, mimo všechny věci, aniž by z nich byl vyloučen. Jest pod všemi věcmi, aniž by tím byl ponížen, a nade všemi věcmi, aniž by tím byl více vynesena. Ano, jest tak dokonalý ve svém bytí, že když se od něho odloučíme, padáme, když se mu přibližujeme, zvedáme se, zůstáváme-li s ním, teprve jsme. On je ten, od něhož se nikdo nevzdaluje, aniž by nebloudil, jež nikdo nehledá, aniž by nebyl osvícena a jehož nikdo nenajde, není-li čistý. A je ještě ten, o němž možno říci, že poznati ho znamená žiti, sloužiti mu: kralovati, chváliti jej: spása a radost.

Jestliže je tedy tak dokonalý a tak vznešený, tak velký ve svém bytí, můžeme odmítnouti, podříditi dokonalou odevzdaností svou nicotu tomu, jenž jest vše a tak vše, že kdyby se na okamžik někdy odloučil od nás a kdyby nám, jak praví sv. Řehoř, odepřel poskytovatí pomoc, klesli bychom v témže okamžiku do prvotné nicoty? Deus, si ab his, quae sunt regendis, cessaret, simul et nostra cessaret actio omnisque natura conideret. Kdyby Bůh ustoupil od toho, co má být řízeno, okamžitě by přestala i naše činnost i veškerá přirozenost. Musili by-

chom býti naprosto slepí, jak poznamenává dobře náš Andělský učitel, kdybychom se nepodrobili dobrovolně touto odevzdaností do vůle Boha, jemuž musíme býti podrobeni buď dobrovolně nebo nedobrovolně. Neboť jest to opravdu nutnost pro vznešenost a všemohoucnost vůle Boží, ať člověk, podrobí tuto svou vůli dobrovolně, když se jí podřídí, anebo ať již Bůh skuteční svou vůli na člověku, když si jej přísně podrobuje trestaje jeho pošetilý a marný odpor. Cum enim voluntas Dei sit ita efficax ut oporteat illam penitus impleri, alterum erit necessarium aut quod homo faciat voluntatem Dei subiciendo se aut quod faciat Deus voluntateq̄ suam puniendo eum.

Protože je vůle Boží tak účinná, že musí býti naplněna, jedno jest nutné, buď že člověk učiní vůli Boží a podřídí se jí, anebo že Bůh naplní vůli svou, trestaje ho. Vstupme však ještě více do podrobností božských dokonalostí této nejvyšší Bytosti, abychom jasně viděli, jak tato velikost a tato nekonečná vznešenost Boží jsou nám spravedlivým důvodem, abychom se podřídili vůli jeho. Mezi důvody, které dávají lásku a láskou vedou srdce, aby se odevzdalo, měla krása vždycky prvé místo. Kdo by nemiloval našeho Boha, ale láskou, která by nesla naše srdce, aby se odevzdalo dokonalou odevzdaností jeho svatému zalíbení, když uvážíme, že jest zdrojem veškeré krásy a nádhery a krása sama celého vesmíru, protože když stvořil všechny tyto věci, učinil je krásné všechny jejich způsobem. Kdo by jej z nás nemiloval, když uvážíme, jak pravil jeden svatý mučedník, že jest Bohem, jehož krásu vyhlížejí slunce a měsíc: Cuius pulchritudinem sol et luna mirantur? Andělé nemají příjemnějšího předmětu, než jeho svatou tvář, in quem angeli desiderant Prospicere, ježž touží andělé viděti. Patření na neho jest blažeností a vrcholnou slávou všech

svatých. Krása tohoto Boha lásky, jenž nás tvořil pro sebe, jest tak dokonalá, že ozdobila krásou tento celý svět. On ozdobil nebe zářivými hvězdami, povětří tak velkým počtem ptáků, vody tolika druhy ryb, louky tak krásnými květy a zemi nesčíslnými rostlinami a zvířaty. Jest tak krásný ve všech končinách země, že není místa, jež by neneslo stopy a známky jeho krásy; jest tak krásný v nebi svou slávou, krásný i v pekle svou spravedlností, krásný v dobrých svou milostí a krásný ve zlých trpělivostí, kterou je snáší.

1. Jeho dokonalost a jeho mírnost.

Když přejdeme od rozjímání o jeho kráse, která jest jeho zvláštní dokonalostí, k rozjímání a souhrnu božských dokonalostí, oč mocnější bude tato úvaha, aby se nás dotkla. Nic tak nepřitahuje a nic není tak líbezné jako dokonalost, podobně jako nás nic tak neodpuzuje, jako co je nebo jeví se nám nedokonalé. Jak bychom tedy nebyli unešeni svatou láskou při pohledu na Boha tak dokonalého v jeho bytí a v jeho dokonalosti. On jest totiž Všemohoucí svou silou, svrchovaný ve své dobrotě, nesrovnatelný v moudrosti, nejspravedlivější ve svých soudech, tajemný ve svých myšlenkách, pravdivý ve slovech a přesvatý ve všech činech, et sanctus in omnibus operibus suis. Jen on může souditi bez obavy, že by se mýlil, trestati, aniž by se rozrušil. Jen on může rozdávat svou štědrost, aniž by pozbyl svého bohatství. Jest tak dokonalý, že můžeme říci, že jest, a to on samojediný a sám sebou, jisté světlo, neomylná moudrost, dokonalá láska, život, radost a věčné štěstí. Je-li tedy dokonalost něco tak líbezného, kdo by tě nemiloval, ó Bože láskyhodný, láska a láskyhodnost sama, jenž máš ve svém

hvtí všechny láskyhodnosti a všechny dokonalosti v nekonečné míře? Kdo by tě nemiloval, když ne tak, jak si zasluhuješ, tedy aspoň tak, iak to dovede? Kdo by neměl srdce stále nové k tvé lásce, srdce stále podrobené tvé vůli, srdce stále připravené všechno ti odevzdati? Jen ty jediný plností všech dokonalostí si zasluhuješ nekonečnou lásku, chvály bez ustání, slávu věčnou, moc svrchovanou, království, které bude věčně trvati, říší bez konce a hranic.

Ale postupme a snažme se proniknouti ještě hlouběji do plnosti těchto dokonalostí. Zdaž nezískává nade vše mírnost přízeň lidských srdcí? Kdo však má více mírnosti než náš Bůh, jenž snáší všechny naše nelady s takovou trpělivostí, jenž je nám odpouští s takovou dobrotou, jestliže to opravdu chceme, a jenž nám nic tak nedoporučuje, jako napodobovati jeho mírnost: Učte se ode mne, neb jsem tichý!

Jestliže dobra lákají, nejenom abychom je milovali, nýbrž abychom také oceňovali toho, jenž je má, ptám se, kdo je bohatší, kdo více oplývá bohatstvím než Bůh? Má v sobě všechna dobra a všechno bytí všech tvorů, takže cokoliv vidíme vzácného, drahého, bohatého, láskyhodného a podivuhodného ve všem, co jest rozmnoženo po světě a co dělá svět tak dokonalý, to vše je uzavřeno, obsaženo a shromážděno v dokonalém bytí Božím, ovšem způsobem lepším, podivuhodnějším a láskyhodnějším. Nikde nenajdeme vůli, která by se nesla více k činění dobrého, vůli, dobro více působící, než je vůle Boží. Ze sebe může jen dobře činiti, jen dobré může nám činiti, protože to není jen dobrá vůle, jako je vůle tvorova, ale svou přirozeností jest dobrota sama, dobrota ve všech směrech. Deus, cuius natura bonitas est. Bůh, jehož přirozenost je dobro.

Když miluje snoubenec snoubenku s takovou něhou a s takovou oddaností k jejím přá-

nim, že mu stačí jen vědět, že něco chce, aby to chtěl také a aby vstoupil do jejích přání, nezapomeňme, že snoubencem našich duší jest Bůh. Jen on může naplnit schopnost našich srdcí a tužeb, on, jenž vydal až do poslední (kapky krev svou, aby zasloužil každé z našich duší tuto bohatou vlastnost nevěsty: Sponsus sanguinum mihi es! Jsi mi snoubencem krve! Jak bychom tedy mohli váhati ještě: učiniti oběť svého života Božímu zalíbení a vůli Boha, jenž v sobě zahrnuje takovou dokonalost? Jak bychom mu nepodali oběť zápalnou, kde by vše bylo ztráveno pro jeho slávu, a kde by vše bylo odevzdáno! Ano, velký Bože, protože jsme tvorové malí a nepatrní ve srovnání s velikostí tvou, před níž jsme tak, jako bychom nebyli, Omneš gentes tamquam nihilum ante te. Všichni národové jsou před tebou jako nic, ano, protože jsme prášky nepatrné před tebou, musíme a můžeme se považovati za šťastny, že můžeme býti podrobeni tobě a že se na nás naplňuje tvé zalíbení. Musíme býti tisíckrát šťastni, že smíme býti tímto naplněním podřízeni také tvé radosti.

Máme se pokládati za šťastny také proto, že podrobujeme se tak tvé svaté vůli, jež je svou přirozeností Dobrota sama, Otcovství samo, Láska a milování, víme, že tato vůle se nemůže jinak na nás naplnit než pro naše dobro, pro naši dokonalost, pro naše posvěcení a pro naše spasení. Láska a dobrota mohou pouze milovati ty, kteří je milují láskou tak čistou, jako je láska, kterou milujeme v dokonalé odevzdanosti: Ego diligentes me diligo. Miluji ty, kdož mne milují.

VIII.

Naše nicota, naše křehkost, naše neschopnost k dobrému jsou nám velmi mocnými důvody a šťastnou nutností, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost.

Jestliže velikost Boží, jeho vznešenost a nekonečná plnost jeho dokonalostí jsou nám mocnými důvody, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost, jak jsme viděli, naše nicota, naše slabost, naše křehkost, naše neschopnost, abychom činili dobře sami ze sebe, quasi ex nobis, jsou nám nemalými důvody, neméně nutkavými, abychom se snažili o odevzdanost. Rozum, Písmo, i naše zkušenosti nás jasně přesvědčují, že nikdy ničeho neučiníme na cestě dokonalosti a spasení, pokud se opřeme jenom o sebe, o svá předsevzetí a o svá vlastní úsilí. Učí nás, že všechno dobré přichází shůry, jak praví Písmo, a že je proto nutné utíkat se k tomuto svrchovanému Dobru, aby nám dalo činit, co bychom nikdy neučinili sami ze sebe a svěřivše se sobě samým.

2. Tato pravda jest prokázána zkušeností.

Když se chceme dotázati své zkušenosti, což nas nepoučí každého dne, že snad právě proto, že jsme až dosud spoléhali jen na sebe, na svá rozhodnutí, na své síly, aniž bychom prosili Bo-^a jeho pomoc, že jsme přicházeli k vnitřní modlitbě roztržiti a znechucení, ať jsme činili

nevím jaké úsilí, abychom se tomu bránili? Zkušenost nás učí každodenně, že po tolika předsevzetích nemáme přece jen často při modlitbě potřebné úcty k této Boží velebnosti, ke které mluvíme, a že často čekáme netrpělivě chvíli, kdy se skončí naše modlitba, abychom přešli k jiné práci, která by více odpovídala naší zálibě. A co se týká ostatních úkonů zbožnosti a povinností našeho života, s jakou vlností kolikrát vše vykonáváme přes všechna naše sebepevnější předsevzetí a kolik k tomu mísíme svých chyb a nedokonalostí!

Víme, že se Bůh nedívá tolik na naše činy, které konáme, jako na úmysl, který je vede. A přece, kolik úmyslů našich je opravdu čistých, bez přimíšení prachu, to jest sebelásky nebo marnivosti? Kolik podniků jsme začali s cílem čistě lidským, abychom zachovali svou pověst a svou čest, abychom se líbili svým přátelům, abychom zadostiučinili svým náklonnostem a své vůli, a jak málo mezi nimi najdeme takových, kde bychom hledali pouze Boha a kde neměly místa ani svět ani lidské zájmy?

Nuže vizte, duše křesťanské, sladkou nutnost utéci se k Bohu a odevzdati se do jeho rukou, aby on vám dal učiniti, co byste sami ze sebe nikdy neučinili. Vidíte, že je třeba postavit do něho svou důvěru, své síly, své naděje a neopírat se tolik o sebe, jak jste činily až dosud, protože právě proto, že jste tak jednaly až dosud, právě proto se tak vlečete ve stále stejných chybách, slabostech a bédách.

Ale pokračujme ještě dál v této úvaze. Vizme ze své zkušenosti nutnost, v níž se nalézáme pro svou neschopnost a pro svou nicotu, abychom se odevzdali do rukou Božích, aby v odměnu za naši odevzdanost a naši důvěru dal nám činiti to, co my nikdy neučiníme, nedá-li nám to učiniti on.

Vizme na příklad, jak uskutečňujeme lásku,

kerou musíme provádět ke svým bližním, po nesčíslných předsevzetích, která jsme jistě v tomto ohledu učinili. To je jeden z věru podstatných bodů naší dokonalosti.

Rekněte mi, prosím vás, můžeme se odvážiti tvrditi, že jsme jednou jedinkráte milovali svého bližního jako sebe samého? Cítili jsme jeho bědy jako své vlastní? Přispěli jsme na pomoc v jeho strastech a potřebách anebo měli jsme k němu aspoň soucit? Nezvětšovali jsme naopak ještě kolikráte bolest ubohých, místo abychom s nimi měli soucit? Nemluvili jsme kolikráte tvrdě k nim? Nevtykali jsme jim často tvrdě jejich chyby, zapomínajíce, že pravá spravedlnost není nikdy bez soucitu, zatím co nepravá spravedlnost je provázena vždycky hněvem? Jest jisté, že jsme ještě hodně vzdáleni od této lásky, kterou žádá Apoštol od nás, když nám tak často poroučí, abychom milovali jedni druhé, jako údy jednoho těla, protože máme všichni účast na jednom duchu a protože jsme všichni pod jednou hlavou, totiž Ježíšem Kristem.

Jest tedy pravda, že když se dáme do vážné úvahy o sobě samých, o své slabosti a nicotě a když se ponoříme poněkud do této své neschopnosti, že musíme přiznati svou vlastní zkušenosť, že jsme se až dosud velmi mýlili.

Abychom naplnili dílo své dokonalosti a spasení, abychom vykročili ze svých nedokonalostí a béd, opírali jsme se až dosud většinou o sebe samy, o své vlastní síly, o své činy a o svá předsevzetí. Když to bereme jako oporu, se jedná jen o rámě z masa. Ta úsilí nejsou ničím, jestliže nehodláme je opřítí o pomoc a požehnání Boží, jak to činíme odevzdaností, kterou se stávají jeho zájmy našimi zá-

•Zel^{ctí} jak jsou ještě silné kořeny pýchy, svět^a marné slávy v naší duši! Kolik nepři-

znané snahy skryti své chyby a vypadat jinak než jsme!

Kolik je ještě lásky k našim zájmům, k tělesným pohodlím, jichž se stáváme otroky pod záminkou nutnosti! Jak zřídka naproti tomu vzdává se naše vůle sebe sama a opouští, co miluje a co se jí líbí, aby učinila vůli Boží anebo bližního! Zastavme se, probůh, u tohoto bodu, abychom poznali ještě lépe svou vlastní zkušeností, jak jsou neúčinná naše předsevzetí, když je bereme jako jedinou oporu, abychom zvítězili nad sebou samými.

Jak jsou proti tomu moudří ti, kteří, aby udusili tuto vlastní vůli, jež se stále znovu rodí, stavějí svou důvěru a svou oporu do odevzdanosti do vůle Boží! Znají tajemství všech vítězství, když ji nechají jednat ve všech věcech, když přijímají vše, co ona činí, ať zabíjí anebo oživuje, berouce si ji za vůdce ve všem, co podnikají, a opírajíce o ni všechny své snahy, aby je učinili účinnými a trvalými, patříce stále na ni v činnosti i v utrpení.

To jest pravda, kterou nám ozřejmuje tedy naše zkušenost. Jsouce vydáni své slabosti, nejsme s to učiniti krůčku na cestě dokonalosti a k nebi. Opření jen o svou slabost, nemůžeme vůbec nic. Když se však naopak utečeme k milosti Boží a k pomoci jeho Všemohoucnosti, stáváme se silni a můžeme na cestě dokonalosti, na cestě spasení všechno očekávati a všeho se odvážiti.

2. Těto pravdě učí nás rozum a Písmo svaté.

Ke svědectví naší zkušenosti připojuje se svědectví Písma a našeho rozumu. Jedna z prvních a nejnepopíratelnějších zásad našeho rozumu jest, že Bůh je vše a příčina všech věcí. Jest zdrojem všeho dobra, nás samých, proto-

že my jsme jen nic. Proto jest nutným důsledkem, že je třeba naprostou nutností, abychom se odevzdali do rukou Božích a abychom očekávali od jeho milosti tuto dokonalost a spase ní jež nemůžeme očekávat od sebe samých. Bylo by největší zaslepeností chtít se opřít o nicotu a nechítí se odevzdat z celého srdce tomu, jenž jest Vše, nekonečně mocnému a nekonečně dokonalému.

Protože jsme nic, je zřejmé, že neučiníme v dobrém nic než to, co on nám dá učiniti. *Faciam ut faciatis et in praeceptis meis ambuletis.* Učiním, abyste učinili a abyste kráčeli v příkázáních mých. Tuto milost neobdržíme od Boha, kdybychom zůstali ve svých zájmech, nýbrž tehdy, když poznáme tuto prvou pravdu a tuto zásadu, že když je Bůh všechno a my nic, musíme nedůvěřovati své nicotě a svěřiti se dokonalou odevzdaností tomu, jenž jest všechno.

Témuž učí nás božská Písma. Tomu nás chtěl naučiti královský prorok, když praví, že složil do rukou Božích všechny své zájmy a všechny své záležitosti: *In manibus tuis sortes meae.* V rukou tvých osudy mé. Bůh je jejich pánem již touto svou autoritou a nejvyšší vládou, kterou má nade všemi věcmi, ale on očekává tento synovský dar a tuto láskyplnou odevzdanost.

Tomu nás chtěl naučiti, když stanuv před Bohem jako chudšas a žebrák, jenž má ze sebe žádnou bídu a nedostatek a nemá jiného útočiště než důvěru a odevzdanost do těch rukou, které mu mohou pomoci, ukazuje nám Boha, jenž jej bere pod ochranu a má o něho takřka velkou starostlivost: *Ego mendicus sum et pauper, dominus sollicitus est mei.* Já pak jsem chudšas a žebrák a Pán má starost o mne.

Tomu nás učí též prorok ještě, když praví, že všechna síla králů a velkých na zemi nepomůže nijak ke spasení: *Non salvatur rex per multam virtutem.* Nebude spasen král silou ve-

likou... a že nedosáhnou spasení vlastní silou, nýbrž milostí Boží ti, které vidíme běžeti obřími kroky na cestě dokonalosti: *Non salvatur rex per multam virtutem et gigas non salvabitur in multitudine virtutis suae*. Nebude spasen král velkou silou ani obr množstvím síly své.

Ti, kteří kladou do Pána svou oporu a důvěru, když se mu odevzdají uprostřed své nicoty v jeho svaté vůli, zasluhují si, aby přivodili požehnání shůry na své duše. Bůh patří na ně se zalíbením účinným jako láskyplným, chrání je, poskytuje jim pomoci, posiluje je a dává jim přijíti šťastně od přístavu spásy: *Beneplacitum est Domino super timentes eum et in eis, qui sperant super misericordia ejus*. Bohu se zalíbilo v těch, kdož se ho bojí a kteří doufají v milosrdenství jeho.

Nuže, řekněme ještě jednou, že jsme se mýlili, když místo láskyplné odevzdanosti do rukou Božích, aby nám pomohl v díle našeho spasení, svěřili jsme se své vlastní slabosti a opřeli se o vlastní svou nicotu. A přece, všechno nám kázalo nedůvěru k nám samým, důvěru pak a pomoc a odevzdanost Bohu: hlas rozumu, Duha svatého a naší vlastní zkušenosti.

Jest jisté, že můžeme a máme uplatňovati všechny síly, které nám Bůh svěřil, činiti předsevzetí, snažiti se jednati a užívati metod, abychom došli k zániku své vlastní vůle, což je znamením lásky dokonalé, jak praví svatý Augustin: *Perfecta charitas nulla cupiditas*. Dokonalá láska již žádná žádostivost. Duch pravdy, jenž nás osvěcuje v Písmu svatém, abychom u něho hledali pomoc, jenž otvírá naše rty, abychom zvěštovali a hlásali jeho slávu, vybízí nás na jiném místě, abychom otevřeli rty své duše, chceme-li, aby on je naplnil nebeským pomazáním a svou milostí. *Dilata os tuum et implebo illud*. Otevři ústa svá a já je naplním.

^le je také jisté, že ať vyvineme jakékoliv úsilí, toto úsilí nebude účinné v dobré a nedá nám' pokročiti ve ctnosti, jestliže Bůh to nebude držeti svým požehnáním, jestliže nebude je předcházeti a provázeti pomazáním své milosti. Benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem. Zákonodárce dá požehnání a půjdou ze síly do síly.

Naše duše jsou jako strom nebo země, jež vydávají ovoce. Jest to však rosa milosti, vylévaná Pánem, jež dává tuto šťastnou plodnost. Dominus dabit benignitatem et terra dabit fructum suum. Pán dá dobrotu a země vydá plod svůj. Tak "Všechny důvody, které jsme probrali, ukládají nám zřejmou povinnost, abychom se utíkali k Bohu, abychom se svěřili Bohu, abychom se opřeli o Boha a na začátku své cesty abychom se odevzdali do jeho rukou. Jenom jím jsme, co jsme. Jen s ním a skrze něho učiníme, co máme učiniti ve velké záležitosti svého spasení, protože i když my jsme to, kteří jednáme, jest to On, velký a celý Božský zdroj všeho dobrého, jenž nám dává jednatí dobře. Faciam, ut facias. Učiním, abys učinil.

XII.

Zla, která nám způsobil hřích v tomto životě, jsou také důvody, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost jako o nejlepší lék.

Zbožný svatý Bernard, když vylíčil zla, která nám působí hřích v tomto životě, praví překrásně, aby nám vlil posvátnou hrůzu před hříchem, že hřích jest vzhledem k hříšníku svědek, soudce a kat: *testis, iudex et tortor est.*

Jest to svědek, který jej zahubuje svými ustavičnými výčitkami, jež mu činí; soudce, jenž vynáší tolikráte rozsudek smrti a odsouzení proti němu, kolikrátkoliv se představí jeho paměti a myšlence; kat, jenž jej trýzní ustavičnými mukami: *accusat, iudicat, cruciat.* Obviňuje, soudí, trýzní.

Nadarmo bychom chtěli skrývati své viny a nadarmo bychom hledali skrytá místa, kde bychom je spáchali. Všude, ať jsme kdekoliv, následuje nás vzpomínka na hřích jako neochvějný svědek, jenž nás zahanbuje svými obviněními a jehož nemůžeme potříti. Jest nemožné utlumiti jeho obvinění i kdybychom napnuli všechny své síly. Stojí proti nám, jak praví jeden Otec, uprostřed našich veřejných činů a až do nejhlubších soukromí našich přibytků. *Habes in domo propria testes et accusatores acerrimos.* Máš doma nejpřísnější svědky a žalobce. Ačkoliv nic není skrytějšího a tajnějšiho než výčitky svědomí zraněného a zapleteného do viny a ačkoliv před ničím tak neprecháme, přece nic není na světě, čemu bychom se mohli

méně vyhnouti. Abychom se dali přesvědčiti o této pravdě, stačí popatřiti na velkého knížete, který, když se nešťastně zapletl do viny a nesl pak na hlavě korunu utrpení, ztrávil velkou část svého života v úzkostech nejbolestnějších výčitek. Chci mluvit o králi Davidovi.

Tento kníže upadl do hříchu a jeho hřích jej tak zahanbil, že se více neodvažoval pozvednouti k nebesům svého zraku. Ve dne v noci hleděl k zemi. Když kráčel, byl shrbený, naznačuje touto polohou tíhu smutku, která jej zaplavovala a luerá mu hlodala na srdci. Miser factus sum et curvatus, tota die contristatus ingrediebar. Stal jsem se smutným a shrbeným a celý den jsem smutně kráčel. Předáci jeho dvora, kteří dleli u něho, divili se takové změně a nevidouce, co se děje v srdci Davidově, ani obviňování skrytá, ale bolestná, jež mu působil jeho hřích, nemohli pochopiti, že král tak velký, tak obávaný a šťastný jako David, měl oči naplněny bolestí a tvář pochmurnou. Viděli posly, kteří mu nosili zprávy se všech stran o dobytých městech, o vítězstvích, o kořisti nabyté a nedovedli pochopiti, proč jejich kníže uprostřed tolika příčin k radosti prolévá takovou hojnost slz. „Ó, slavný králi“, říkali mu, „proč tento smutek? Což nejste nejšťastnější kníže na světě? Všichni naši nepřatelé se vás obávají a neodvážili by se přiblížiti se k vašim zbraním. Můžete okoušeti ve svém královském paláci všech rozkoší a všech radovánek důstojných vladaře. Proč se, králi, hroužíte do tohoto hlubokého smutku a proč zarmucujete všechny osoby, které na vás patří?“

Ale David uzavřel se na tato slova v samotě a jeho zraněné svědomí nepřestávalo jej obviňovati. Viděl téci krev Uriášovu, ještě kouřící se vraždou, jíž se provinil na jeho osobě. Připomínala mu ještě hanebné cizoložství, kterého se dopustil s Bethsabé. „Ach“, říkal: „Peccatum

meum contra me est semper. Hřích můj stojí stále proti mně! Lide můj, nesmíš být překvapen mým smutkem, nesmíš býti překvapen tím, že roním hojně slzy. Knížata, nedivte se, že David se tak málo účastní společné radosti, způsobené zprávami o vítězstvích jeho vojsk: Peccatum meum contra me est semper. Hřích můj stále stojí proti mně! Hřích můj zmocnil se mého ducha, obsadil všechny mé myšlenky. Mé svědomí, můj skrytý svědek, vyčítá mi ustavičně vraždu, které jsem se dopustil na osobě nevinného Uriáše. Mé svědomí mi líčí stále hanebné cizoložství, ale tak živě, že při pohledu na to nemohu najíti nejmenšího klidu: Non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. Kosti mé nemají pokoje před tvářmi hříchů mých."

To je již velké zlo a bídný stav tento stav hříchů, v němž je člověk nucen nositi s sebou svědectví proti svým vlastním vinám, míti s sebou stále svědka a žalobce, jenž nás zahanbuje krvavými výčitkami. Ale tento stav je ještě bídnější tím, že tento hřích je nejenom svědkem, který nás obviňuje, nýbrž také soudcem, jenž nás odsuzuje, a katem, který nás trýzní.

Poučuje nás o tom sám Duch svatý, kdyby nás o tom nepoučila naše vlastní zkušenost. Sonitus terroris semper in auribus meis. Hlas hrůzy zní stále v sluchu mém, praví prorok. Ano, hříšník slyší ustavičně ve svém srdci smutné hlasy hrůzy a odsouzení. Jeho svědomí koná úkol soudce. Představuje mu stále tvrdost a tresty přichystané těm, kteří jich zasluhují. A z toho pochází, jak praví opět Duch svatý, že hříšník je často vyděšen těmito odsuzujícími hlasy, že se mu zdá, že všude vidí nástroje svých muk: Circumspectat peccator ubique gladium. Hříšník všude zahlédá meč. Z toho pochází, že často utíká, ačkoliv nevidí nikoho, kdo by jej pronásledoval: Fugit impius nemine

persequente. Hříšník utíká, ačkoliv jej nikdo nepronásleduje.

Ale který kat je krutější než hřích a kdo strašněji mučí než on? Jak řekl kterýsi ze starých, jest jako hejno litic pekelných, jež ozbrojeny ohnivými hady a pochodněmi vrhají se na hříšníky výčitkami, strachem před budoucností a smutkem nad minulostí a nepopřávají mu pokoje: Hae sunt assiduae impiis, domesticaeque furiae. Pro bezbožníky jsou tu stále a jako doma litice.

Hřích jest, jak praví básník, osten trnu, jenž probodává srdce hříšníkovo. Versatus sum in aerumna mea dum configitur spina. Strádal jsem ve své hořkosti, jako když je někdo trnem proboden. Jest to jako morová hlíza, která stále hlodá kosti: tinea ossium, červ v kostech, ale tak krutý, že císař Tiberius, trýzněný svými zločiny jako tolikerými katy, ujišťoval, že žije zkomírajícím životem, a přál si stokrát za den smrt, aby nebyl takto vystaven stálým a krutým mukám. Dii me perdant, quoniam quotidie morior... Ať mne bohové zničí, protože denně umírám.

Jest tedy pravda, že stav hříšníkův jest stav opravdu nešťastný. Není třeba ani jiti hledat dc věčnosti a do jiného života, abychom našli důvody, abychom se tomu vyhnuli, protože zla, která nám hřích působí v tomto životě, jsou tak silná, tak velká, tak trýznivá. Ale zároveň je také pravda, že nejlepším lékem proti všem těmto tak velkým zlům jest odevzdanost do vůle Boží.

1. Odevzdanost do vůle Boží jest nejlepší lék proti všem zlům, jež nám hřích působí v tomto životě.

Hřích, jak jsme viděli, nás obviňuje jako svědek, odsuzuje nás jako soudce a trýzní nás jako kat. Ale můžeme se utéci k dokonalé odevzdanosti, která nás po hříchu omluví, rozhřeší a potěší.

Tato odevzdanost, kterou se odevzdáme láskou do vůle Boží, aby s námi zde na zemi učinila, co se jí bude líbiti, omluví nás u Boha, jako omluvila marnotratného syna, obraz všech hříšníků. Nevrlh se tak k nohám svého otce, aby se odevzdal jeho vůli ve všem, co se jí zalíbí s ním učiniti, jako otec jeho našel, pln dobroty, omluvy pro jeho hříchy? Zapomněl na všechny proradnosti a vzpoury svého dítěte, aby viděl jenom jeho návrat a lítost, jehož láskyplná odevzdanost tak krásně ukazovala na její upřímnost. Ani se nechtěl ptáti, kde byl a co učinil se svým podílem, ani jak tak mohl klesnouti ze cti, které požíval v rodném domě svého otce, až k bezectnosti, do které ho přivedl jeho hřích.

Takový návrat, tak synovská odevzdanost tak okouzila srdce tohoto nebeského Otce, velká čistota lásky, kterou dosvědčuje tak šlechetný stav odevzdanosti, jej tak omlouvá u něho za minulost, že na vše zapomíná od oné chvíle a nedovede nechat hynouti očekávání jeho odpuštění a milosti.

Jak by neomluvil naši minulost, když nás od ní rozhřešuje? A jak by nás nerozhřešil, když nám dává nejčistší lásku a největší milování? Evangelium praví, že není čistší lásky a většího milování než milování a láska toho, jenž dává a obětuje život i duši svou za toho, jehož miluje. Duše totiž opravdu takto odevzdaná jest v tomto stavu srdce a vůle, že již nechce ani

život ani zdraví ani cti, než aby je mohla obětovati Božímu zalíbení. Jest na onom stupni lásky, že činí z Božího zalíbení své zalíbení vlastní, že nalézá své radosti v tom, nemíti jí třeba již nikdy více zde, je-li to Boží vůle, kráčetí stejným krokem v křížích i v útěchách, či spíše nalézati svou útěchu právě v kříži chtějíc a milujíc pouze Boží vůli. A protože to je obzvláště čistá, to jest dokonalá láska, která příkrývá naše hříchy, byť Jpyly sebe čtenější, a nás od nich rozhřešuje, podle těchto slov božských Písem: Charitas opeřit multitudinem peccatorum, láska příkrývá množství hříchů, není pochybnosti, že když je tato láskyplná odevzdanost úkonem čisté lásky a nejhornlivějšího milování, má nejen moc omlouvatí naše hříchy, ale také nás od nich rozhřešiti. Ovšem to nás nezbavuje povinnosti předložití své hříchy kněžskému rozhřešení, ale úkon dokonalé lásky rozhřešuje od hříchu před rozhřešením, neboť zahrnuje touhu po něm.

Má ještě moc nás potěšiti. Jest pravda, že duše dokonale odevzdaná do vůle Boží chce, co chce Bůh, a nic jiného a nechce ani, co chce, leč protože Bůh to chce, jest pravda, díím, že duše takto odevzdaná jest vždycky naplněna útěchou. Nemá snad útěchy se strany přirozenosti, nýbrž se strany vůle, osvícené věrou, protože vždycky nalézá, co chce, nalézajíc vždycky vůli Boží ve všem uskutečněnu.

Ano, duše takto odevzdaná do vůle Boží dá se snadno potěšiti ve svých smutcích a trampotách. Ne že by to nebyly smutky bolestné pro přirozenost, jež je vidí v nich samých, ale protože duše je vidí v zařízeních Boží vůle a to jí dává útěchu. Najde útěchu v neúspěších, protože i v tom najde to, co se jí musí líbiti v dobrých věcech, totiž naplnění Boží vůle. Jest potěšena, když vidí druhé povýšeny v duchovním životě a sebe v opovržení a bidě. Stačí jí

opravdu, v této odevzdanosti a touto odevzdaností neklástí překážek Božím sdělování, odtrhovatí pozvolna srdce ode vši nedokonalosti a pak vidí i své ponížení a povýšení druhých v zařízení Boží vůle a najde uspokojení.

Posléze najde útěchu i v tom, co naplňuje neklidem a trýzní duše, které urazily Boha. Vzpomínka totiž na jejich hříchy je naplňuje strachem a hrůzou. Může je překvapití smrt v tomto stavu a věčnost jim skrývá přísný soud a krutá muka. Duše odevzdaná do vůle Boží zahání tyto strachy, protože i když se často rozpomíná na své hříchy, ví, že nic není účinnější než odevzdanost a láska, aby vyprosily od Boha odpuštění a zapomenutí.

Najde útěchu i při myšlence na smrt, kterou zasloužila, protože ví, že její úplná odevzdanost do vůle Boží učiní jí sladkou a klidnou hodinku smrti. Nalézá útěchu i při myšlence na Soudce a na věčnost, protože je jista, že její láska odzbrojí hněv Soudcův a otevře jí nebeské brány.

Netrpí již duchovním neklidem pro to, co se jí má státí v čase nebo ve věčnosti, protože nechce, jak praví prorok, ničeho již ani v nebi ani na zemi než Boha, než vůli a zalíbení Boží. Quid enirri mihi est in coelo et a te quid volui super terram? Co je mi na nebi a co chci od tebe na zemi?

Nuže, shodněme se již na této pravdě a vyřkněme jí, že zla, která působí hřích, jsou sice velká, nepříjemná a ustavičná, i když neodhlížíme od tohoto života. Ale shodněme se také v tom, že odevzdanost do vůle Boží dává nejlepší lék proti těmto zlům.

Neboť i když je nám hřích svědkem domácím, který nás obviňuje a neustává nás zahanbovatí svými výčitkami, máme v odevzdanosti vše, čeho potřebujeme, abychom byli omluveni ve svém hříchu a aby se Bůh sám postavil na naši stranu při této omluvě.

je-li hřích soudcem, který nás odsuzuje a který ustavičně volá hlasem hrůzy a smrti: *Sonitus terroris semper in auribus impii...* Hlas hrůzy stále v uších bezbožného ..., nejsme-li před pekelnými branami nečitelností svého svědomí a zatvrzelostí srdce — máme v čisté odevzdanosti to, co nás rozhřeší. Nalézáme v ní čistou lásku Boží, tuto dokonalou lásku, která přikrývá množství hříchů a která nám zjedná jejich úplné odpuštění. *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Budou jí odpuštěny mnohé hříchy, protože mnoho milovala.

Posléze, je-li hřích katem, který nás trýzní ustavičnými výčitkami, smutkem nad minulostí a strachem před budoucností, máme v čisté odevzdanosti bohatý zdroj útěchy. Nalézáme tam pro život a pro smrt, pro úspěchy i porážky, pro čas i věčnost to, co působí celou radost a jistotu duše opravdu odevzdané: totiž zalíbení Boží a naplnění jeho vůle.

XII

Povinnost zadostiučiniti Bohu za naše hříchy jest mocným důvodem, abychom se snažili o odevzdanost.

1. Hříšník se proviňuje vůči Bohu nejtěžší urážkou a dokazuje neslýchaný nevděk.

Je velmi důležitá pro naše duše povinnost zadostiučiniti Bohu za naše hříchy a vynahradíti je, jak můžeme, vynahradíti minulost přítomností a budoucností. Jest to povinnost spravedlnosti, ať se na to díváme již s hlediska Božího anebo s hlediska našeho vlastního zájmu. Neboť kdo se nepokládá za zavázaného k nejpřísnějšímu zadostiučinění, když hledí na nejvyšší nespravedlnost, které se dopustil vůči Bohu svým hříchem?

Kdykoliv totiž člověk zhřešil, vyslovil ve svém srdci, i když toho třeba nepozoroval, jeden z nejhanebnějších soudů proti Bohu. Na jedné straně si předložil ovoce svého hříchu, totiž radost, anebo výhody, kterých chtěl z hříchu nabýti, a s druhé strany viděl urážku, které se dopouští proti Bohu a kterou ztratil jeho přátelství. Položil na stejnou váhu Boha a svůj zájem a rozhodl se odvážně ztratiti spíše milost Boží než tento svůj ubohý zájem.

Můžeme si představití něco strašnějšího? Můžeme si mysliti něco urážlivějšího pro Boží velebnost než to, že dáme přednost věci tak nízké a ubohé? Nenapodobujeme tím zuřivost Židů, kteří při volbě, která jim byla dána mezi Ježí-

gem Kristem a Barabášem, odpověděli, že dávají přednost tomuto zloději před Kristem? To znamená odnutí Bohu, pokud to vůbec můžeme, slávu, která mu přísluší jako poslednímu cíli, a dávati ji našim zájmům a naší radosti, protože to znamená oceňovati svou radost přechodnou anebo časný zájem více než milost a přátelství s Bohem, které se tím odstraňuje. Znamená to odmítati, pokud to člověk může, Stvořiteli vládu nad naším srdcem a dávati ji tvořivci. To je onen strašný zločin, pro nějž přikazuje Pán nebesům, aby se chvěla při pohledu na něj, řka skrze proroka Jeremiáše: „Třeste se, nebesa, a zachvějte se hrůzou a ať hrůza naše vyvrátí brány vaše, neboť můj lid dopustil se těchto dvou velkých vin: Opustil mne, studnici vody živé, a našel si cisterny rozpukané, které nemohou udržeti vody!"

Ale abychom pochopili ještě jasněji velikost této urážky, a proto také povinnost, kterou nám ukládá spravedlnost, abychom odčinili, jak jen můžeme, tuto urážku, jest velmi důležité, abychom uvažovali o velikosti a počtu dobrodiní, která jsme přijali od Boha. Jest totiž jisté, že čím více uvažujeme, jak byl Bůh dobrý k nám, že tím spíše odhalíme velikost urážky a hříchu s hlediska nevděku, který je provází.

Tak se často snažili proroci vzbuditi v lidu Božím lítost nad jeho hříchy a s lítostí touhu zadostiučiniti spravedlnosti Boží. Touto úvahou začal <fbkazovati prorok Nathan Davidovi velikost jeho hříchu, když dříve, než jej začal kárat za jeho cizoložství, představil mu všechna dobrodiní, která obdržel od Hospodina, a milosti, kterými ho zahrnul.

Abychom použili téhož léku, představme si hodně pozorně vše, co Boží dobrota pro nás učinila. Zvažme na spravedlivé váze všechna jeho dobrodiní a najdeme, že vše, co nebe obsahuje a co země má, od něho pochází. Kolik

máme údů a ústrojí svého těla, tolik máme darů od něho. Okamžiky, ve kterých dýcháme, znamenají zároveň tolik darů z jeho ruky. Chléb, jež požíváme, země, po níž kráčíme, slunce, které nás osvětluje, nebe, které nás obklopuje, vše, co slouží k udržení našeho života, jsou dary, které nám poskytuje. Posléze, abychom vše vyjádřili jedním slovem, všechna dobra i všechna zla tohoto světa jsou jeho dary, protože pro nás stvořil všechna tato dobra a uchránil nás od většiny oněch neštěstí, protože nikdo nemůže vytrpěti nějaké zlo, jež by nemohlo stihnouti někoho jiného, kdyby jej Bůh před tím neuchránil.

Najdete důraznější důvod, který by se více dotknul našich srdcí a pohnul nás k zadostiučinění a náhradě než vzpomínka na tuto nespravedlnost? To, že jsme žili v takovém zapomenutí na Boha, který nás nosí v náručí, který nás udržuje dobrotou na živu, jenž nám dává život svým duchem, jenž nás zahřívá svým sluncem, řídí svou Prozítelností, a posléze od něhož máme své bytí, pohyb i život? Můžeme kdy dosti zadostiučiniti, abychom odčinili svou vinu tak velkou, že jsme totiž tak dlouho setrvali v urážení Boha tak dobrého, jenž nikdy nepřestal činiti nám dobře i v takovém neladu, i když jsme spláceli jeho dobrodiní tak černým nevděkem?

Ale jděme ještě dále, abychom viděli zřetelně velikost svého nevděku a potom spravedlivý důvod k odčinování, jak jen můžeme. Uvažme, že nás mohla překvapiti smrt, zatím co jsme hnili v hříchu a kolikrát nás od toho Bůh uchránil. Kolik tisíc duší hoří nyní v pekle za menší viny, než jsou ty, kterých my jsme se dopustili. Co by se s námi stalo, kdyby nás Bůh vzal s tohoto světa tehdy, jako mnoho jiných? Jaký soud bychom mohli očekávat, kdyby nás zastihla smrt s hříchem v ruce a kdyby se nás

zmocnila Boží spravedlnost při činu, který nás učinil hříšníky? Kdo k němu mluvil za nás, když jsme usnuli ve hříchu? Kdo zadržel jeho hněv a trest v době, kdy jsme jeho hněv rozněcovali a jeho trestu si tak zaslouhovali? Co mohl vidět v nás Bůh, co by nás učinilo vzácnějšími než tolik jiných hříšníků, vzatých uprostřed prvních hříchů mladosti? Jak vůbec budeme moci odčinit tyto viny? Jak dostatečně zadostiučiniti za nespočetné hříchy, kterých jsme se dopustili proti Bohu tak dobrému a dobrotivému?

Naše hříchy zvedaly své hlasy k Bohu proti nám a tento dobrotivý Bůh dělal, jako by neslyšel. Naše zloba se množila každého dne proti Bohu a on prodlužoval každého dne hranici svého milosrdenství. My jsme stále hřešili a Bůh stále čekal. My jsme prchali a on nás hledal. My jsme byli již skoro unaveni a znechuceni ustavičnými urážkami a on se neunavil tím, že nás stále snášel. Jako by naše hříchy byly službou jeho a ne urážkou, přijímali jsme uprostřed svých nezřízeností tisícírá laskavá napomenutí, k nimž nás jedině Bůh odsoudil, aby nás vrátil naší povinnosti. Kolikrát nás volal? Kolikrát nám dal slyšet svůj hlas v hlubinách naší duše, říká nám, co již pravil ústy proroka Jeremiáše: Oddali jste se tolika neřestem, jak jste chtěli, ale vraťte se ke mně a já se vrátím k vám. Convertimini ad me et ego convertar ad vos. Kolik kazatelů nám poslal, aby nás povzbudil jejich slovy! Kolik zpovědníků, aby nám přispěl jejich radami! Kolikrát nejenom slovy, nýbrž samými událostmi nás pronásledoval, snaže se jako lovec nám nadběhnouti dobrem i zlem, abychom mu nemohli uniknouti!

Posléze stal se Bůh člověkem, aby nás jaksi učinil Bohy účastí na své přirozenosti. A my, nezřízenou láskou ke své ubohosti snížili jsme

se na němou tvář a stali jsme se dítkami ďábla. Bůh sestoupil s nebe na zem, aby nás vynesl na nebesa a my naopak jsme si libovali ve svém blátě a ve svém kalu. Postavil nás na svobodu a my jsme se vrátili do otroctví, nevolnictví svých vášní a hříchů. Učinil nás svými údy a my jsme se nezděsili toho, spojití se s ďáblem, následující jeho šeptání a podrobující se jeho vůli. On se ponížil až do prachu země a naše pýcha se tím neumenšila. On zůstal na kříži a naši žádostivosti nestačí ani celý svět. Vytrpěl poličky, on, jenž jest Bůh sám a my jsme nestrpěli, ani aby se kdo dotkl roucha našeho, my, kteří jsme jen pozemští červíci. Posléze jeho láska a milosrdenství, které ráčil míti k nám, tak vyvrcholily, že chtěl sám umřítí za nás, aby usmrtil náš hřích a my naproti tomu vrcholnou zlobou a nevděkem urazili jsme ho a uráželi právě v důvěře kolikráte ještě jeho milosrdenství a lásku. A tak bezbožností, kterou nelze dosti zavrhnouti, my jsme vzali v jeho dobrotě příležitost, abychom setrvali ve zlém, a onen důvod, který jemu sloužil ke zničení hřichu, nám sloužil k tomu, abychom se ho dopouštěli.

Jest tedy pravda, že když uvažujeme o velikosti svých hříchů, ať již s hlediska velikosti křivdy, spáchané proti Bohu, ať již s hlediska nevděku, jenž je provází, anebo zla a velkého zla, které nám působí, není věci, které bychom neměli učiniti a vytrpěti, abychom zadostiučinili a odčinili své hříchy v očích spravedlnosti Boží. Quid faciam tibi, o custos hominum? Co učiním ti k vůli, strážce lidí? Co můžeme učiniti, abychom dostatečně zadostiučinili, aspoň tak, jak je nám to možné, způsobem, jenž odčiňuje křivdu spáchanou proti Bohu, když ho uspokojíme a napravíme svou nevděčnost tím, že ho uznáme? Neznám ke splnění této povinnosti účinnějšího prostředku než tuto ode-

vzdanost úplnou a láskyplnou, kterou se odevzdáváme Bohu docela v duchu odčinění a kajícínosti.

2. Nic není na světě schopnější než dokonalá odevzdanost do vůle Boží odčiniti křivdy spáchané Bohu a nevděk, jehož jsme se hříchem dopustili.

Půst, almužna a modlitba jsou zajisté skutky, které zadostčiní, jsou dokonce prostředky, jež jsou jaksi s to uskutečniti veškeré zadostiučinění, které žádá Bůh po našem hříchu. Hřích totiž křivdí Bohu, bližním a nám, a tyto tři úkony týkají se tří předmětů, protože půst trestá tělo, almužna ulehčuje bližnímu a modlitba ctí Boha. Ale jakkoli jsou dobré tyto tři druhy úkonů, aby zadostiučinily Bohu, jest přece pravda, že žádný vnější úkon, žádné tělesné pokání neodčínuje a nečiní zadost tak dokonalé a plně jako tento cit odevzdanosti, podaný Bohu v duchu odčinění a kajícínosti.

Nejprve je tato pravda zřejmá o zadostiučinění urážky, spáchané hříchem proti Bohu. Touto urážkou položili jsme totiž Boha, jeho milost a přátelství na stejnou misku vah jako hříšnou radost a zájem, který jsme myslili vytěžiti z hříchu a dali jsme hanebně přednost této rftlosti a tomuto zájmu před Bohem a před jeho milostí. Nuže, můžeme dokonaleji odčiniti tuto urážku (tak, jak je nám to možné), než když podrobíme Bohu a jeho zalíbení nejenom tuto radost a tento zájem odvrácení se od nich, ale když podrobíme sebe samy, svá těla, své duše, svůj život, své zdraví, svou budoucnost, aby vše se stalo podle jeho zalíbení, přijavše napřed a v pokoji vše, co se mu zalíbí ohledně nás zaříditi. Svatý Řehoř Veliký vykládaje tato slova knížete apoštolského: Hle, my jsme vše-

chno opustili, uznává, že tito apoštolově opravdu mnoho opustili pro Boha, ačkoliv opustili jen ubohou kocábku a nějaké sítě, protože opustili vše, co měli, ničeho si neponechavše: multum reliquit, qui quantumlibet parum totum deseruit. Mnoho opustil, kdo třeba málo, ale celé opustil. Nemůžeme proto také říci totéž o odevzdanosti, kterou odevzdáváme sebe samy a celé do vůle Boží, abychom odčinili urážky, kterých jsme se dopustili hříchem? Ačkoliv podrobujeme Bohu a odevzdáváme jeho zalíbení jen ubohý prášek a nicotu: omneš gentes tamquam nihilum ante te ... všechny národy jako nic před tebou, přece jen plně činíme zadosť, pokud je na nás, spravedlnosti Boží způsobem, který jest jí velmi příjemný. Podáváme mu totiž v tomto stavu odevzdanosti oběť zápalnou, kde je vše naplněno pro jeho slávu a zalíbení: totum incensum, jedna oběť zápalná.

Zbavujeme se všeho, abychom mu podali tento rozlet lásky a abychom ho učinili pánem. Svolujeme touto odevzdaností k daru úplnému nás samých Bohu, abychom mu dali kralovati v nás po celou věčnost na odčinění za ono nešťastné království, které jsme urvali jeho vůli za zlořečené trvání svého hříchu. Jest rovněž nemožné odčinit nevděk, který provázel hřích, láskyplnější a upřímnější vděčností než touto odevzdaností. Náš nevděk totiž šel tak daleko, že urážel toho, od něhož jsme všechno přijali, jenž nás nesl ve svém náručí, jenž nás udržoval svou dobrotou, v němž máme pohyb, život, bytí a jehož první dar, jež jsme přijali od něho, jsme my celí. Nuže, touto láskyplnou odevzdaností jsme mu vděční, jak jen můžeme, protože se vzdáváme všeho, co jsme, abychom byli to, co se jemu líbí, protože mu obětujeme nejenom, co se může týkati těla, ať v životě či ve smrti, ve zdraví nebo v nemoci, nýbrž i vše, co se týká duše, radosti nebo smutek, vyprahlost

anebo útěchy, světlo či temnoty, horlivost i city své. V tomto stavu odevzdanosti jsme mu vděční na zadostiučinění a odčinění svých nevděčností oním vznešeným způsobem, kterým se snažil mu být vděčný královský prorok po minulém nevděku, když volal ve svatém zanícení: Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi? Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co mi prokázal? A hned dodává: Calicem salutis accipiam. Přijmu kalich Páně ... Jako by nám chtěl říci: není rozsáhlejší a upřímnější vděčnosti než ona, kterou prokazujeme, když se odevzdáváme do rukou Božích, abychom přijali z jeho božských rukou onen kalich a onen kříž, jež se mu zalíbí nám podati. Není nic sladšího srdci nad tento stav: chtít být vše, co se jemu zalíbí, souhlasit s tím státi se obětí lásky k jeho vůli přijetím v duchu vděčnosti, zadostiučinění, odčinění a kajícího všeho zničení, jež se mu zalíbí vykonati v nás, všech křížů, jež uzná za dobré nám seslati, všech skutků, jež bude chtít, abychom podnikli.

Nuže, rceme ještě jednou: Quid faciam tibi, o custos hominum? Co učiním tobě, ó strážce lidí? Ale řekněme to v duchu a v myšlence velkého svatého Augustina, jenž to říkal sám o sobě a jenž to chápal v duchu a ve stavu dokonalé odevzdanosti, to jest: Pane, uznávám, že jsem zhřešil, a trest, který jsem zasluhoval, je takjřý, že není trestu, jež bych nepřijal z tvých rukou a odmítl k zadostiučinění a odčinění svých hříchů. Viz tedy, Pane sám, co se ti líbí, abych učinil anebo trpěl, protože jsem se odevzdal tvé vůli ve všem, co se ti zalíbí učiniti se mnou. Nemám nic, co bych ti podal, než srdce odevzdané tvé svaté vůli a připravené touto odevzdaností ke všemu, co mi přikáz^{es} - Chceš-li mne míti v tělesných slabostech^a nebo duchovních úzkostech, chceš-li mne v činnosti anebo v utrpení, chceš-li mne míti

ve vnějších protivenstvích od tvorů anebo ve vnitřních bouřích ve mně samém proti mně samému, těla proti duchu, vášní proti rozumu, chceš-li, aby se peklo vyzbrojilo proti mně pokušeními nejprudšími, anebo abych sám sobě byl křížem strašnou tíhou svých nedokonalostí a slabostí, posléze, abych ještě více trpěl a aby mé zadostiučinění bylo ještě úplnější, dokonalejší a obecnější, jestliže ty sám chceš sepostaviti proti mně tím, že mne opustíš a zanecháš, Pane, když mi jen ponecháš svou milost, hle, jsem ke všemu připraven. Již předem vše přijímám v duchu odčinění a kajícího, v duchu zadostiučinění za to, jak jsem tolikrát hledal jen sebe, a za tolik svých chyb. Abych učinil zadosť tvé spravedlnosti, jsem ke všemu hotov. Ano, obětuji se tobě touto láskyplnou odevzdaností, poutám ruce i nohy své a ležím tak před tebou. Neprchám před tebou, můj Bože! Neodmítám, Pane, tebe jako svého soudce, neodvolávám se od tvých soudů. Neomlouvám se a nežádám zmírnění svých trestů. Sud' mne podle své vůle! Sež tam, kde se ti líbí, jen když přijmeš mou oběť zadostiučinění za všechny mé urážky a jen když budu moci býti obětí odčinění a pokání, obětí lásky svobodným a úplným souhlasem, který ti dávám již předem ke všemu, co se ti zalíbí učiniti se mnou.

XII.

Štěstí a sláva nebeská jsou nám velmi mocnými důvody, aby nás vedly k dokonalé odevzdanosti.

Není bez příčiny, že když Bůh přislíbil Abrahamovi zemi Chananejskou, obraz nebeského Jerusalema, jenž je nám slíben ve věčnosti, nařídil mu, aby přešel celou tuto zemi a aby ji poznal se všech stran. Vstaň, Abrahame, řekl mu, a kráčeji po zaslíbené zemi! Popatř na její rozlohu i šířku, prohlédni si ji se všech stran, protože jsem se rozhodl ti ji dát.

Protože to vše bylo obrazné, bylo to jistě proto, že máme zvednouti svou úvahu až k nebi, které jest pro nás zaslíbenou zemí. Máme tu zanechatí své myšlenky marné a pozemské a rozletěti se na křídlech svého ducha k této šťastné zaslíbené zemi. Máme uvažovati pozorně o její šířce, to jest, o její hojnosti a nesmírném bohatství, jež nemá ani počtu ani míry. Máme zvážiti zralou a hlubokou úvahou všechna ta velká dobra, aby nám byla důvody k dokonalé odevzdanosti, protože odevzdanost jest nejjistější cestou, abychom došli do této zaslíbené země, nejhodnotnější mincí, abychom ji získali.

Proto máme zvedati často svého ducha k rozjímání o této blaženosti a o této slávě, protože to je náš cíl, naše štěstí, náš střed, náš účel a koruna našich prací a zásluh. K této sladké vlasti máme předesílati jako cizinci, kteří ji vidí nejprve z dálky, své myšlenky a své touhy. Pro

vzpomínku na ni máme snášeti strasti lidského života v tomto vyhnanství, ve kterém se nalzáme, nezapomínajíce nikdy na to, že je to opravdu naše vyhnanství, k němuž jsme byli odsouzeni pouze na čas, a že tam jest pro celou věčnost naše sladká vlast, naše zaslíbená země naše útočiště, náš požehnaný domov, naše místo útočištné, naše království, náš ráj rozkoší a poslední cíl všech našich tužeb.

Drahé duše, jak jsme šťastni, a my na to nemyslíme! Ještě jednou, jak jsme šťastni! My sami uznáme, že jimi jsme, když si dáme práci s tím, abychom rozjívali o štěstí, které je nám připraveno, a o místě věčného přebývání, pro které jsme byli stvořeni. Jest to místo štěstí, kde jsou všechna dobra navršena a odkud jsou odstraněna všechna zla. Tam se setká zdraví bez nemoci, svoboda bez nevolnictví, krása bez vady, nesmrtelnost bez porušení, bohatství, které zapudí jakýkoliv nedostatek, pokoj, který nebude nikdy ničím rušen, bezpečnost, jež zapudí všechny obavy, poznání, které nedá únavy, a radost, která nebude nikdy přerušena smutkem.

Ano, zde najdeme, praví Augustin, pravou slávu, protože tam nebudeme nikdy omylem chváliti ani z lichocení. Tam najdeme pravou čest, protože ji nikdy neodmítneme těm, kteří jí budou hodni, a nebudeme ji nikdy vzdávati nehodným. Tam najdeme pravý pokoj, protože tam nebude nikdo nikým potírán.

Ale to ještě není nejpozoruhodnější v tomto štěstí a v této slávě rajské, kterou očekáváme a která nás očekává. Jsou ještě jiná naplnění radosti a jiný doplněk slávy pro společnost mnohých blažených a pro spojení vůlí a srdcí, jež se nalézají v této svaté společnosti. Toto spojení lásky a svornosti, již když je na zemi, kde se nemůže rozvinouti nikdy v celé dokonalosti, činí všechny věci společné. To vidíme

po čem by toužilo. Tam posléze bude viděti inilovati a chváliti, jak praví svatý Augustin-Videbimus, amabimus, laudabimus. Budeme věčně zpívati novou píseň, která podle svědectví sv. Jana v jeho Zjevení okouzluje tak líbezně sluch. Píseň opravdu nová, třebaže bude ustavičně opakovati tutéž věc: obecnou a věčnou chválu blažených, která jest stále nová sladkostí a radostí, již skýtá. Naplňuje svatou radostí a neuvěřitelným kouzlem ve chvíli, kdy ji svatí zpívají, a neopouští je nikdy, její rozkoše trvají věčně.

Ale nebudou jen naše duše tak oslavené a slavné. Bůh, jenž je tak štědrý odměnitel a tak dobrý otec, učiní, že naše těla, třebaže prach a popel o sobě, budou také míti podíl na slávě, protože nám pomáhala nésti naše strasti. Tak jako byly naše vůle podrobeny vůli Boží v tomto životě, podobně také tělo, které si duše podrobila proti jeho náklonnostem, touhám svým, vejde šťastně v dědictví slávy, kterou je duše odměněna. Jakou radost pocítí tehdy naše duše, když budou viděti, že jsou tak slavné a oslavené spojeny se svými těly po tak dlouhém odloučení! S jakou radostí řekne duše tělu: Měj na věky, milý druhu, účast na mé slávě, jenž jsi mi tolik pomáhal získávati korunu, tuto nesmrtelnou korunu, kterou jsem obdržela. Kolikrát jsi se postil se mnou! Kolikrát jsi se mnou bděl! Kolikrát jsi snášel chudobu, práce a pokání, urážky a nadávky tohoto světa! Kolikrát jsi se zbavil přebytečného, abys to dal chudým! A kolikrát jsi i se svým právem ustoupil a trpěl nějakou škodu, abys neztratil pokoje s bližním! Proto je spravedlivé, abys měl nyní podíl na mých dobrech, protože jsi pomáhal je získávati. Naše sláva musí býti společná jako společná byla námaha.

Tehdy se spojí těsněji než jinak tito dva věrní přátelé, aby byli opravdu jedno. Nebudou

iž míti rozdílných citů. Tělo se nebude bouřiti nroti duši, ale v pokoji a ve svornosti, již nic nebude moci rozrušiti, budou stále zpívati, po celou věčnost: Ecce, quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum. Hle, jak je dobré a líbezné, když bratří přebývají pospolu. Jak dobrou a příjemnou věcí je, když takoví bratří bydlí v jednom přebývání slávy v témž svatostánku a v téže svatyni. Tělo mé, duše má! Šťastné naše společné práce! Blažené naše společné služby, protože jsme tak přehojně odměněni. Blažená naše umrtvování, jež jsme spolu konali, protože jsou zaměněna za takovou plnost štěstí!

1. Cesta odevzdanosti je nejjistější cestou k nebi.

Když je to tak, křesťanské duše, jestliže je nebeská sláva vrcholem všech dober pro duši i pro tělo, jest tato sláva velmi naléhavým důvodem pro nás, abychom 'hledali cestu nejjistější, abychom ji našli. Nuže, dokonalá odevzdanost jest tato nejjistější cesta. Dává nám dokonce již okoušeti zde na zemi tento oblažující pokoj a odpočinek ráje.

Ano, to je nejjistější cesta do nebe a do blažené věčnosti, když je tato odevzdanost opravdová a upřímná, když se jí snažíme viděti vůli Boží ve všem, ve všech životních událostech, ve všech našich vnitřních stavech, abychom jí schválili, přijali a jí dali ve všem přednost. To je nejjistější cesta a prostředek neomylný, abychom došli do nebe a abychom dosáhli blažené věčnosti. To je ona šťastná ztráta nás samých, o níž mluví Písmo, jež působí, že se setkáme sami se sebou tak šťastně v ráji, ztráta nzená láskou k Bohu a láskyplným dáváním Předností, kterým odevzdáváme všechny své zájmy a sebe samy této vůli velebné, ve všem,

co se jí líbí a zalíbí stanoviti ohledně nás. Qui perdit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam. Kdo ztratí duši svou v tomto světě, pro věčný život ji uchoval. Neboť, jak bychom se mohli báti v takovém stavu odevzdanosti, že bychom nedosáhli svého spasení, že nepřijdeme k tomuto blaženému cíli, k němuž nás Bůh stvořil? S takovým stavem nemůže to býti naší vinou a tím méně vinou Boží, že bychom toho nedosáhli. Protože nás Bůh stvořil a učinil tímto sdělením své dobroty a proto pro naše dobro, nestane se nikdy jeho vinou, že bychom nedošli k tomuto dobru, pro něž jsme stvořeni, to jest k věčné blaženosti. To by mohla zaviniti jen naše vůle, kdybychom to ztratili, podle slov Prorokových: Perditio tua ex te: Z tebe je zhouba tvá. Proto žádala věčná Pravda, božský Prostředník našeho spasení, od onoho ubohého nemocného v Evangelii, jímž byli vyjádřeni všichni nemocní: Vis sanus fieri? Chceš se uzdravit? Jako by nám tím chtěl dáti na srozuměnou, že když nedosáhneme svého spasení a ztratíme blažený cíl, pro který jsme byli stvořeni, že to nebude jeho vinou, protože on nás stvořil svou dobrotou pro naše dobro a že to může se připočísti jedině nám. Nuže, jest to jisté, že duše, která se vrhne touto svatou odevzdaností do náručí Božího, aby mu celá patřila za všech podmínek a okolností, jež se jemu zalíbí, nežádajíc ničeho jiného ve světě, než naplnění Boží vůle na ní, jest jisté, že duše v takovém stavu nemůže býti vyloučena z nebeské slávy. Jest v tomto stavu odhodlána učiniti vše, co Bůh bude chtít, aby učinila, podniknouti vše, co on chce, aby podnikla, trpěti vše, co se jemu zalíbí, aby trpěla. Proto je zřejmé, že je-li zajištěný jeden stav, neomylný prostředek, jista cesta, abychom došli cíle, totiž věčného spasení a objetí Boha samého ve slávě nebeské, že jest

to tato odevzdanost, tato ctnost, kterou se dáváme Bohu a cele Bohu.

A posléze, jak bychom mohli pochybovati o této pravdě po takovém ujištění a slibu Pravdy samé, že mu nikdo nevyrvé z rukou jeho oveček: Non rapiet eas quisquam de manu mea. Má-li nějaká duše tuto výsadu býti opravdovou ovečkou Ježíše Krista a patřiti tomuto dobrému pastýři, jest to jistě v tomto stavu odevzdanosti. Protože si duše již nepatří a vyvlastnila se i se svými zájmy, aby se rozletěla do rukou Božích, Bůh sám stává se jaksi jejím majetníkem z nového důvodu. A protože ujišťuje, že nikdo nevyrvé, co jeho jest, co mu právem a vlastnictvím patří, jaká sladká jistota pro tuto duši! Jest již přijata do rukou Páně. Oním rozletem lásky vyrvala se své vlastní vůli, aby se předala do rtikou Božích a na věky mu patří.

Budeme ještě nyní pochybovati, že tento stav odevzdanosti jest nejjistější cestou, vedoucí nás do přístavu spasení? Budeme ještě pochybovati, že ze všech stavů zaručuje nám tento stav nejvíce věčnou blaženost, o které jsme rozjímali a kterou očekáváme v ráji? Jistě nikoliv a my jsme přesvědčeni, že takové štěstí a sláva tak bohatá jsou velmi mocnými důvody, vedoucími nás k dokonalé odevzdanosti, protože odevzdanost je cesta, jak nejjistěji k tomu dojiti.

EX LIBRIS
LADISLAI A. RYŠAVÝ
SACERDOTIS APOST. ADM.
TYRNAVIENSIS

XII.

Pekelná muka jsou nám velmi naléhavým důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost.

1. Strašná muka pekelná.

Je-li nějaká pravda naší víry schopna přimět nás, abychom přiložili ruku k dílu a hledali nejúčinnější prostředky v záležitosti tak důležité, jako je věčnost a spasení, jest to jistě myšlenka o mlíkách pekelných.

Neboť, kdybychom pomyslili jen trochu vážně na tyto strašné žaláře, tyto ohnivé propasti, které jsou zřízeny Bohem k potrestání našich hříchů, našich žádostivostí, ctižádostivostí, nestoudností a vlastních vůlí, jak by se změnil náš život!

Který hříšník by nespěchal hledati prostředky, jak se vyhnouti těmto strašným mukám, nechť to stojí cokoliv? Kdo by se nechvěl a neděsil posvátnou hrůzou, nejenom při myšlence na své hříchy minulé či nynější, nýbrž také při pouhé myšlence na pokušení a na příležitosti sebe slabší a sebe vzdálenější, jež by mohly vésti ke hříchu?

Jeden svatý poustevník řekl kdysi, že tři věci jej vždycky držely v bázni a ve svaté horlivosti vše učiniti a vše podstoupiti pro své spasení: pohled a myšlenka na onen okamžik, až se jeho duše odloučí od těla, dále až předstoupí před Boha a posléze, až bude pronesen jeho ortel. Jak bychom neměli míti my větší důvod k horlivosti a k bázni, kteří jsme hříšníci-

w a kteří si zasloužili nebo mohli velmi snadno zasloužiti pekla. Oč více máme se my trásti při pohledu na muka, připravená nám již v ohnivě propasti, v plamenech věčně šířajících a stále zaplavovaných dechem hněvu a trestající spravedlnosti Boží!

Abychom si osvojili tyto city bázně a spásitelné a zbožné horlivosti k vyhledávání prostředků, jak se vyhnouti tomu, čeho se bojíme v tomto tajemství, sestupme v duchu a v myšlenkách do těchto nešťastných pekelných žalářů. Představme si proto jednoho z těchto nešťastných vězňů v tomto strašném místě trestu a hrůzy. Ale abychom si o tom učinili představu, která by se jaksi podobala skutečnosti, představme si člověka ohnivého, který je jakoby proměněn a přetvořen v oheň živými pekelnými plameny, jež pronikají až do dřeni kosti, pronikají jeho nitro i celé jeho tělo, a co je víc, duši neméně než tělo, neméně všechny jeho schopnosti a jeho duchovní mohutnosti jako jeho smyslová ústrojí.

Představme si tedy člověka takto celého z ohně a pak si představme tohoto člověka, jenž je slabým obrazem hříšníka, zavrženého a odsouzeného k těmto věčným žalářům, trýzněného ještě trváním těchto krutých muk, jak se obrací k tomu, jenž jej drží spoutaného, a praví mu zaplaven bolestí a mukou: Custos, quid de nocte? Strážce, jak daleko je noc? Ať jsi kdokoliv, ty, jenž mne držíš spoutaného v mém ohnivém vězení, jež mne šírá, aniž by mne celého strávil. Custos, quid de nocte, strážce, jak daleko je noc? Jak je daleko pro mne tato strašná skličující a příšerná noc? Kolik tisíc let ztrávil jsem již v těchto plamenech, jichž každý okamžik zdá se mi věčností? Kolik mně ještě zbývá naplniti? Custos, quid de nocte? Strážce, jak daleko je noc?

Uvažme pak, že místo veškeré odpovědi slyší

v odpověď, že čas již neměří jeho muka, nýbrž věčnost, která věčně trvá a nikdy neziachází. Takže tento ohnivý člověk je pak nucen volati bédně a zoufale: Tak tedy já hořím, hořím bez konce! Tak jsem se tedy stal ohnivým člověkem, abych byl ustavičně v plamenech! Jsem tedy odsouzen k těmto hořícím šachtám, na věky osouzen! Když tu budu hořet tisíc let, bude to jako bych tam právě přišel. Až ztrávím nesmírnou řadu staletí v těchto krutých mukách, začnou znovu. Bude nutno hořeti tisíce milionů let, více než je hvězd na nebi i písku v moři. Je třeba měřiti má muka věčnou věčností, kterou se měří Bůh sám, trpěti a hořeti tak dlouho, pokud bude Bůh spravedlivý, tak dlouho, pokud se bude Bůh pamatovati na mé viny, tak dlouho, jak bude mocný, aby je potrestal, tak dlouho bude trvati má věčnost. Ach, běda mi, běda a vrcholně běda!

Posléze, abychom dokreslili peklo, třebaže je to jen slabé a hrubé, uvaž, věrná duše, že tento oheň, který má mučiti hříšníky zavřené, nemá pouze sílu hořeti a trýzniti pálením. Byl zapálen silou Všemohoucího, aby byl trýzní těchto nešťastníků, kteří v čase, jenž byl poskytnut jejich spáse, dávali přednost času před věčností. Jest to oheň, který v rukou Všemohoucího a Boží spravedlnosti jest zásobárnou trestů, jak dí Tertulián: Ad poenam thesaurus, hojnost všech druhů trestu, kde všechny hříchy najdou různé tresty.

Jest to oheň, jenž zahrne bolestmi a utrpením zbabělce a lenochy, jenž rozdrtí pyšné, jenž bude strašně mučiti ty, kteří a které hořeli nečistotou, jenž bude mukou závistníků a pomluvačů.

Jest to oheň, kde bude člověk lámán jako kolem, trhán jako na skřípci, kde bude člověk cítiti rány nožů a mečů, rány kamení a oblázků, bolesti vřelého oleje a horkých tekutin.

Jest to posléze oheň, jenž šetří v tom smyslu, že sžírá, aniž by strávil, jenž pálí, aniž by spálil na popel, jenž zraňuje, aniž by usmrcoval, jenž rozsekává, aniž by čemukoliv dal z těla zahynou ti.

Když je tomu tak, drazí křesťané, je již věru na čase, abychom vešli do sebe. Peklo bylo připraveno od začátku, aby nás odvrátilo od hříchu i aby nás potrestalo za to, co jsme spáchali, jestliže zemřeme v nekajícnosti trvající až do smrti. Jestliže je peklo vrcholem a náplní všeho zlého a všech muk, můžeme učiniti méně, když jsme se stokrát a stokrát dopustili toho, čím jsme si pekla zasloužili, než že se nyní rozhodneme všechno učiniti a vše vytrpěti, abychom se mu vyhnuli?

Nuže, mezi všemi prostředky, kterých bychom mohli užiti, abychom se dostali do bezpečí před těmito šířajícími plameny, není prostředku vhodnějšího a účinnějšího u Boha, jenž nás může zavrhnouti nebo rozhrěšiti, než stav odevzdanosti. Nic nám nedá na světě větší jistotu než tato sladká ctnost, kterou nechceme již nic, než vůli Boží, abychom činili a trpěli vše, co přikáže.

2. Odevzdanost jest z nejjistějších prostředků, abychom se vyhnuli pekelným trestům.

Jest to myšlenka a názor svatého Bernarda. Ujišťuje nás totiž, že za dříví v pekle slouží ohni naše vlastní vůle: *Quid ardet in inferno nisi propria voluntas?* Co hoří v pekle nežli vlastní vůle? Jest to pravda tak nepopíratelná, že dodává sám: *Kdyby zmizela ze světa tato vlastní vůle, nebylo by pekla: Tole propriam voluntatem et non erit infernus.*

Nuže, jest zřejmé, že ze všech možných prostředků, abychom svlékli svou vlastní vůli,

abychom se jí zbavili brzo a úplně, není lepšího prostředku nežli odevzdati se do vůle Boží. Jest tak totiž protichůdná naší vlastní vůli že ji úplně vylučuje. Nazýváme to odevzdaností' protože svou vůli odevzdáváme, opouštíme' obětujeme, předáváme vůli Boží. A protože se nemusíme báti pekla leč v té míře, jak v nás vládne vlastní vůle, kdo by nebyl uchvácen touto cestou, tak jistou a klidnou, jakou je odevzdanost?

Kdo by nebyl naplněn radostí, když zničil v duši jediné dříví, které by mohlo zapáliti pekelný žár pro ni?

Ale tato radost a tato jistota bude ještě větší, jestliže uvážíme, že není vztahu mezi duší, která se oddala odevzdaností docela Bohu, a mezi stavem oněch nešťastných duší, které hoří v podzemních plamenech pekelných.

Duše, která žila v tomto stavu svaté odevzdanosti, musí vyjiti z tohoto světa v téměř stavu, který byl její po celý život. Náš andělský učitel svatý Tomáš Aquinský poznamenává ve svém výkladu k těmto slovům Písma: *Descendunt impii ad inferos cum armis suis*. Bezbožní sestoupí do pekel se svými zbraněmi. Upozorňuje nás, že tyto zbraně, o nichž mluví Písmo, jsou neřestné náklonnosti zavržených duší, jež je provázejí až do pekla. Proto totéž platí o těch, kteří žili až do smrti v láskyplné odevzdanosti jich celých do Boží vůle, kteří byli vždy hotovi za svého pozemského putování souhlasiti s vůlí Boží, přijmouti ji a žehnati jí.

Tak se vás ptám, nemyslíte si, že by bylo vhodné, neříkám jen možné, aby duše, která má tyto city, aby mohla jednou jiti do pekla? Jest vůbec možné, aby byla přijata kdy do těchto končin pekelných, kde se děje ustavičné rouhání svaté vůli Boží, kde jsou všichni oběti zoufalství, aby tam mohla přijít duše, která byla obětí lásky láskyplným souhlasem se vším, co

se líbilo Bohu? Ach ne, řekněme si to, není vztahu, není poměru a ani nemůžeme si jej představití mezi duší ve stavu dokonalé odevzdanosti a mezi stavem, který jest v pekle.

Mohli bychom nyní pochybovati, že když jest jeden prostředek, kterým se můžeme vyhnouti navždy peklu, že jest to tento prostředek, že jest to tento stav odevzdanosti do vůle Boží? Je třeba v tom žiti, abychom v tom zemřeli.

Posléze uvažujme, co je největším neštěstím a mukou v pekle, totiž, že je tam tvor předmětem nenávisti Boží a že síla, o které mluvíme, staví člověka mimo možnost, aby mohl býti nenáviděn Bohem. Ne, není možné, aby duše odevzdaná do vůle Boží, jež nechce, než co se jemu líbí, aby tedy duše, jsoucí v tomto stavu, byla předmětem nenávisti Boží. Bůh má v nenávisti v nás jen to, co je od nás, jako nemůže milovati než to, co jest od něho a jeho, podle krásného hesla: Deus odit tua et amat sua, odit ea, quae fecisti, amat, quae fecit. Bůh nenávidí tvé a miluje své. Nenávidí to, cos udělal ty, a miluje, co udělal on. Nuže, duše v dokonalé odevzdanosti nemá v sobě již ničeho, co by bylo z ní, a vše, co má, jest Boží a od Boha. Vzdala se své vůle, jediné věci, kterou měla. Zbavila se všeho, co jí patřilo. Učinila z toho velkodušný dar do rukou svého Boha. Nechce Již ani v nebi ani na zemi nic než Boha a jeho vůli.

Šťastné a tisíckráté šťastné všechny duše, které žijí v dokonalé odevzdanosti! Jsou tak v bezpečí, jsou mimo dosah pekla, jež jest, jak svatý Tomáš, plností všeho zla a jako propastí, kam musí vésti všechno, co je zlé a špatné. ,/roto duše odevzdané, i když je nyní provádění odevzdanosti křížem, utrpením, hořkostí a vnitřní opuštěností od Boha, bídou, slabostí a ^dokonalostí, mučící se strany vaší, protiven-

stvím, pronásledováním, pomluvou a pohrdáním se strany tvorů, pokušením, výsměchem se strany ďáblů, posléze všechny úzkosti ducha pro minulost, bolestné tísně pro přítomnost a obavy a starosti pro budoucnost, i když nás odevzdanost přivádí k tomuto všemu, díky za to! Takto vidíte opravdu a ne pouze slovy či touhami, že chcete jen Boha, vůli Boží, protože v řádu vůle Boží a vzhledem k vůli Boží chcete vytrpěti všechny tyto stavy a přijmouti pro jeho zalíbení i to, co byste samy nechtěly.

Ovšem, často budete vzdychati, často budete se zříti jako druhý Job a možná ještě déle než on pokryty ranami na hnojišti svých nedokonalostí. Budete kolikrát nuceny volati s Apóstolem: Kdo mně vysvobodí z těla smrti této? Budete kolikrát nesnesitelné samy sobě, často budete se viděti pokryty stínem smrti, až u samých pekelných bran.

Ale, odvahu, duše takto odevzdané! Na této cestě odevzdanosti, ustavičným cvičením v této krásné ctnosti nepatříte již samy sobě, nýbrž Bohu a jeho vůli. Bůh může vás sice nechat procházeti oněmi zkouškami, aby zjistil upřímnost vaší odevzdanosti, může vám dát zakusiti oněch umrtvování a křížů a přivesti vás až k branám pekelným. Ale protože jemu patříte, můžete vždycky věřiti a doufati, že on nikdy vás tak nezdrtí, aby vás opět neobživil ještě bohatěji, že vás zdánlivě vrhá do pekel, aby vás z něho tím mocněji vytrhl. Deducit ad inferos et reducit. Uvádí do pekel a vyvádí z nich. Nechává vás kráčet takto uprostřed stínů smrti a uprostřed temnot, aby vám pak dal spatřiti s tím větší radostí světlo onoho krásného dne věčnosti. Post tenebras spero lucem. Po temnotách doufám ve světlo.

XIII.

Touha oslavovati Boha má nám býti velmi naléhavým důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost.

1. Duše odevzdaná naplňuje na zemi svůj cíl, jímž jest zvěstovati slávu Boží.

Nade všechno máme na světě toužiti po tom, abychom oslavili Boha, abychom přispěli k jeho slávě a abychom ji zjednávali, pokud na nás jest a jak jen můžeme. Po tom máme toužiti nade všechno, protože tak dosáhneme svého cíle, pro který jsme byli stvořeni my a všichni tvorové.

Všechno totiž bylo stvořeno pouze pro slávu Boží. Tomu nás učí božská Písma, kde je řečeno, že Bůh učinil vše pro sebe jako původce a příčina všech věcí. *Omnia propter semetipsum operatus est Deus.* Vše pro sebe učinil Bůh. Bůh nemohl učiniti vše, co učinil, proto, aby zdokonalil sebe, aby vzrostl ve své dokonalosti. Nepotřebuje žádného našeho dobra, aby byl to, co jest: *Bonorum meorum non indiges.* Nepotřebuješ dober mých.

Naopak jen rozlitím toho, co jest, a jeho Plností jsme my to, co jsme. Z toho tedy plyne, že nemohl nás takto učiniti pro sebe jinak, nežli aby ukázal, co sám jest, co působí mimo sebe. V tom záleží jeho vnější sláva, jak praví svatý Tomáš Aquinský. Když jsme tudíž byli stvořeni, abychom zjevovali jeho slávu a abychom jej oslavili tím, když ji zjevujeme, máme

toužiti nade vše po tomto zjevení slávy Boží, protože jen takto zjevující slávu jeho dosáhneme cíle svého stvoření. Proto nám také doporučuje velký apoštol, abychom cokoliv konáme, všechno řídili ke slávě Boží: Omnia ad gloriam Dei facite! Vše ke slávě Boží činite! Věděl dobře, že vše, co není učiněno, aby Bůh byl oslaven, není učiněno pro cíl, ježž má míti, že to pak je spíše v neladu než v řádu a že to zasluhuje spíše trestu než odměny. Vše, co takto konáme, staví nás do stavu, že nemůžeme očekávat jině odměny, než jsme sami hledali, takto jednáje: Recepterunt mercedem suam. Přijali odměnu svou. Proto máme ve všem a nade všechno směřovati k tomu, aby byl Bůh oslaven v nás ve všem, co činíme, a ve všem, co je naše. Ale tatáž povinnost, která nás zavazuje snažiti se takto o slávu Boží, zavazuje nás utíkati se k dokonalé odevzdanosti. Neboť touto odevzdaností oslavujeme dokonale Boha a naopak sláva, kterou bude míti ze všeho, co můžeme činiti mimo tento stav, může býti buď jen velmi malá nebo žádná.

Neboť tím dokonaleji oslavujeme Boha, čím jasněji a přesvědčivějším způsobem dáváme poznati, jaká jest cena jeho, nesmírné oceňování a zhodnocování, ježž je třeba činiti ve všech věcech o něm a o tom, co se jemu líbí. Tak především zjevíme jeho nekonečnou velikost a to, co jest; a v tomto zjevení záleží především, jak jsme řekli, sláva, kterou mu máme zjednávat.

Táži se vás, duše křesťanské, jestli nekonečná cena Boží, jeho vznešenost, jeho velikost vzhledem k nám, kteří jsme nic, a nutnost, která řídí všechno, zda se mohou jasněji zjevití něčím, než touto odevzdaností, kterou podáme vším, co jsme, jeho svaté a vždy velebné vůli. Pro něho obětujeme vše, co se nám líbí anebo mohlo by se líbiti jeho dobrozdání, podřídíme svou

vůli příkazům vůle jeho, činíme z jeho zalíbení zalíbení své a učiníme svým zalíbením nemítí zalíbení, když jest jeho vůlí, abychom dleli v nepřijemnosti a ve smutku.

Ale jestliže vážnost, kterou někomu projevujeme slávu, již mu prokazujeme, jest více méně velká dle toho, zda pocta, kterou mu vzdáváme, je více méně slavná — můžeme prokázati Bohu dokonalejší vážnost jeho velikosti a toho, co jest, než touto dobrovolnou odevzdaností?

Takto se odevzdati znamená obětovati dobrovolně Boží vůli všechny své zájmy i sebe samy. To znamená dáti Bohu dobrovolně a uváženou volbou svrchovanou vládu nad námi, i kdyby ji neměl již z nutnosti samé. To znamená uznati a veřejně prohlásiti, že jest v Bohu nejvyšší moudrost, moc a dobrota bez konce. To znamená zjeviti zároveň všechny jeho dokonalosti. To znamená také uznati pronikavým způsobem, že se mu nemůže nedostávati ani moudrosti k řízení, ani moci k provedení, ani dobroty a dobré vůle ke chtění dobrého a k uskutečnění spásy všech, kteří jej nechají působiti a kteří se podrobí všemu, co učiní.

2. Duše odevzdaná zjevuje slávu Boží způsobem nejdokonalejším.

Proto také Ježíš Kristus, který přišel na tento svět, ne aby hledal svou slávu, jak sám pravil: *Ego gloriam meam non quaero*. Nehledám slávy své... nýbrž slávu toho, který mne poslal, praví nám vlastními slovy, že nepřišel plniti vůli svou, nýbrž aby činil vůli svého nebeského Otce. To byla celá jeho touha, celá jeho radost a pokrm, naplniti ať v utrpení nebo v činnosti vůli Toho, jenž jej poslal: *Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me*. Můj Pokrm jest, abych činil vůli toho, který mne

poslal. Chtěl tím dáti na srozuměnou všem věřícím, že není jiné cesty ke hledání slávy Boží a k důstojnému ho oslavení. Není jiného prostředku než tato odevzdanost do vůle Boží protože nemůžeme milovati dokonaleji, než když obětujeme svůj život za to, co milujeme. Podobně nemůžeme oslavit Boha, než když se mu podrobíme tak, že všechno odevzdáme do jeho svaté vůle. To jest nejvyšší sláva, kterou můžeme zjednat Bohu, protože to znamená uznati jej a prohlásiti pod touto slavnou vlastností Všeho a božského Všeho. Je-li totiž nějaká myšlenka slavná a Boha oslavující, kterou bychom jej mohli uznati a zjeviti, jest to myšlenka Všeho, když uznáme, že jest ten, jenž je Vše.

Když nám chce dát poznati, co jest, praví nám ve svatých Písmech, že jest Ten, který jest. Ego sum, qui sum. To jest, že jest Bytí samo o sobě a Bytí v celé obecnosti, Bytí v celé plnosti. Proto je ten, jenž je Vše, co jest, uzavírá ve svém bytí vše, co jakýmkoliv způsobem jest. Zkrátka jest Vše, což jest pojem nejvyšší a nejslavnější, jež si můžeme utvořiti a kterým bychom jej mohli poznati. Nuže, ptám se vás, křesťanské duše, v čem a jak uznáme Boha svým vnitřním stavem a svými skutky, že on jest Vše a že si jako takový zaslouhuje, aby mu vše bylo obětováno a podrobeno? Zdaž to není v tomto stavu dokonalé odevzdanosti, kdy již nechceme ničeho míti pro sebe, aby nám Bůh a jeho vůle bylo vše ve všem, co chceme a abychom mohli říci: Deus meus et omnia. Bůh mé všechno! Když mu tak odevzdáme vše, všechny své zájmy a vše, co jsme, spokojujeme se pro sebe, že On je to, co je, a že se jeho vůle ve všem naplní.

Posléze, co nám chtěl říci Ježíš Kristus, když nám praví, že ten, kdo plní ve všem jeho vůli a hledá jen jeho zalíbení, zastupuje jeho matku,

bratra a sestru? Hic mater, frater et soror mea est! Toť matka, bratr a sestra má jest! Zdaž ne proto, aby nám jasněji ukázal, že duše odevzdaná do vůle Boží, a tak dokonale odevzdaná do vůle Boží, že si nepřeje nic lepšího než plniti Boží vůli ve všem a za jakoukoliv cenu v utrpení nebo v činnosti, že duše, která je takto odevzdaná, zastupuje mu matku, bratra a sestru? Naznačuje tak, že tato duše vyvrcholuje své láskyplné zalíbení a že vše, co je bohaté, božské a láskyplné v jiných stavech, jest božsky uzavřeno v tomto stavu odevzdanosti. Duše tu jest vše, co Bůh chce, aby byla, naplňuje míru božské vůle se sebou, a tak vzdává Bohu tuto velkou slávu, na kterou jest spravedlivě žárlivý a jež jen jemu patří. Soli Deo honor et gloria. Samojedinému Bohu čest a sláva, protože všechna jiná vůle je tam obětována vůli Boží a protože jen vůle Boží vládne v duši takto odevzdané.

Nuže, vy všichni, ať jste kdokoliv, kdož hoříte svatou horlivostí pro slávu Boží, kteří robíte proto velké plány, kteří si přejete obrátiti duši na tisíce, kteří byste chtěli odejiti do nejdivočejších zemí, abyste tam zasadili kříž Ježíše Krista a dali poznati pravého Boha a jeho pravou úctu, nuže, hle! Připouštím, že všechny tyto myšlenky duchovního života a apoštolátu jsou krásné, dobré a velké. Ale přiznejte také, že jest to něco docela jiného pro velkou slávu Boží: stav duše dokonale odevzdané do vůle Boží, jež chce jen jeho zalíbení, jež kráčí stejným krokem v křížích i v radostech, protože nachází v kříži to, co ji uspokojuje v radosti: Boha a jeho vůli, jež dovede viděti, slyšeti a trpěti v pokoji, co by jinak nedovedla ani slyšeti ani trpěti ani viděti, jen když se naplní vule Boží.

Tato duše jest ochotna vše podniknouti na znamení svého Boha, práce nejpokornější i nej-

svízelnější, a když Bůh chce, i činy nejskvělejší. Má jen jedno slovo na rtech a v srdci: Jaká je vůle tvá, ó Bože můj? Zdaž to není, rcete mi, prostředek, jak oslaviti Boha, jak jen můžeme na zemi? Ve všech ostatních stavech duchovního života a v těchto velkých plánech které jsme kdysi dělali pro slávu Boží, můžeme vždycky ještě hledati sebe samy a své zájmy. V odevzdanosti chceme naproti tomu jenom Boha a jeho vůli, chceme pouze zalíbení Boží a libujeme si s Apoštolem pouze ve svých slabostech, abychom si zamilovali zalíbení Boží ještě více než vše, co se nám může líbiti. Nuže, odevzdanost, vždycky více odevzdanosti, abychom stále dokonaleji oslavili Boha.

XIV.

Touha po naší dokonalosti má nám býti důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost.

Touha po naší dokonalosti má nám býti důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost. Neobávám se dokonce říci, že nikdy nedosáhneme dokonalosti, ke které jsme Bohem povoláni, nechť jsme v jakémkoliv stavu duchovního života — anebo si myslíme, že jsme, jestliže jsme nedospěli buď opravdu nebo vůlí až k odevzdanosti. Naopak, odvažuji se říci, že ať se nám zdá náš stav jakkoliv nízký a opovržený, i kdyby to byl stav ustavičného boje s našimi nedokonalostmi, boje s pokušeními, která nejvíce pokořují, jestliže naše vůle dosáhla odevzdanosti, nechtějíc ničeho ani pro sebe ani pro druhé než vůli Boží, odvažuji se tvrditi, že jsme dokonalí s touto odevzdaností uprostřed svých nedokonalostí a že všechny tyto nedokonalosti, které jsou opravdu tím, čím jsou, slouží nám v tomto stavu odevzdanosti k pokroku a k naší dokonalosti.

Nemůžeme dosáhnouti dokonalosti bez odevzdanosti.

Ano, duše křesťanské, nechť si myslíme, že jsme v kterémkoliv stavu duchovního života, jest pravdou, že jsme ještě nedosáhli prvního stupně dokonalosti, necvičíme-li se v dokonalé

odevzdanosti. Nemůžeme totiž doufat v žádnou dokonalost, nedojdeme-li ať žádostí nebo ve skutečnosti k zapření sebe samých — a není sebezapření bez odevzdanosti.

To jest naučení, které nám dal Ježíš Kristus a nejenom nejdokonalejším, nýbrž všem věřícím. Hekl nám, že kdokoliv jej chce následovati na cestě dokonalosti, musí se rozhodnouti, ne aby stále rozjímal nebo nazíral, ne aby ztrávil celý svůj život ve skutcích lásky, ne aby uspokojoval sebe sama tím, že se bude snažiti sloužiti druhým a uspokojovati je, ani aby obrátil tisíce duší a aby se zapálil svatou horlivostí k obrácení celých národů, nýbrž musí se rozhodnouti k sebezáporu a ke zřeknutí se sebe sama.

Jestliže je tudíž pravda, že sebezapření jest jedinou cestou k následování Ježíše Krista, jenž jest vzorem dokonalosti, můžeme se odvážiti snažiti se o nějakou dokonalost, aniž bychom byli ochotni k odevzdanosti? Odevzdanost totiž, kterou odevzdáváme do rukou Boží vůle všechny své zájmy, zdaž je něco jiného než toto zřeknutí se a toto sebezapření?

Jak poznamenává svatý Augustin, dokonalost anebo dokonalá láska záleží především v úplném svlečení veškeré vlastní vůle. *Perfecta charitas nulla cupiditas*. Dokonalá láska znamená již žádnou žádostivost. Vlastní vůli totiž žijeme my, chtějíce to, co my chceme — místo abychom nechali žiti a kralovati v sobě Ježíše Krista dokonalou láskou, chtějíce jenom, co on chce. Můžeme pak očekávati nějakou dokonalost bez odevzdání se do vůle Boží? Právě touto odevzdaností zbavujeme se veškeré vlastní vůle. Touto odevzdaností jsme lhostejni, ne *co* do přirozenosti, nýbrž *co* ducha se týká, ke křížům i radostem, nalézající v křížích i v dostech vše, co chceme, nacházející tam naplnění Božího zalíbení. Touto odevzdaností jsme

U2 vlastní vůle vzhledem k nejkrásnějším spěchům. Učiníme sice vše, co je na nás, aby se věci zdařily co nejlépe, ale jsme ujistěni zároveň, že vždycky máme úspěch, po kterém toužíme, totiž, aby se naplnila vůle Boží. Touto odevzdaností posléze můžeme říci, že nechceme již nic než Boha, jeho vůli a jeho zalíbení.

To také poznamenává svátý Jeroným k těmto slovům svatého Petra, když praví k Ježíši Kristu, že opustil všechno, aby byl ve stavu jeho následování. Praví, že toto opuštění všeho, co měl, nebylo ještě dokonalostí, o níž usiloval, protože pohané a filosofové pouhým světlem svého rozumu přišli k tomuto pohrdání pomíjejícími a časnými věcmi tohoto světa. Ale pouto dokonalosti má záležeti v následování Krista, vzoru veškeré dokonalosti. Et ideo, iungit quod perfectum est: sequere me. Proto připojuje, praví svatý učitel, to, v čem je dokonalost, totiž: Následuj mne! Tak se vás ptám, duše křesťanské, je možno následovati Ježíše Krista dokonaleji než na cestě dokonalé odevzdanosti, kdy chceme vše, co on chce, nic, než co on chce a protože to chce? Můžeme jej následovati dokonaleji, protože to již nejsme my, kteří žijeme, nejsme to již my, kteří chceme, nýbrž Ježíš Kristus, který žije v nás a jehož božská vůle vládne nad námi? Můžeme jej následovati dokonaleji než touto odevzdaností, protože po jeho příkladu naší stravou, naším pokrmem, naší oporou jest jen naplniti, schváliti a přijmouti ve všem vůli jeho nebeského Otce? *Meus cibus est, ut faciam voluntatem eius, qui misit me...* Můj pokrm jest, abych plnil vůli Toho, jenž mne poslal..., protože naším nejdelším cvičením jest podřizovati a srovnávati svou vůli po jeho příkladě s vůlí jeho Otce uprostřed veškerého odporu přirozenosti? *Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Ale ne jak já chci, nýbrž jak ty. Protože pak můžeme posléze říci,

že je nám po jeho příkladě vůle jeho nebeského Otce vším ve všem a že nám zastupuje matku bratra i sestru. Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, hic frater, soror et mater mea est, Kdo činí vůli Otce mého, je bratr můj a sestra má a matka má.

Jest tudíž pravda, že máme-li uchopiti nějakou cestu, abychom postupovali v dokonalosti, že jest to především tato cesta dokonalé odevzdanosti. Přibližuje nás nejvíce ke Kristu, vzoru veškeré dokonalosti. Zjednává nám dokonalé srovnání s vůlí nebeského Otce pravidlem nejvyšším veškeré správnosti a dokonalosti, jež nám byla dána jako míra naší vlastní dokonalosti, když nám bylo řečeno, abychom se stali dokonalí, jako náš nebeský Otec jest dokonalý. Estote perfecti sicut Pater vester coelestis perfectus est. Buďte dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest, to jest, naplňte na sobě míru Boží vůle, aby vás učinila dokonalejší milostí, jak činí nebeského Otce dokonalého přirozeností.

2. Odevzdanost může nás vésti k dokonalosti i uprostřed nedokonalostí.

Připojme však, že tato odevzdanost jest tak dokonale cestou, abychom se brzo stali dokonalými, že nás může přivést k dokonalosti i uprostřed našich nedokonalostí. Nechť se nám zdá náš vnitřní duševní stav sebeubožejší a nižší, i kdyby to byl stav ustavičných bojů s našimi nedokonalostmi, jestliže přesto naše vůle, provádějíc odevzdanost, nechce nic než vůli Boží a jeho zalíbení, můžeme se zdokonalovati i uprostřed svých nedokonalostí, ba, tyto všechny nedokonalosti budou nám ustavičně velmi dobře sloužiti našemu duchovnímu pokroku.

Ano, to jest jedna z výhod dokonalé odevzdanosti, že všemu dává sloužiti našemu zdokonalení a našemu většímu dobru. A Bůh to snad dovoluje jako odměnu za oběť, kterou mu přinášíme. Nikdy více nepostupujeme v dokonalosti, než když se co nejvíce srovnáme s vůlí Boží, která jest, jak jsme řekli, pravidlem, měrou naší dokonalosti.

Ale toto spojení a toto srovnání není nikdy důvěrnější a úplnější, než když přijmeme svatou vůli Boží právě v tom, co bychom nechtěli, a v tom, co se nám nejvíce protiví. Není proto pochybnosti, že nikdy nepostoupíme značněji v dokonalosti, než když jsme (ovšem ne dobrovolně, ne ze zalíbení, nýbrž s hořkostí) ve stavech nejnižších a nejopovrženějších, na hnojišti svých nedokonalostí, pokrytí jako Job tisícerymi vředy, tisícerymi bédami, únavami pokračujícími, když i v těchto stavech chceme opět jen vůli Boží. Když totiž máme pomocí Boží milosti dosti lásky, abychom přijali jeho svrchovanou vůli, která nás proto nechává ve všech těchto bédách, protože nás chce viděti s nimi zápasiti a dávatí této Boží vůli přednost před vůlí svou, jež si nic méně nepřeje než tento truchlivý stav. Když dále se mu klaníme, jej chválíme a jemu dobrořečíme na hromadě těchto béd, říkájíce jako druhý Job* Sit nomen Domini benedictum. Buď jméno Páně pochváleno, anebo jako slavný Machabejský: Sicut fuerit voluntas in coelo, sic fiat. Jak se bude nebi líbiti, tak se staň!

Nuže, rcete, duše křesťanské, že je-li nějaký důvod, který by nás nesl k dokonalé odevzdanosti, že jest to především touha po naší dokonalosti. Neboť nechť jsme v jakémkoliv stavu duchovního života, nikdy nedosáhneme dokonalosti, jestliže se necvičíme v odevzdanosti, a naopak zase, nechť jsme jakkoliv nízko v tomto duchovním životě, vše nám může sloužiti

k naší dokonalosti, jestliže to vše přijmeme s touto pohotovostí odevzdanosti.

Nuže, nechť je nejenom vnější, nýbrž i vnitřní chudoba naším podílem, jestliže zatím, co jiné duše objímají Boha a zakoušejí jeho sladkosti božské, my kráčíme naproti tomu v temnotách, vypráhlostech a odřikání všeho, co nás kdy těšilo, jestliže vše, co jsme dříve vyzkoušeli v duchovním životě, zdá se nám nyní ztraceno, a jestliže se zdá, že ožívá přirozenost častými nedokonalostmi, ovšem nedobrovolnými, když přijmeme tato pokoření, tato utrpení, jež Bůh Chce, abychom snášeli přes všechny naše snahy a přes hoře, které nám to působí, to vše očisťuje naši duši a dává jí to vzrůst dokonalosti.

Ano, duše, které kráčíte na cestě odevzdanosti, buďte ujištěny, že proto pro vše nejste horší, jen když neztratíte svůj stav odevzdanosti a když budete stále ochotnější říkat: Fiat, budiž, a přijímatí vůli Boží ve všech těchto strádáních, bédách, pokořeních a nedokonalostech. Touto odevzdaností do vůle Boží, nechť se mu zalíbí držeti vás v kterémkoliv stavu, naplníte dokonale míru své dokonalosti, jež jest naplněním vůle Boží na vás: Haec est voluntas Dei, sanctificatio vestra. Toto jest vůle Boží, posvěcení vaše.

XV.

Touha milovati Boha, a milovati jej ve všem a stále častěji, má nám bytí důvodem, abychom se snažili o odevzdanost.

1. Odevzdanost do vůle Boží dává nám milovati Boha opravdovou láskou.

Jest jisté, že je-li opravdová láska k Bohu na zemi, že jest v duši, která jest a žije odevzdaně do vůle Boží. Tak nás poučuje sám Ježíš Kristus. Praví v Evangeliu, že nemožno milovati opravdověji, než když milujeme až k obětování své duše, svého života a všech, i nejdražších zájmů pro ty, které milujeme: Maiorem charitatem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Nemá nikdo větší lásky, než když někdo obětuje život svůj za přátele své. Nuže, to jest vlastní způsob lásky duší, které se rozhodly, že budou žít a kráčet na cestě dokonalé odevzdanosti.

Tato odevzdanost nežádá totiž méně než úplné oběti nás samých Boží vůli. Duše, která učiní svůj život z této láskyplné odevzdanosti, je tak okouzlena a tak spokojena (když ne přirozeností, aspoň vyšší a usuzující vůlí), že jest Předmětem Božího zalíbení, že jí úplně postačí vědět ve všem, co se přihodí, že jest to vůle Boží, aby byla šťastna a aby měla zalíbení i v protivenstvích, úzkostech a zármutcích.

Ale nepřesvědčuje nás pouze Ježíšova autorita o velikosti lásky, která provází tuto odevzdanost. Můžeme to ještě dokázati úsudkem,

opřeným o filosofickou zásadu, jak ji uvádí Andělský učitel. Praví: Láska, kterou k někomu máme, jest tím větší, čím to, co nám dává opustiti z lásky k milovanému, jest větší a nám dražší. Je jisté, že ten, kdo miluje svého přítele až k obětování své cti a svého života, miluje jinak než ten, jenž dává jen své statky, protože činí pro milovaného větší oběť a protože, co mu dává, jest mu dražší a vzácnější. Nuže, dokonale odevzdaností do Božího zalíbení a do vůle Boží, jež milujeme nade všechno, obětujeme všechno. Není ani života, ani zdraví, ani statků tohoto světa, ani cti, ani vážnosti, ani úspěchu, ani neúspěchu, ani vnitřního stavu duše, světla, žárů, pocitů okoušení, jež by člověk nebyl ochoten každou chvílí odevzdati do vůle Boží, aby s tím vším učinila, co chce.

Můžeme tedy ještě pochybovati o tom, že jestliže je na zemi opravdová láska k Bohu, že jest to láska duše odevzdané do vůle Boží, aby nebyla a nechtěla než to, co se jí zalíbí, aby bylo?

2. Odevzdanost do vůle Boží dává nám milovati Boha láskou ustavičnou.

Ale to ještě není veškerá přednost dokonalé odevzdanosti ohledně lásky Boží. Je ještě jedna přednost, jež se jeví ještě značnější. Totiž, že nám dává milovati nejen opravdově a upřímně, nýbrž také ustavičně, ve všech vnitřních stavech, ve kterých se můžeme octnouti. To chtěla kdysi říci svatá duše, když tvrdila, že se všechno stává láskou a že se šťastně proměňuje v lásku, když vše uchopíme a přijmeme v této pohotovosti odevzdanosti do vůle zalíbení Božího a do zařízení jeho vůle. Neboť touto odevzdaností vidíme anebo snažíme se viděti ve všem, co se přihodí, ať vně nebo uvnitř, zaří-

zení a zalíbení Boží vůle, které se zde uskutečňuje. Máme tu výhodu, že když nás stihne nějaký neúspěch, snažíme se rozpomenouti, že není neúspěchu, protože i to přichází řízením Prozřetelnosti a jest přijímáno jako takové. Když jsme v temnotách a v neschopnosti milovati Boha citelně, s žárem a citem, snažíme se snášeti tyto neschopnosti, k nimž nás Bůh připoutává, pro jeho božskou vůli, abychom si navykli milovati jenom tuto svatou vůli i ve věcech nejduchovnějších.

Tak máme touto pohotovostí k odevzdanosti tuto bohatou výsadu vzhledem k lásce Boží, že můžeme milovati Boha ve všem a vždycky a dokonce velmi snadno a lehko. Stačí jen, abychom ponechali Boží Prozřetelnosti učiniti vše, co se jí líbí na nás a ohledně nás. Stačí jen popatřiti na řízení Boží vůle ve všech svých stavech, ať jsou sebebolestnější, a přijmouti ji ve všem, aby všechny tyto stavy a vše, co se nám přihodí, nám bylo poutem, spojujícím nás láskyplně s Boží vůlí. A tak milujeme Boha ve všem a vždycky a stále.

3. Odevzdanost do vůle Boží dává nám milovati Boha stále dokonalejší láskou.

Řekněme posléze k přednosti této ctnosti odevzdanosti, že jí nejenom milujeme Boha opravdu, když je vůbec milován na této zemi, nejenom jej milujeme ustavičně a vždycky, ať se nacházíme v jakýchkoliv stavech, ať jsou sebe chudší, jen když jsou přijaty pro vůli Boží, nýbrž také, že jí milujeme Boha láskou nejčistší a nejosvobozenější od všeho vlastního zájmu.

Neboť, což můžeme milovati čistěji než milovati tak, že učiníme z uspokojení Božího své vlastní uspokojení, než když najdeme své zalí-

bení v jeho zalíbení a když chceme být pro něho předmětem radosti za každou cenu? Ale zdaž to nečiníme dokonalou odevzdaností, v níž máme na zřeteli jenom uspokojení zalíbení Božího a kdy se pokládáme za velice šťastny, že můžeme mu být předmětem radosti, ať jest náš úděl jakýkoliv?

Můžeme milovati Boha čistěji, než když jej milujeme v radosti i bolesti, když jsme pokořováni i pozvedáni, v strádáních i v duchovních darech?

Tak jedná duše odevzdaná. Nechce ani kříž ani radosti, ani pozvednutí ani ponížení, nýbrž naplnění velebné vůle Boží ve všem. Kráčí stále stejným krokem v temnotách i ve světle, v nejtrapnějším strádání i v nejsladších sděleních, v činnosti i v utrpení, nalézajíc stále stejně ve všem, co chce a co miluje, totiž aby se ve všem naplnila vůle Boží. K tomu ještě, možno milovati čistěji, než milovati jej, aniž bychom chtěli věděti, zda milujeme aneb zda jsme milováni? A i to činí duše odevzdaná, protože majíc na zřeteli pouze naplnění vůle Boží, kterou vidí, jest jista, že vždycky vidí ve všem, co se přihodí anebo může přihoditi, nehledá neklidně, aby věděla, zda miluje anebo je milována. Jest jistě velmi sladké pro duši hledati důkazy lásky, které přijala od Boha. Jest to jedna z největších slastí a z největších blažeností, kterých může okusiti zde na zemi. Dokonce pro některé duše, jež jsou snadno náchylny k malomyslnosti, jest to cvičení velmi užitečné. Ale duše, která vyrostla a zesílila v odevzdanosti, přijde jednou k tomu, že podá radostně obět i v této duchovní slasti, aby se ještě více očistila ve své lásce. Spokojí se s tím, že ví, že chce milovati a být milována a že to chce tak dokonce až k odevzdání všeho, co je, do vůle toho, jehož miluje. Ostatně zůstává klidná, protože jest jista, že ten, jehož miluje

anebo od něhož chce býti milována, zůstává na věky tím, čím je, a že se jeho svatá vůle vždycky naplní. Posléze, můžeme milovati čistěji, než když milujeme bez vyhlídky na odměnu zde na zemi, nechtějící jiné odměny než tu, že můžeme milovati? A to konáme ve stavu odevzdanosti, protože duše takto odevzdaná se pokládá za dosti odměněnu tím, že smí býti předmětem Božího zalíbení, že si ničeho nežádá, ani ničeho neodmítá a že činí svůj ráj lásky, že může tu na zemi býti radostí Boží.

Nuže, vzdychejme, duše křesťanské, po tomto stavu odevzdanosti! Zdaž nemáme hledati Boží lásku nade všechno a jako největší ze všech duchovních statků? Nuže, v této láskyplné odevzdanosti milujeme Boha a jsme jisti, že milujeme, na jak dalece tu můžeme o tom býti jisti. Jí milujeme ustavičně a ve všem a všechno proměňujeme šťastně v lásku. Jí především milujeme Boha čistě, nezištně, aspoň v té míře, v jaké je tato oběť možná. Jí milujeme Boha nejčistší láskou, protože si učiníme ze zalíbení Božího své zalíbení, spokojíme se s vědomím, že vůle toho, jehož milujeme, jest vždy naplněna, bez nějakého sklonu k sobě. Nuže, vzdychejme celým srdcem po této krásné ctnosti odevzdanosti, vstupme na tuto cestu, nejbohatší ze všech! Kéž touha milovati Boha tak, jak jej můžeme milovati, jest nám naléhavým důvodem, abychom se odevzdali cele a dokonale a navždy do vůle Boží.

XVI.

Touha konati nejvznešenější ctnosti má nám býti důvodem, abychom se snažili o odevzdanost.

1. Odevzdanost nám dává konati nejvznešenější ctnosti opatrnosti, spravedlnosti a síly.

Máme se odevzdati z celého srdce dokonalou odevzdaností, nejenom abychom milovali, abychom milovali stále a stále jistěji. Máme si učiniti svou radostí také moci žiti v tomto svatém stavu, abychom mohli konati nejvznešenější ctnosti způsobem nejvznešeněji možným.

Neboť opravdu, onou ctností, která jest jakoby pravidlem ostatních a bez níž by se ostatní ctnosti zvrhly v nepravosti, ctností opatrnosti, můžeme jednati opatrněji v záležitosti ze všech nejdůležitější, jakou je naše spasení, než když z ní učiníme záležitost Boha samého? Složena tak do jeho rukou nemůže zakolísati, protože se mu nemůže nedostávat ani moudrosti, aby jí řídil, ani moci aby ji provedl, ani dobroty a dobré vůle, aby ji chtěl, jemu, jenž jest nekonečně moudrý, nekonečně mocný a dobroty neskonale.

Ale to činíme dokonalou odevzdaností, když odevzdáme všechny své zájmy do Boží vůle. Touto odevzdaností Bůh, který byl prve naším Bohem svou svrchovanou autoritou, kterou měl a kterou nemůže nemíti i nad námi i nade všemi věcmi, stává se jaksí z jiného důvodu vlastníkem našeho těla, naší duše a našeho života.

Touto svatou ctností odevzdáváme se slepě ohledně volby prostředků, jichž se mu zalíbí použití, aby nás přivedl k našemu poslednímu cíli. Svěřujeme zájmy své duše jeho moudrosti a jeho dobrotě. Tak opíráme velké dílo svého spasení, které jest v tak velikém nebezpečí, když je opřeme pouze o své úsilí, o své vlastní světlo, o své schopnosti, předsevzetí a metody, jest docela bezpečnější v ruku Boha, jemuž je svěřujeme touto láskyplnou odevzdaností. Můžeme proto konati vznešeněji tuto ctnost opatrnosti, tak nutnou, než dokonalou odevzdaností nás samých do vůle Boží?

Jestliže ctnost opatrnosti je vykonávána tak vznešeně v tomto stavu odevzdanosti, ctnost spravedlnosti, která jest také vznešenou ctností a jejímž vlastním jest dávatí každému, co jeho jest, není méně dokonale prováděna.

Jestliže je opravdu spravedlnost a jestliže je spravedlností dáti každému, co jeho jest, platí to ještě více vzhledem k Bohu, jemuž vše patří, jeho všechno jest, jak praví prorok: *Domini est terra et plenitudo eius: Pánu patří země i plnost její a jeho první dar, který jsme přijali, jsme my celí sami: Primūm, quod nobis praestitit, nos ipsi sumus.* První, co nám dal, my sami jsme. Ne, duše křesťanské, nemáme ničeho, co by nebylo Páně a nepatřilo jemu. Co se týká našeho přirozeného bytí, nic jsme si sami neučinili, ani tělo ani duši, ani schopnosti, ani mohutnosti, ani smysly vnější nebo vnitřní, ani žádnou jejich část, ze kterých se skládají. To ruka Boží dobroty nám vše dala, když nás učinila. Co se týká nadpřirozeného života a práva, které můžeme míti na milost a na slávu, jen nadbytkem Božího milosrdenství jsme je na začátku měli. Uchovává nám je, když nás byl napřed vykoupil ze své spravedlnosti za cenu vlastního života a veškeré své krve. Jest proto naprostou spravedlností, aby-

chom se odevzdali Bohu, protože uznáváme, že mu patříme vším, co jsme. Je naprostou spravedlností, že nechceme ani nakládati s tím, co jsme, ani s tím, co konáme, bez nařízení Boží vůle, protože ona činila to, co jsme, a ona nám dává konati a chtít konati, když konáme a chceme dobro: Qui dat velle et perficere. Jenž dává chtění a vykonání.

To však činíme dokonalou odevzdaností. Jí vracíme Bohu vše, co od něho máme, stavíme se do závislosti a podřízenosti nařízením jeho vůle, přijímajíce a schvalujíce vše, co se jí líbí zaříditi ohledně nás a nad námi, nechť se přirozenost proti tomu jakkoliv vzpírá. Posléze mu vzdáváme tuto spravedlnost, že nechceme být pro nic jiného stvoření než pro něho, jak ostatně on nás také ve skutečnosti jen pro sebe učinil: Omnia propter semetipsum ... Vše pro sebe ... souhlasíce touto odevzdaností s ničením a bořením, jež se mu zalíbí s námi provést, souhlasíce se všemi kříži, jež bude chtít, abychom nesli, majíce v srdci jednu jedinou touhu, totiž: patřiti jemu.

Ale co řekneme o ctnosti statečnosti, protože není třeba ničeho více, než celé síly této ctnosti, aby udržela stav tak tíživý, jako je odevzdanost? Ano, duše křesťanské, právě tím, že jsme věrni dokonalé odevzdanosti, konáme ctnost statečnosti v celém svém rozsahu, protože snášíme tíhu ruky Boží, jež zkouší obyčejně duši, která se odevzdala jako oběť lásky jeho božské vůli.

Jest pravda, že na cestě odevzdanosti není to stejné, co se týká břemene křížů, jimiž máme být zahrnuti, jako v jiných cestách duchovních. Je pravda, že na jiných cestách má kříž své místo. Je třeba, aby člověk ukřížoval svou vlastní vůli, která nikde jinde neumírá než na kříži, protože ve všem ostatním, co není kříž, vždycky najde, čím by se mohla živiti. Ale na jiných ces-

tách často my sami si kříže zjednááme. Snažíme se vzítí jich na sebe jen tolik, kolik se nám líbí, a nikdy si nenabereme křížů tak těžkých, že by nás mohly umrtviti se všech stran, protože máme vždycky jakýsi soucit se sebou. Jinak je to na cestě dokonalé odevzdanosti. Když se jednou duše odevzdala do vůle Boží, aby se stala předmětem jeho zalíbení, aby jí dala zemřítí všemu, co se jí nelíbí, a aby byla obětí její lásky, když se duše nejen nezastaví v provádění ctnosti odevzdanosti, nýbrž když byla Bohem povolána, aby vstoupila do svatého vnitřního stavu odevzdanosti, tehdy není tato duše již paní sebe samé, a proto ani ne svého kříže. Již si jej sama nezjednává, nýbrž nakládá jej na ni vůle Boží, které se odevzdala. Ani druh kříže, ani jejích tíha nejsou již ponechány jí na výběr.

Po tomto úkonu odevzdanosti duše patří více Bohu než sobě, nejenom svrchovanou autoritou, nýbrž také tímto novým právem vlastnictví, které mu dala. Proto tak jen Bohu přísluší nakládati s kříží a dávatí tento božský lék v jakosti a v množství, chci říci v tíze a hořkosti, jež jsou nutné, aby zemřela ona prokletá vlastní vůle, jež neumírá než křížem, aby úplně očistil duši. Duše patřící takto Bohu může jen vzdychati pod lisem kříže. To jest nutné, aby byla očištěna a aby se stala opravdu předmětem Božího zalíbení.

Jak jest tedy pravda, duše křesťanské, že je třeba velké statečnosti, abychom byli věrni této odevzdanosti, láskyplně ve svém začátku, ale dokonale trýznivé v provádění a v účincích. Mohu proto ještě jednou říci, jestliže máme kdy prováděti tuto vznešenou ctnost statečnosti, že jest to především v provádění této odevzdanosti nás samých do Boží vůle a ještě více, abychom jí zůstali věrni. Tato věrnost nežadá nic menšího, než unéstí tíhu ramene Vše-

mohoucího, jež mučí tím přísněji, čím lépe zná nejcitlivější místa duše, a jenž je chce zasáhnouti, aby duši ještě dokonaleji očistil.

2. Odevzdanost nám dává prováděti výborně ctnosti mravní a především ctnost kající a pokory.

Jestliže nám dává tento stav odevzdanosti prováděti ctnost statečnosti snášením křížů, jimiž Bůh očišťuje duši, nesmíme pochybovati, že ctnost kající, jež si žádá ctnost statečnosti za svou průvodkyni a oporu, není tu rovněž dokonale prováděna. Ano, na této cestě odevzdanosti provádíme nejdokonaleji ctnost kající, protože tu podrobujeme kající nejodbojnější, nejzločinnější část sebe, totiž vlastní vůli, a protože ji stavíme do kající, ne jakou by ona chtěla, nýbrž jakou Bůh zvolí.

Aby byla kající pravá, musí býti umrtvující a tíživá. Nejsou velkou kající ona umrtvování, která si volíme a která nám často vnuká naše sebeláska, protože i když tělo trpí, trpí jen tak a tolik, kolik se to vůli naší líbí. Jinak je to s kající, kterou nám dává konati Boží vůle, když nás jednou má v poutech dokonale odevzdanosti. Ne, Bůh mne nebude kárat posty a bičováním, aby potrestal mou pychu a mou opovážlivost, nýbrž pokořováním, zahanbením, potupami, to jest ne kajícími, jež bych já chtěl, nýbrž vším tím, co nechce naše pyšná přirozenost. A tak se to má se všemi ostatními hříchy a zlými návyky, jež je třeba odčiniti pokáním. Bůh je ukládá a protože nemůže strpěti v duši tak odevzdané nejmenší stopu vlastní vůle, úměrně sesílá své tresty podle odevzdanosti, aby očistil co nejdokonaleji duši.

Jest tedy výborným cvičením v kající

tato odevzdanost, když jsme jí věrni, a jest to cvičení tím výbornější, čím jest kajícnost trvalejší. Tato dokonalá odevzdanost, konaná z lásky, jež, jak se zdá, musí jen lásku vydechovati, jest ustavičným cvičením se v kajícnosti. Jest velmi málo okamžiků v životě, kdy by duše v tomto stavu nebyla zaplavena nějakou úzkostí anebo novými mukami. Buď Bůh zkouší člověka vnitřní opuštěností, tím bolestnější, čím více chce, aby byly naším pokáním, nebo dopouští, aby nastoupil ďábel a aby nám dával odčiňovati pokušeními velmi pokořujícími a nejvyšší trýzní, kterou nad tím budeme cítiti, zalíbení nebo hříšnou radost, kterou jsme v tom kdysi okoušeli. Jindy zase užije tvorů, kteří jsou s námi, aby vůči nám jednali tvrdě a zákeřně a zároveň, aby zvýšil naši míru pokání, učiní nás tak citlivými ke všemu, co nám tvorové učiní, že naše ubohá duše bude z toho kolikráte ve smrtelných úzkostech ponořena až k rozpuštění se srdce. To může pochopiti jen ten, kdo sám prošel tímto lilem.

Posléze nás zkouší skrze nás samy. Způsobí, že my sami budeme sobě nejtvrdějším pokáním, buď nedobrovolnými pády do nedokonalostí, jež si zošklivíme, nebo smutkem a omrzelostí, která nás učiní nesnesitelné nám samým, nebo odporem, který dopustí, abychom cítili k dobrému, jež bychom rádi konali. Tento odpor je často provázen jakousi vzpourou (ovšem jenom v přirozenosti, ne ve vůli), vzpourou, která nás svádí, abychom se takřka mrzeli na Boha, kdybychom se nebáli jej uraziti. Byli bychom brzo z těch, o kterých mluví Písmo svaté, že chrlí rouhání proti nebi. Qui in coelum posuerunt os suum. Kterí proti nebi zvedli ústa svá.

Tento stav dokonalé odevzdanosti jest tedy bohatým cvičením se ve všem tom, co je nejdokonalejší ve všech ctnostech, protože je nám dává všechny konati. Když nám dala konati

ctnosti božské v lásce, která je výsostně zahrnuje, když nám dává prováděti ctnosti základní jak jsme viděli, dává nám konati ctnosti mravní buď vzhledem k ctnosti kajícínosti nebo vzhledem ke ctnosti pokory, jež má býti podkladem našeho duchovního života.

Ano, v tomto stavu odevzdanosti vnikáme nejlépe do pravé pokory, jež jest jen pokorné sebezpoznání, poznání naší nicoty, naší ubohosti, naší slabosti a nemohoucnosti a zároveň naší ustavičné závislosti na Pánu a stálé potřeby jeho pomoci a přispění. Necht' je jakýkoliv důvod naší odevzdanosti, ať je to pohled na nekonečnou dokonalost Boží, jenž je vše a zahrnuje vše, a proto zasluhuje, abychom mu vše odevzdali, anebo ať je to vyzkoušení naší nicoty a naší neschopnosti, vždy to slouží k tomu, abychom se pokořili ve vlastním sebeoceňování a abychom nabyli o sobě přesvědčení, že nic nejsme, nic nemůžeme a ničeho nezasluhujeme. Touto odevzdaností totiž uznáváme, že Bůh je vše, a odevzdáváme se mu, protože ničeho nemůžeme sami ze sebe.

Nuže, vstupme, duše křesťanské, na tuto cestu dokonalé odevzdanosti! Jest to pohotovost ke zbavení se sebe sama do rukou Božích, dávání přednosti láskyplné Boží vůli před naší. A při tom jest tak plodná ve ctnostech, které nám dává konati, že můžeme říci, že je to cesta, na které ustavičně uskutečňujeme opravdovou lásku k Bohu, ustavičně a stále čistěji, cesta na které konáme vynikajícím způsobem ctnosti spravedlnosti, opatrnosti a statečnosti a posléze všechny ctnosti mravní, tyto krásné ctnosti kajícínosti a pokory, o kterých jsme právě mluvili.

XVII.

Touha, abychom dobře trpěli, má nám býti důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost.

1. Odevzdanost do vůle Boží činí utrpení snesitelné a spasitelné.

Duše odevzdaná do vůle Boží bude dobře trpěti a mohu říci, že na této cestě se jí stane utrpení dokonce snadné a příjemné, spasitelné pro duši a slavné pro Boha.

Ano, odevzdanost jest prostředek, abychom mohli trpěti příjemně, snadno a v pokoji, protože duše v tomto stavu nemá na zřeteli a nechce nic než Boží zalíbení ve všem. Nuže, nechť je utrpení jakkoliv tvrdé a skličující, připadá jí tak sladké, že můžeme pak říci, že jí kříže nejsou méně příjemné než radosti. Nemá totiž jiné radosti než ohled na Boží vůli, v níž nalézá své největší potěšení. Vůle Boží se však nalézá jistěji v křížích, které umrtvují vlastní vůli, než v radostech, které často ji jen udržují.

V tomto ohledu na vůli Boží shledával kdysi Apoštol všechny kříže tak sladké, že trpěl radostně a že tak směle pochyboval, zda by ho všechny kříže a úzkosti dovedly odloučiti od Krista a oddělití od Boha. Quis nos separabit a charitate Christi? An angustia, an fames an tribulatio? Co nás může odloučiti od Krista! Zda úzkost či hlad anebo trápení? Ne, pravil, ani úzkost srdce, ani bída a hlad, ani bouře pronásledování, ani to, co má smrt nejstrašnějšího,

nemůže mne odloučiti od lásky, kterou jsem povinen svému Bohu. Nalézám ve všech těch! to utrpeních, co miluji nejsrdečněji, naplně^ totiž vůle toho, jenž mne prve miloval a jení nechce pro ty, které miluje, více nežli kříž a utrpení, protože jsou to prostředky jejich posvěcení. Haec est voluntas Dei sanctificatio vestra. To jest vůle Boží, posvěcení vaše.

Ale vy mně řeknete: Je skutečná pravda, že Boží vůle, kterou milujeme tak jedinečně a čistě v tomto svatém stavu odevzdanosti, chce všechny tyto kříže, které nám přicházejí? Nepůsobí značný jejich počet zlý a zlomyslný úmysl tvorů, anebo nejsou jejich příčinou či příležitostí naše vlastní nedokonalosti?

Ano, je pravda, duše křesťanské, že jest to stále vůle Boží, která se naplňuje ve všech našich křížích a ták, že v nich vždycky můžeme najíti, co nám dává nésti je s radostí a snadno, totiž naplnění vůle Boží. I když úmysl tvorů, který nám působí ony kříže, není dobrý, kříž, který nám z toho povstává, jest přece vždycky dobrý. O bona crux! Ó dobrý kříži! A tak je duše stále v řádu Boží vůle, jež chce, abychom považovali za kříž vše, co křížuje, ať je jakkoliv zlovlný úmysl tvorů.

Písmo nás ujišťuje o této důležité pravdě, když mluví o utrpení našeho Spasitele, jež mu bylo připraveno zlobou Piláta a Židů. Ujišťuje nás, že to byl Bůh, jenž to tak zařídil: *Convenerunt adversus Filium tuum Jesum Herodes et Pilatus fiacere, quae manus tua et consilium tuum decreverunt fieri...* Sešli se Herodes a Pilát proti Synu tvému, aby učinili, co ruka tvá a soud tvůj ustanovili, že se má státi.

Jestliže naše nedokonalosti jsou příčinou a příležitostí našich vnitřních utrpení, jest zase pravda, že jest vůle Boží naplněna i v takových křížích, protože když přijmeme tato utrpení jako kříže za řízení Božího, jsou odčiněním^a

lékem těchto nedokonalostí, jež byly jejich příčinou nebo příležitostí. To jest již spravedlivý důvod, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost, tato touha dobře trpěti, protože s touto ctností trpíme tak příjemně a sladce, protože nalézáme i v těchto utrpeních to, co milujeme nejvíce ze všeho na světě. Ale to je důvod ještě spravedlivější k odevzdanosti, že totiž utrpení stává se pro duši na této cestě velmi spasitelné pro ni.

Neboť můžeme trpěti spasitelněji, než když se můžeme přesvědčiti způsobem, kterým trpíme, i co se nebe týká i co se týká pekel, to jest způsobem, jakým se vůbec můžeme zajistit na zemi, že jsme v milosti nebes a daleko od strachu před peklem?

Nuže, duše odevzdaná, která trpí v duchu dokonalé odevzdanosti, to jest, která je šťastna, že trpí, protože je to vůle Boží, aby trpěla, může se ujistiti vším, co je jistého na zemi, že jest v milosti Boží a v přátelství se svým Bohem.

Bůh nás ujišťuje ve svých Písmech, že miluje ty, kteří milují jeho opravdu a přímně: Ego diligentes me diligo. Miluji milující mne. Nuže, nemůžeme milovati Boha upřímněji než jej milovati tak, jak se to činí v dokonalé odevzdanosti vůle, milující jeho vůli a jeho zalíbení až k sebeobětování, až tak dalece, že jsme šťastni, že smíme trpěti, když jen se tak Bohu líbí.

Když takto trpíme, zajišťujeme se i proti peklu, protože musíme se báti pekla jen v té míře, v jaké ještě máme vlastní vůli, jež je pravým dřevem, které tam hoří: Tolle proprium voluntatem et non erit infernus. Odstraň vlastní vůli a nebude pekla. Duše, která žije v této dokonalé odevzdanosti duše, která jest od všeho odpoutána, že jest šťastna, když trpí, protože tak Bůh chce, tato duše již nemá vlastní vů-

le, na které by jí záleželo a kterou by neobětovala. Obětovala ji dokonale vůli Boží. Když přijala napřed již všechna utrpení, učinila jakoby obětí zápalnou za sebe, a proto jest klidná a zajištěna, pokud můžeme býti na tomto světě, proti strachu před peklem.

2. Odevzdanost do vůle Boží činí utrpení slavným pro Boha.

Řekněme na druhém místě, že to není jen tento důvod, abychom totiž trpěli sladce, snadno a v pokoji, co nás vede k dokonalé odevzdanosti: není to ani pouze důvod, abychom trpěli spasitelně, ale že velkým důvodem je tu, abychom trpěli slavně pro Boha.

Můžeme totiž trpěti slavněji pro Boha, než všechno snášeti a chtíti snášeti pro něho? To činíme, když trpíme v duchu dokonalé odevzdanosti, jež má v utrpení i v činnosti na zřeteli jenom naplnění Božího zalíbení. Není tomu tak u ostatních utrpení, která snášíme z jiných ohledů, než jest zřetel na Boží vůli a na jeho zalíbení. Jestliže trpím a jestliže jsem šťasten, že trpím pro výhody, cenu a vznešenost utrpení, jak mi víra ukazuje, když se dívám na bolest ne očima přirozenýma, nýbrž věřícíma, trpím způsobem, který jistě určitým způsobem oslavuje Boha; mám totiž důvěru v jeho slova a jeho sliby mne vedou a drží v mých zkouškách. Ale protože všechny ty důvody všímají si spíše mých zájmů, jež nacházím v utrpení, než zájmů Božích, prospívá tento způsob utrpení spíše mně nežli Boží slávě. Když jsem šťasten, že trpím, abych mohl odčinit své hříchy nejdokonaleji možným způsobem anebo abych učinil pokroky v dokonalosti, když umrtvuji utrpením svou vlastní vůli, to vše jsou opět důvody velké a vznešené. Ale ty důvody

jsou opět spíše pro nás než pro Boha a jeho slávu, protože jsme někdy vedeni těmito důvody, aniž bychom chtěli oslaviti Boha.

Ale naproti tomu duše, která žije dokonale odevzdána do vůle Boží a která je pevně zaktována v této odevzdanosti, jež po ničem netouží a nic jiného nemá na zřeteli nežli vůli Boží a jeho zalíbení, duše, která trpí v této pohotovosti, má tak na zřeteli zalíbiti se Bohu a slávu jeho, že se málo stará, zda-li je utrpení prospěšné a spasitelné pro ni. I tehdy, kdyby jí utrpení neposkytlo žádných výhod a nic jí neprospívalo, přece by je chtěla ustavičně, byla by stále nesmírně šťastna, že je smí stále přijímati s úplným podrobením a s toužou radostí, pečujíc jen o to, aby se především stále více líbila Bohu, jež miluje, a plnila jeho vůli. To je slavnější způsob utrpení pro Boha, když převládá jenom jeho zájem v našem utrpení jako jediný důvod, který nám je dává přijímati.

Kdo by mohl pochybovati, že tento způsob dokonalé odevzdanosti jest pro Boha slavnější, protože Ježíš Kristus, jenž konal vždy to, co bylo nejdokonalejší, sám je přijal a prováděl? Poptatřme naň, když se měl rozhodnouti vytrpěti vrchol všech muk v době svého utrpení a přijmouti v zahradě Olivetské onen kalich hořkosti, jenž mu byl podán vůlí jeho Otce. Měl tehdy před svým duchem všechny tyto důvody a všechny výhody, které by jej mohly vésti k utrpení a držeti jej ve smrtelné mdlobě. Věděl dobře tehdy jako dříve, že to bude ovoce jeho utrpení a smrti, že bude povýšen nade všechno tvorstvo: Propter quod et Deus exaltavit illum. Proto také Bůh jej povýšil. Věděl, že vláda smrti bude zrušena jeho smrtí a že všichni lidé, kteří kdy žili a budou žiti na zemi, budou moci zásluhou jeho utrpení vraceti se ze smrti hříchu k životu milosti a touto milostí z věčné smrti k blaženému věčnému životu. A

přece Ježíš Kristus, jenž mohl ve své smrtelné mdlobě v zahradě Olivetské se povzbuditi a posilniti všemi těmito důvody, aby nesl ta snesl kříž, když mu jej podal nebeský Otec, zdá se jakoby na ně všechny zapomněl. Alespoň nechtěl jich užiti tehdy jako důvodu svého podrobení, aby docela jinak oslavil nebeského Otce, když si předložil jako jediný důvod naplnění jeho božské vůle a jeho zalíbení: Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Ale ne jak já chci, nýbrž jak ty chceš!

Chtěl nám tím dáti na srozuměnou, že kalich jeho utrpení mu připadal tehdy jako něco tak trpkého a strašného lidské přirozenosti a utrpení tak hrozná, že každý jiný důvod kromě vůle jeho nebeského Otce by byl příliš slabý, aby jej udržel v této smrtelné mdlobě. Ale především chtěl nás poučiti, že jeho utrpení, přijatá z tohoto důvodu, zdála se mu tak oslavná pro Boha, protože věřil, že proto přišel na svět, aby hledal jen Boží slávu ve všem i že nemůže lépe trpěti pro tuto slávu, než když odloží jakoby všechny ostatní důvody, aby měl na zřeteli pouze zalíbení svého Otce.

To je pravda, mé drahé duše, že touha dobře trpěti má nám býti důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost. Touto svatou ctností stanou se naše utrpení snesitelnější, sladší a spasitelnější pro naše duše. Jí také zjednáme v utrpení největší slávu Boží.

XVIII

Qty duše ve stavu dokonalé odevzdanosti.

J. Duše odevzdaná musí dávatí přednost vůli Boží před vůlí svou a přede vším.

Nemohu dáti lépe pochopiti, jaké mají býti city duše opravdu odevzdané, než když se odvolám na city těch, o kterých víme z Písem svatých, že byli v tomto stavu odevzdanosti a kteří nám to dali poznati tím, co sami o tom řekli,

První z těchto citů a první z vnitřních pohotovostí, v nichž máme žiti po těchto duchovních cvičeních, jest cit královského Proroka při horlivosti kněze Sadoka při záchraně archy úmluvy. Tato archa byla nejvzácnějším, co opravdu měli, ale měli ji milovati a chtíti ji zachovat jen podle vůle Boží a podle jeho zalíbení, ne jinak a ne s vlastnictvím vůle. Proto také neváhá královský prorok i ji obětovati: Odneste, dí knězi, tuto archu do Jerusaléma, neb jestliže jsem nalezl milost v očích Páně a je-li to jeho vůle, může mne vytrhnouti z pronásledování Absolonova, před nímž utíkám, a vrátiti mne do Jerusaléma, aby mi tam ukázal ještě jednou archu úmluvy. Ale dá-li najevo, že se mu nelíbím a že nechce pro mne tuto dobrotu vrátiti mne zpět zdravého do svatého města tohoto a tam mně ještě jednou ukázati tento vzácný poklad, podrobuji se, přijímám jeho vůli a jsem hotov učiniti, co se mu zalíbí zaříditi, protože miluji ještě více jeho zalíbení a jeho božskou vůli než vše, co by se mně mohlo

líbiti. Si autem dixerit: non mihi places, praesto sum. Rekne-li však, nelíbíš se, hle, hotov jsem!

To jest jeden cit a jedna pohotovost, ve kterých musí býti všechny duše svatě a opravdově odevzdané. Mají opravdu pracovati a jednati tak, že nikdo nemůže říci, že by záležitosti se nezdařily pro jejich nedbalost. Ale mají se vystříhati výstřednosti, kterou je příliš velká horlivost, aby se zdařily záležitosti podle jejich vlastního přání.

Velký úspěch, který si má duše předložití ve všem, jest, aby ve všem byla naplněna vůle Boží, protože vše je pro Boha: Omnia propter semetipsum. Vše pro sebe. A našemu dobru a našemu spasení slouží jen tak, jak jsou jím chtěny. Velké tajemství spasitelného úspěchu v našich záležitostech jest, neopírati úspěch o naše prostředky, naše schopnosti, metody a činy, leda tak, jak je provází vůle Páně svým božským pomazáním a požehnáním, jak ještě dí prorok: Dominus dabit benignitatem et terra nostra dabit fructum suum. Pán dá dobrotivost a země dá plody své.

To jest tedy jeden z citů duše ve stavu dokonalé odevzdanosti. Má jednati a činiti vše, co může v záležitostech, ve kterých jest, ale bez oné přílišné horlivosti a bez neklidu ohledně výsledku záležitosti, jenž příliš označuje ještě vlastní vůli. Tak má stále býti v tomto stavu a ve svobodě, aby mohla říci s tímto svatým králem ohledně úspěchu, jež se zalíbí stanovití Boží vůli: Praesto sum. Jsem pohotová.

2. Duše odevzdaná musí trvati v klidu uprostřed všech neúspěchů.

Ale to není jediný cit, který působí dokonalá odevzdanost v duši. Jest tu ještě druhý, jenž

se zdá býti ještě více očištěn od vlastního zájmu, to jest, zůstati klidný uprostřed neúspěchu v tomto názoru, v této jistotě, že necht' se přihodí jakýkoliv neúspěch a třeba i neúspěch v záležitostech Božích, Bůh zůstává stále týž. On je a zůstane vždy to, co jest, a jeho svatá vůle, cíl dokonalé odevzdanosti, je a bude vždy naplněna ve všem. Musíme se jistě snažiti použití všech svých sil, rozvinouti veškeru svou odvahu v dílech, která nám Bůh svěří. Ale jestliže úspěch neodpovídá pak našemu úsilí, jestliž věci zde na světě se zdají obracet se proti samému Bohu, nenechejme se sklíčiti, pohledme k Pánu a opakujme radostně slovo odevzdanosti: Fiat; Staň se! Necht' se stane tvá vůle, můj Bože! To byl cit a to byla pohotovost proroka Jeremiáše, který když viděl město Jerusálém rozbořené, rozvrácené do základů, vysílá k Bohu tato slova: Tu autem, Domine, in aeternum permanebis, solium tuum in generationem et generationem. Ty však, Pane, na věky potrváš a trůn tvůj od pokolení do pokolení. Jako by chtěl říci: Jest pravda, Pane, že vše jest rozvráceno ve sv. městě Jerusálémě, že Boží stánek je zhanoben, že meč a hlad zahubily lepší část obyvatel a že stav těch, kdož zůstali, aby lkali v krutém zajetí a byli očitými svědky tolikaran, jest ještě horší, ale, Pane, jest přece pravda, že Ty jsi stále týž. Tvůj trůn stojí nad všemi těmi proměnami časů. Ty jsi stále a nezměnitelně to, co jsi. Tvá vůle, která se všem naplní vždy, umí se oslavit a najíti své zalíbení. Jestliže se i zdá, že se jí někdy někdo přičí, bude míti a má svůj trůn věčný tam nahoře a tak, když jsme v řádu tvé vůle a když ji milujeme nade všechno, budeme moci vždycky přebývati v pokoji i uprostřed rozvratu a neúspěchů, protože ať jsou jakkoliv velké, nikdy nezasáhnou tebe: Tu autem in aeternum permanebis. Ty však na věky zůstaneš!

3. Duše odevzdaná má býti pohotová vše učiniti, vše vytrpěti pro Boží zalíbení.

City, o kterých jsme právě mluvili, jsou jistě hodně očištěny a hodny duše odevzdaně. Ale onen cit, kterým označoval velký svatý Apoštol pravdu svého obrácení, když řekl: Pane, co chceš, abych učinil? zdaž je méně čistý a méně shodný s opravdovou odevzdaností? Jest to pohotovost vše učiniti a vše vytrpěti pro Boží zalíbení a v řádu jeho svaté vůle. To jest ještě jedna z vnitřních pohotovostí, které máme mítí, abychom byli připuštěni do počtu duší opravdu odevzdaných Bohu.

Máme býti tak svatě nelišní ke všemu, aspoň co do vůle. Máme býti stejně pohotová býti zde nebo jinde, mítí to či ono zaměstnání, abychom žili v pokoji a stejně obcovali s tou či onou osobou, abychom ukázali, že ve všem, co konáme, řídíme se jedině vůlí Boží a nikterak svou vlastní vůlí, protože jsme ochotni vše učiniti v řádu Boží vůle: Domine, quid me vis facere? Pane, co chceš, abych učinil?

Tato pohotovost, tato svatá nelišnost vše učiniti, aby byla jedním z citů duše odevzdané, nemá se týkati jen toho, co jest třeba činiti, nýbrž také všeho, co bude třeba trpěti.

Když totiž Apoštol vyjádřil svou pohotovost k odevzdanosti slovy: Quid me vis facere? Co chceš, abych učinil? ... Bůh mu opravdu ihned dal věděti, že mu brzo ukáže, jak mnoho mu bude třeba trpěti pro jeho jméno. Ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meopati. Nezdá se, že nás tím chtěl naučiti, že odevzdanost do jeho svaté vůle není pouze pro činnost, nýbrž také ještě více pro utrpení?

Když se tedy zalíbilo Bohu dát nám vstoupiti do této pohotovosti odevzdanosti těmito duchovními cvičeními a cviky, jež jsme v nich konali, je třeba, abychom se rozhodli a očeká-

vali mnoho křížů, ale se svatou nelišností ke všem. Musíme očekávat nelišně kříže pokoření, opovržení, pohrdání od tvorů, právě tak jako kříže únavy, smutku a tíhy našich vlastních ubohostí, jež mají zřídlo v nás samých. Musíme očekávat, že budeme často vydáni pokusem nepřátelským, obzvláště proti nevinnosti a víře, právě tak jako opuštěnosti a zkouškám od Boha, jež bývají někdy provázeny velkými úzkostmi a smrtelnou mdlobou. Musíme posléze být připraveni vidět a slyšet a trpět, co bychom nechtěli ani trpět, ani vidět, ani slyšet a přece to vše trpět, slyšet a vidět v pokoji, abychom zachovali duši tento třetí cit dokonalé odevzdanosti, jenž nás má učiniti pohotové a svatě nelišné vše vytrpět, když takové je Boží zalíbení.

Ano, drahé duše, pracujeme, abychom nabyli takového osvobození od sebe samých, takového zřeknutí se svých zájmů, abychom byli pohotoví říci Amen ke všem úradkům, jež se Bohu zalíbí nad námi stanovití. Ale buďme také jisti, že tak získáváme všechno, když ztrácíme všechno. Máme příslibení Evangelia a máme je z úst Pravdy samé: Kdo ztratí tak svou duši do rukou svého Boha, toho Bůh jistě spasí na věky a nemůže očekávat jako odměnu za svou odevzdanost nic menšího než život věčný: Qui perdit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam. Kdo ztratí duši svou na tomto světě, pro věčný život ji zachová.

Cvičení odevzdanosti

Pokyny

Návod, jak začít svatě den.

Naše první starost musí být vstoupiti v cit klanění při myšlence na Boha přítomného. Toto klanění bude tím hlubší a úctyplnější, čím je Bůh onou nesmírností, kterou naplňuje všechno, důvěrněji přítomen v nás. Jest nám tak přítomen, že ani duše není tak těsně spojena s tělem, jako je Bůh přítomen tělu a duši.

Jaký to spravedlivý důvod ke klanění, k úctě: viděti a věděti, že tento velký Bůh uzavírá v sobě všechno, co je krásné, dobré, dokonalé, mocné, co vůbec je, a že tento Bůh jest tak důvěrně spojen s námi a přítomen v naší duši. Jest v nás s celou svou blažeností, se všemi svými úctyhodnými dokonalostmi a s celou svou slávou neméně skutečně, než jest v ráji.

Velký patriarcha Abraham neodvažoval se v tomto citu klanění mluvit jinak k Bohu než uctivým mlčením, protože, jak říkal, je pouze popel a prach před tímto Bohem velikosti a velebnosti. Qui sum ego, ut loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis et cinis? Kdo jsem já, abych mluvil k Pánu, když jsem prach a popel? Oč důvodněji musíme my vejiti a trvati v tomto uctivém citu klanění! Což nejsme nekonečně vzdáleni od svatosti a vznešené dokonalosti tohoto svatého patriarchy, jenž měl víru dostatečně silnou, že mohl být nazýván otcem věřících, naději dosti silnou, aby doufal proti veškeré naději, a jehož láska k Bohu šla tak daleko, že i obětoval to, co měl nejdražšího, totiž svého Izáka?

Jest proto nutné, abychom začínali každý svůj den tímto citem úcty a klanění se Bohu přítomnému. Potom má konati naše duše tyto úkony, jež slouží podivuhodně k posvěcení a napravení všeho, co přes den budeme konati nebo trpěti.

Nejdříve máme vzdávat díky, totiž poděkovat Bohu za všechny dary a za veškerá dobrodiní, jimiž nás obdařil. Jsou tak velká a tak četná, že není nic na zemi ani na nebi, co by nebylo dobrodiním Božím, protože on všechno stvořil a všechno uspořádal k našemu spasení: *Omnia propter vos. Všechno pro vás.*

Dále pak musíme všechno přijmouti, to jest souhlasiti se vším, co se nám může nepříjemného přihoditi za den, ať pro tělo nebo pro duši, ať uvnitř nebo navenek. Tím dokážeme Bohu, jak čistě jej milujeme a jak toužíme býti opravdu odevzdáni do vůle Boží, protože přijímáme takřka předem vše, co se mu zalíbí zaříditi.

Máme dále všeho se zřeknouti, to jest, zavrhnouti všechna hnutí, všechny city a všechny myšlenky, které by v nás mohly povstati buď porušeností přirozenosti nebo ďábelským našeptáváním, abychom zůstávající v tomto zřeknutí se a v tomto odsouzení, neučinili nic, co by hraničilo s hříchem.

Máme posléze učiniti čtvrtý úkon, totiž obětovati všechno. To jest, obětovati všechno, co budeme konati nebo trpěti za den, aby se to stalo podle zalíbení Božího a pro jeho větší slávu. Neboť u takového Boha, jakému sloužíme, jenž je Bohem milování a lásky samé, *Deus charitas est*, stačí dobrý úmysl a dobrá vůle, aby všechno, co učiníme nebo vytrpíme, mělo cenu a platnost v jeho očích a aby nám to bylo záslužné a spasitelné: *Intentio tua et affectus tuus nomen imponent operi tuo. Tvůj úmysl a tvůj cit dají jméno tvému dílu.*

Máme posléze vzývati pomoc Boží, abychom přivábili hojnost milostí a požehnání nebeského na všechny činy celého dne. Neboť je pravda, že velkou přípravou, aby na nás Bůh shlížel příznivě a aby nás mimořádně posiloval, jest, nedůvěřovati sobě a složití do rukou Božích svou důvěru, prosíce o ni a dožadující se

jí: Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem. Kdož doufají v Hospodina, v sílu se změní.

Když jsme učinili tyto různé úkony, má duše zakotviti v lásce Boží takovým způsobem, aby nepřestala milovati po celý den a ve všech úkonech. K tomu stačí, když duše vejde vnitřně do pokoje a klidu a při myšlence, že tento Bůh lásky a dobroty, jenž jest naším vším, bude stále a nezměnitelně tím, čím je, že bude stále velikosti neskonalé, velebnosti nesmírné, dobroty bez míry, slávy nesrovnatelné, blaženosti naplněné.

Neboť když vidíte ve světě přátelskou duši, která jest stále v pokoji a stále spokojena s tím, že její přítel jest bohatý a šťastný a mocný, myslíte, že tato duše nemiluje svého přítele láskou opravdu očištěnou a ustavičnou? Tak čistě a ustavičně milujeme tohoto velkého Boha lásky a dobroty. Ať se přihodí cokoliv přes den, nechť tento pohled uchová v naší duši pokoj a spokojenost a dokonale se upevníme v lásce Boží.

Můžeme také po těchto různých úkonech opakovati velmi často tato svatá a posvěcující slova: Fiat voluntas tua! Tak dokazujeme Bohu svou 'odevzdanost do jeho svaté vůle, protože ho tolikráte prosíme, aby se naplnila. Také tím budeme prohlašovati, že i když se nám přihodí nepozorností anebo odporem přirozenosti, že pocítíme těžkost nebo odboj ke zkouškám nečekaným a bolestným, chceme těmito slovy, opakovanými ke cti svaté a úctyhodné vůle Boží, aby všechno bylo přijato s podrobením a tichostí.

Modlitba srdce.

Vnitřní modlitba jest z nejdůležitějších denních cvičení. Jest proto třeba prošiti obzvláště o světlo Ducha svatého, o pomazání jeho mi-

losti, aby se pravdy, o kterých rozjímáme vtiskly hluboko do srdce, a o požehnání jeho' abychom načerpali onoho ovoce, které tu hledáme, totiž velkou lásku k Bohu.

Můžeme si takto počínati při vnitřní modlitbě: Když jsme prosili o osvětlení a o milost Ducha svatého, pokoříme se před Bohem při myšlence na svou nicotu, své temnoty, svou neschopnost a nemohoucnost. Pak začneme zakotvovati v modlitbě srdce, jež jest jakýmsi druhem vnitřní modlitby, kterou můžeme konati i uprostřed nejmučivějších rozržitostí ducha. Jest proto třeba postavit se do tohoto stavu srdce a vůle, chtíti setrvati zde po dobu vnitřní modlitby, abychom milovali, modlili se a setrvali odevzdání do vůle Boží, nechť jsou jakákoliv řízení, do nichž nás staví.

Máme se opravdu rozpomenouti a zůstati přesvědčení, že láska jest pouze vnitřním úkonem naší vůle: *Amare est velle bonum*. Milovati znamená chtíti dobro. Proto milujeme v tomto stavu, pokud chceme milovati. Máme se také rozpomenouti, že když Bůh na rozdíl od lidí patří nejprve nia to, co máme v srdci: *Deus autem intuetur cor*: Bůh pak se dívá na srdce..., dívá se na nás jako na modlící se a jako na odevzdané láskou do jeho vůle, pokud nás vidí v tomto stavu vůle, když chce býti v tomto stavu, aby se modlila a zůstala odevzdána do jeho vůle.

Pak mohou přijiti rozržitosti buď naší slabostí nebo přirozenou těkavostí nebo působením ďábelským, když nezmění naši vůli a když nás neodtrhnou od tohoto základního stavu srdce, jenž působí, že jsme se postavili na toto místo a do tohoto stavu a že tam ještě stále jsme, nepřeruší naší vnitřní modlitby srdce, i kdyby mohly přerušiti a roztrhnouti naší vnitřní modlitbu ducha. Proto je velmi důležité, abychom vždycky začínali vnitřní mod-

litbou srdce, aby tak svaté cvičení bylo vždycky řádně vykonáno, a když duše nemůže vždycky býti duchem spojena s Bohem pro roztržitosti, které jí v tom překážejí, aby měla vždycky útěchu a výhodu, že jest s ním spojena srdcem a vůlí. To jest zde na zemi svaté, důležité, nutné a nejvíce posvěcující spojení ze všech spojení.

Když jsme tak začali modlitbou srdce, musíme pak přejíti k modlitbě ducha neboli k rozjímání. Budeme uvažovati o pravdách a vážiti pozorně všechny pravdy, předváděné v rozjímáních těchto duchovních cvičení.

Mše svatá a svaté přijímání.

Jest vhodné pro duše, které konají tato duchovní cvičení, jako ostatně všem duším křesťanským, aby byli denně přítomni mši svaté. Abychom posvětili tato cvičení a konali je v duchu čiré lásky, jest důležité vysvětliti dvě věci. Jednu ohledně zvláštního úmyslu, který máme míti při této svaté oběti, druhou ohledně způsobu, jak se máme chovati vnitřně při přijímání, o němž předpokládáme, že má býti časté.

Duše, která chce žiti v lásce Boží, nemá mnoho mysliti, aby prosila o něco při této svaté oběti: má mysliti především na Ježíše Krista a spojovati se s ním v úmyslu, který měl v této oběti, jež je prodloužením oběti na kříži. Tak podobně jako Ježíš Kristus na kříži a na oltáři obětuje a podává se v oběť vůli svého nebeského Otce, aby zadostiučinil jeho spravedlnosti a vyprosil spasení hříšníků, je třeba, aby se duše spojila s Ježíšem Kristem v témž duchu oběti.

Když se takto spojuje s Ježíšem Kristem, aby přistoupila, pokud na ní jest, na Boží plány se spásou ubohých hříšníků, prohlašuje Bohu, že souhlasí, aby se jeho svatá vůle pomstila,

vzala si zadostiučinění na ní, jak se mu bude líbiti. Souhlasí býti obětí za hříchy a nepravosti lidí, aby jim Bůh dal na její účet milosrdenství, o něž jim jejich láska dává za ně^o prošiti. To iest ieden z neidokonalej^o sobů, jak býti přítomen této božské a úctyhodné oběti mše svaté.

Co se týká přijímání, nechci, aby se konalo tolik čtení a modliteb retných, při kterých zůstává srdce stejné, totiž stále se svými nedokonalostmi a proto málo připravené k přijetí svatého Boha. Chtěl bych, abychom se připravovali cvičeními, která očistí dokonale srdce, zbaví duši vlastní vůle a učiní naši přípravu dokonalou a takovou, jakou ji chce Bůh od nás.

To první je, abychom se onoho jitra, kdy máme přijímati, zabývali tím, jak odtrhnouti své srdce a svou vůli ode všech nedokonalostí, takže, jsou-li ještě nějaké v nás, cítíme-li nějaké v sobě, aby tam byly jen jako následky křehkosti naší ubohé přirozenosti a její porušenosti, ale ne s příchylností, anebo dokonce se zaujetím srdce anebo vůle. Ano, to jest jedna z nejlepších příprav, abychom přijali tohoto božského hosta, tohoto svatého Boha v duši, protože to je příprava, kterou on od nás sám žádá, když nám praví, abychom mu odevzdali své srdce: Fili, praebe mihi cor tuum! Synu, dej mi srdce své!

Když mu nemůžeme věru ve stavu porušenosti, v němž jsme, podati přirozenost bez nedokonalostí, bez příchylnosti ke zlému a bez odporu k dobrému, dejme mu aspoň, protože to jistě můžeme, srdce a vůli odpoutané od těchto všech béd a nedokonalostí přirozenosti. Buďme daleci toho, abychom měli ještě náklonnost k nim, zálibu anebo uspokojení, ale spíše ať je nám to vše jen příležitostí k utrpení, pokolení a ke vzdechům.

Co však je třeba činiti, abychom byli tak od-

poutání srdcem i vůlí ode všech těchto nedokonalostí přirozenosti, protože uznáváme, že toto jest jedna z nejdokonalejších a snad vůbec nejdokonalejší příprava na svaté přijímání? Odpovídám na to, že abychom takto odpoutali své srdce a svou vůli, abychom měli dokonce i nějaký důkaz, že isme takto odpoutáni, jest třeba, aby duše učinila a vždy byla pohotová učiniti Bohu toto prohlášení: Osvobod' mne. Pane, od všeho, co by se ti mohlo nelíbiti v mých nedokonalostech, Osvobod' mne, ale za tu cenu, která se tobě líbí, za těch podmínek, které ty budeš chtít, jen když ve mně nezůstane nic, co by se ti nelíbilo. Nuže, protože není větší lásky, jak řekl Ježíš, nežli ona, která nás nese ke všem obětem pro toho, jehož milujeme, není upřímnějšího odpoutání srdce vzhledem ke všemu, co by se mohlo Bohu nelíbiti, v našich nedokonalostech, nežli tato vůle prošiti Boha o osvobození od ní za cenu, která se jemu zalíbí.

Ale to ještě není vše, co je třeba učiniti onoho jitra svatého přijímání, abychom připravili své srdce k této úctyhodné Svátosti. Jest to příprava nutná, příprava, kterou od nás žádá Bůh a bez níž načerpáme pramálo ovoce z přijímání, když se přibližujeme k němu se srdcem neosvobozeným od dobrovolných nedokonalostí.

Tato nutná příprava není to nejdokonalejší ještě, co by mohlo býti. Jest ještě jiné cvičení, které nás připravuje mnohem dokonaleji, protože nás skutečně ze všeho svléká anebo nám podivuhodně pomáhá, abychom se všeho vzdali a očistili svou vlastní vůli. V tom záleží dokonalá příprava k přijetí Boha, který miluje v nás pouze, co z něho je, a musí viděti s oškli-
vostí a nenávisťtí tuto zlořečenou vlastní vůli, která není z něho, nýbrž jen z nás. Deus amat sua, odit tua, odit ea, quae fecisti et amat ea, quae fecit: Bůh miluje své a nenávidí tvé, nenávidí, cos ty učinil, a miluje, co učinil sám. To-

to cvičení není nic jiného, nežli snášeti, trpěti a přijímati vše, co se nám přihodí skličujícího ráno nebo v předvečer svatého přijímání, přijmouti to a vydržeti v tom podle zařízení vůle Boží

Když tak přijímáme Boží vůli na úkor vůle své vlastní, dáváme zemřítí své vůli podřízením se vůli jeho a dáváme láskyplně přednost jeho vůli před svou. Ano, to je nejkrásnější příprava duše, aby vykonala plodné svaté přijímání, když ztráví předvečer nebo ráno v jakémkoliv utrpení: v nejistotě ducha, v nemoci, v nepříjemnostech, v pokoření, vypráhlosti nebo opuštěnosti, když v tom všem zůstává v pokoji, snášejíc, trpíc a přijímajíc to vše pro Boha, obětujíc tak svou vlastní vůli vůli Boží. Bůh určuje tyto kříže pro naše posvěcení a aby nás očistil od naší vlastní vůle, jež jediná může poskvrniti naši duši a brániti jí, aby nebyla taková, jaká má býti, aby byla dobře připravena k této svaté a tak úctyhodné Svátosti. To je nejlepší příprava duše, aby dobře a svatě přijímala, protože nás očisťuje ode všeho, co by se mohlo nelíbiti očím Božím.

Ohledně způsobu přijímání zdá se mi, že nemůže býti podobnější oné čistotě lásky, než když prosíme Ježíše Krista ve chvíli, kdy přijímáme jeho svaté tělo jako svátost, aby nám ráčil sděliti svého ducha oběti a aby přioděl naši duši touto bohatou vlastností. Prohlásme, že abychom mohli žiti jeho životem a dýchat pouze jeho duchem, nechceme v budoucnosti žiti než jako žertvy lásky k božské vůli, souhlasíce předem se všemi oběťmi, jež se zalíbí jemu v nás a z nás učiniti.

Abychom posléze konali díkůčinění v tomto duchu čistoty, lásky, dokonalé odevzdanosti, můžeme se podávati v oběť na poděkování Bohu Otci i Synu i Duchu svatému jako oběti zápalné. Odevzdejme se do jeho svaté vůle ve všem, co se mu zalíbí v nás učiniti touto veleb-

nou a božskou Svátostí. Prosme ho, aby zacházel s námi podle své svaté vůle a ve svých službách, prohlašující, že když to bude jeho svatou vůlí nechati nás po přijímání duchovně ještě chudší na cítění milosti, ještě opuštěnější navenek, že s tím souhlasíme z plna srdce, máme jedinou touhu, totiž milovati Boha a milovati jej, jak on nás miloval, to jest jako oběti zápalné, na náš účet.

Hle, co si myslím ohledně častějšího či méně častého přijímání této Svátosti po dobu duchovního cvičení, i po ostatní dobu života.

Duše, která jest v citech, které jsem právě popsal jako přípravu k přijímání, to jest, jež drží srdce a vůli odtrženy od všech nedokonalostí, takže jsou v ní jen jako příčina ke vzdechům, a jež stále, bez ustání prosí Boha, aby jich byla zbavena, ať to stojí cokoliv, taková duše má přijímati co nejčastěji, jak jen může. Její srdce totiž, které jest svatostánkem, v němž má spočinouti tento Božský host, jest čisté a ovobozené, ať je sebe více chybující přirozeností, nemusí se báti častějšího přibližování se k této Svátosti, nýbrž spíše má se snažiti jí používatí a zásluh si z ní nashromáždití.

Především k duším, které jsou v tomto stavu, platí slova Moudrosti nestvořené, jež byla kdysi řečena k našemu blahoslavenému Jindřichu Susovi. Když toužil tento svatý člověk zvědět, zda jest dobré často přijímati, pravila mu božská Moudrost uvnitř duše, že jest chlebem života, jenž roste pro ty, kteří ho požívají, a ubývá ho pro ty, kteří nedbají se jím sytiti.

Modlitba a duše v očištění.

Modlitba jest nejčastějším cvičením křesťanského života. Jest proto užitečné dáti v této věci několik rad.

1. Budeme se nejprve modliti na zadostiučení své společné povinnosti křesťanů: pomáhati si a podporovati se jako údy jednoho těla svými prosbami a modlitbami.

2. Budeme míti v úmyslu ukojiti svými modlitbami hněv a spravedlnost Boží, tak spravedlivě rozhněvanou proti většině křesťanů pro tolik hříchů a nezřízeností.

3. Budeme se také ještě modliti, abychom si vyprosili sami pro sebe ducha Ježíše Krista, jeho Syna, když žil a dlel na této zemi. Tento duch byl především duch lásky k chudobě, k utrpení a smrti vlastní vůle. Elegit, quod carni moiestius erat. Vyvolil, co bylo obtížnější tělu.

4. Ale především snažme se konati toto cvičení tak jako ostatní v duchu čiré lásky, kterou jsme si předložili za cíl a smysl těchto duchovních cvičení.

Jest důležité míti a zachovati ve svých modlitbách tento úmysl, který označuje velkou čistotu lásky k Bohu a k jeho zájmům, totiž chváliti a oslavovati Boha nejenom pro sebe, nýbrž za všechny, kteří jej nechválí. Postavme se proto v duchu a v touze na místo všech modloslužebníků, kacířů a špatných křesťanů, kteří ustavičně urážejí Pána, místo, aby mu žehnali a jej chválili, a řekněme Bohu, když začínáme své modlitby, že jej chceme chváliti a jemu žehnati za všechny, kdož ho nechválí, aby byl tak jaksí chválen všemi za všechny.

Nezapomínejme, že v tomto cvičení modlitby tak jako v ostatních máme trojí právo: 1. právo zasloužiti si věčný život a rozmnožení milosti i slávy, 2. právo žádati buď pro nás nebo pro druhé časné i duchovní milosti, ovšem vždy ve spojení s věčným spasením, 3. právo zadostiučiniti spravedlnosti Boží za tresty, které nám přísluší k odčinění našich hříchů.

Potom můžeme prohlásiti Bohu, abychom rozmnožili v sobě dokonalou lásku, že rádi sou-

hlásíme, je-li to jeho vůlí, aby přivlastnil vše, co je zadost činícího ve všech našich cvičeních, k úlevě a k vysvobození oněch ubohých duší, které trpí v očistci. Podle názorů velkého svatého Augustina a andělského učitele svatého Tomáše trpí strašnými tresty, protože jsou jim uloženy čistou Boží spravedlností bez přimíšení milosrdenství. Vše, co si lze představití tíživého na tomto světě, jest ničím ve srovnání s jejich utrpením. Jsou to takové bolesti, jak praví svatý Tomáš, že ani bolesti a úzkosti Krista samého v době utrpení, ač byly tak strašné v každém ohledu, nemohou se přece srovnávat s utrpeními a s úzkostmi těchto ubohých duší, jež Bůh očišťuje na onom světě v kadlubu své spravedlnosti.

Nuže, neváhejme učiniti skutek tak spravedlivé lásky k těmto ubohým duším. Spokojme se s rozmnožením božské cnosti lásky, jehož nabudeme, ale sami se zbavme velkodušně práva zadostiučiniti za sebe všemi svými činy, abychom přisvojili toto zadostiučinění úlevě a vysvobození těchto nešťastných duší, které nás prosí s velkými vzdechy ústy prorokovými o pomoc uprostřed těchto plamenů, které je tak hrozně očišťují: Miseremini mei, miseremini mei saltem vos, amici mei, quia manus Domini tetigit me! Smilujte se nade mnou, smilujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji!

Vzpomínka na minulé kříže.

Toto cvičení má velký význam během cvičení duchovních. Shoduje se co nejvíce s cílem, pro který je konáme.

Jest to jeden z nejdůležitějších prostředků, protože když je dobře konáme, můžeme tím nahraditi jednu z největších duchovních ztrát z minulosti. Neboť kdo z nás opravdu dobře

užíval svých křížů? Kdo z nás dovedl užiti jích na odčinění za své hříchy, k náhradě uražené slávy Boží a k získání nebe? Všechny příležitosti ke křížům, které nám poslala v minulosti Prozřetelnost, byly v očích víry tolikými drahými kameny, jež nám byly podány, abychom mohli, když je přijmeme ve spojení s utrpením Ježíše Krista, zadostiučiniti za své hříchy a vybřednouti z nešťastného stavu, do něhož jsme se zřítily hříchem. Byly nám nabídnuty, abychom si mohli přivlastniti sílu a zásluhu tak spasitelného utrpení Spasitelova, jenž, jak praví andělský učitel, tím bohatěji se sděluje, čím více se mu stáváme podobni, majíce větší účast na jeho utrpení. Byly nám podány jako hodnotná mince, abychom si získali a koupili věčné království, jež nemá jiných hranic než nebeských, ani jiného trvání nežli věčného.

Avšak kdo z nás užíval takto svatě v minulosti všech křížů, které mu nabídla otcovská Prozřetelnost Boží? Kdo -uměl přijetím jích v lásce a radosti opatřiti si jimi všechna tato velká dobra?

Nuže, nyní můžeme učiniti, co jsme opomenuli v minulosti, totiž připomenout! si aspoň všeobecně minulé kříže, přijmouti je a klaněti se svaté vůli Boží, jež nám je seslala, a tak jaksi vykoupiti si tento čas zaslepenosti a temnoty, kdy jsme nemyslili na nic méně jako na takové přijetí.

Připojuji, že toto cvičení jest nejpřiměřenější tomuto cíli, který jsme si vytkli v těchto duchovních cvičeních, jímž jest, dobře se postaviti do odevzdanosti do vůle Boží. Marně bychom prohlašovali Bohu, že chceme jenom jeho svatou vůli, kterou milujeme více než sebe samy, kdybychom prchali před křížem, jež nám sesílá tato vůle Boží.

Milovati Boha a jeho vůli více než sebe zna-

mená: chtějí jej milovati až k obětování toho, co milujeme a co nejvíce oceňujeme na světě. Nuže, pouze na oltáři kříže, jenž ničí a drtí to, co je nejdražší naší vlastní vůli, koná a naplňuje se tato láskyplná oběť.

Jest proto důležité připomenouti si často aspoň všeobecně všechny příležitosti ke křížům. Nazval bych je tolikerými Prozřetelnostmi, jež jsme opomenuli v minulosti přijmouti. Když je nyní přijmeme a budeme se v nich nyní klaněti vůli Boží, můžeme vynahradiť drahocenný čas, tak nešťastně promarněný. Touto obětí můžeme také nabýti oné bohaté, tak božské a posvěčující vlastnosti oběti lásky, po níž toužíme.

Přijetí křížů budoucích.

Nadarmo se někdo domnívá a věří, že dosáhl tohoto krásného stavu pohotovosti k dokonalé odevzdanosti do vůle Boží, jestliže nemá na zřeteli tuto vůli a nepřijímá ji v křížích. Možno říci, že tato odevzdanost jest jakousi předchutí ráje, závdavkem nebeského království pro pokoj, klid a spojení s Bohem, jež při tom duše okouší. Můžeme však také říci, že nebeské království není pro všechny, kteří říkají: Pane, Pane, pro všechny duše, které stále říkají sobě a druhým, že chtějí jenom Boha a jeho vůli. Království Boží je pro ty, kteří žehnají této úctyhodné vůli, když je umrtvuje, pokořuje a vydává pronásledování a pokušení, když je vede vodou a ohněm všech protiventství vnitřních i vnějších. Jest pro duše, které ani pod božským liseň kříže neustávají ani na Okamžik žehnati úctyhodné vůli Boží. Tyto duše uskutečňují dokonalou odevzdanost, chtějíce vůli Boží a přijímajíce ji ve všem, co se protiví přirozenosti, až ke kříži.

Ale jest jisté, že abychom mohli přijmouti vůli Boží až ke kříži, jehož se leká lidská přirozenost, jest třeba dívati se z dálky na tento kříž a navyknout si klanět se mu a přijmouti vůli Boží, když jest ještě v budoucnosti. Pak můžeme klidně v pokoji a bez neklidu odhaliti jeho krásy a uvažovati o jeho přednostech.

Není však možné, aby duše, která nezná kříž, než když jej již cítí, a která se učí přijmouti vůli Boží, když ji drtí břemenem kříže, není dobře možné, pravím, aby tato duše neučinila chybných kroků na cestě odevzdanosti. Musíme se báti, aby duše, pocítíc hořkost křížů a nepoznavši předtím krásy, výhody a důležitosti jejích, nesestoupila s kříže a nesnažila se zbaviti se jich.

Pak ji marně utěšujete, že jest tam řízením Boží vůle, že jest to příležitost k posvěcení a k umrtvení vlastní vůle, protože je to kříž. Přirozenost bude mluvíti hlasitěji v této duši než milost Boží.

Tak jest to cvičení z nejdůležitějších: vzítí každého dne několik okamžiků, abychom se podívali klidně na všechny krásy a líbeznosti kříže, abychom se v nich klaněli ruce Boží, až na nás dolehnu. Tak připravíme svou duši, aby nesla tyto kříže, které ji očišťují a posvěcují, třebaže skličují a drtí přirozenost. Tak se stane zavčas v myšlence a v touze obětí lásky k vůli Boží a zasloužíme si, aby nám vůle Boží zachovala tuto bohatou vlastnost, až budeme v zápase a až přijde čas, abychom se stali touto obětí ve skutečnosti.

Tělesná práce.

Vnější zaměstnání a tělesná práce zaujímají velké místo v našem životě. Každý mu musí věnovat část svého času podle svého povolání

a dle svého stavu. Ale velmi málo se ví, že tato zaměstnání a tyto práce jsou daleky toho, aby nás rozptylovaly a naší duši braly sebranost, nýbrž že mohou naopak býti pro duši zdrojem největších duchovních bohatství. Stačí k tomu věnovati se práci, která je nám přiměřená, která se hodí našemu povolání a stavu, a konati ji v podřízenosti k vůli Boží. Když ji konáme s radostí v myšlence, že je to vůle Boží, abychom toto konali, uskutečňujeme v tom dokonalou lásku, jež koná všechno radostně, když může viděti vůli Boží v tom, co koná. Tento pohled činí nám příjemnou a milou i námahu při práci, jak praví svatý Augustin: Ubi amator, non laboratur aut si laboratur, labor amator. Kde se miluje, tam se nelopotí, anebo když se lopotí, i lopotení je milováno.

Kéž se zalíbí Bohu, aby tento způsob: milovati při práci byl tak znám, jak dosud je málo znám. Kéž se zalíbí Bohu, aby ti, kteří se věnují práci, vnějšímu zaměstnání, rozpomenuli se, že vůli Boží jsou v tomto způsobu zaměstnání, protože jsou k tomu vedeni povoláním, do něhož je Bůh postavil. Ale kéž se také zalíbí Bohu, aby vzpomenuce si na to, věnovali se své práci s pokojem a radostí ve vědomí, že Bůh to chce. Nežádám od nich jiné lásky k Bohu, ani jiného spojení s Bohem, ani jiné vnitřní modlitby než lásku spojení a modlitbu, kterou konají plníce své povolání s radostí a se zřetelem na vůli Boží, třebaže je to mnohdy velmi tvrdé jejich přirozenosti.

Proto je velmi užitečné navyknouti si takto posvátně milovati při práci a pracovati z lásky. Tak můžeme přetvořiti pomalu svou práci a své vnější zaměstnání v úkony dokonalé odevzdanosti do vůle Boží.

Jídlo.

Občerstvení tělesné zdá se býti pouze pro tělo a pro smysly. Ale je pravda, že duše v tom může najíti také svou stravu a svou podporu. Svátý apoštol Pavel nás totiž učí, že doba pokrmu může se státi dobou našeho posvěcení, vezmeme-li je v duchu, který nám naznačuje, když praví: Ať jíte nebo pijete, všechno konejte k větší slávě Boží. Sive ergo manducatis sive bibitis, omnia in glori&am Dei facite.

Musíme se míti na pozoru, abychom nehledali v této době výlučně pouze zadostiučinění, které v tom mohou smysly nalézti. Duše, která počala milovati Boha, má vytrvati nezměnitelně v tomto umrtvování smyslů. Uznává, že jest jí nedůstojné, aby se spokojila zde na zemi s jinou věcí než se zalíbením Božím a plněním jeho vůle, a proto nechce nic jen pro tento cíl, aby si zjednala jenom své zadostiučinění.

Tak není čas jídla věnován pouhému zadostiučinění smyslů, třebaže nemůže býti úplně vyloučeno toto zadostiučinění, nýbrž stává se tato doba dobou posvěcení pro duši. V tomto stavu neopomeneme přijmouti občerstvení, i když v tom nenacházíme smyslového zadostiučinění, protože je přijímáme, abychom naplnili vůli Boží, abychom tak našli sílu, abychom mohli pracovati pro slávu Boží a vykonávati v tomto smyslu své povinnosti.

Jest třeba poznamenati, že musíme takto jednati ve všech okolnostech jiných, jež mohou zadostiučiněti lidské přirozenosti, jak praví ještě týž apoštol: Sive quodcumque facitis... či cokoliv jiného konáte. Ale je třeba ještě více poznamenati, že toto cvičení, jež mohou všichni konati, má neobyčejnou moc přitáhnouti na nás nebeské požehnání. Místo smyslových a pomíjejících zadostiučinění zjednává nám jiná zadostiučinění, daleko spasitelnější, jímž jsou bož-

ské a vnitřní útěchy, záliba ve věcech Božích a duchovních cvičeních a snad, abychom brzo došli k nazírání na věčné pravdy.

Ano, to je velká cesta, abychom brzo vychutnávali a vnitřně okoušeli, jak je Bůh sladký těm, kteří ho jediné hledají, a jak je dobrý a útěchyplný. Jest to Bůh veškeré útěchy pro ty, kteří jej hledají přímým srdcem a úmyslem, takže nechtějí najíti lidsky a přirozeně svého zadostiučinění, jež by bylo jen pro zadostiučinění.

Tito opouštějí tento nízký důvod, nedůstojný křesťanské duše a nevěsty Kristovy, jenž nikdy nechtěl v ničem hledati jen lidské zadostiučinění: *Christus non sibi placuit*. Kristus neměl v ničem jen pro sebe zalíbení. Přijímají sice ona lidská zadostiučinění, ale jenom z toho důvodu, že je to právě vůle Boží, že je nutné jich požívati a přijmouti je, jelikož když jich použijí, budou moci je přiměti ke službě slávy Boží. Ano, ještě jednou, to je ona velká cesta, kterou máme kráčet, aby nám dal Bůh brzo požívati svých nebeských útěch, aby nám dal brzo vejiti do ohnivých a světlaplých patření svých věčných pravd, jež naplní naši duši, zatím co lidská zadostiučinění přirozená nechají nás na věky nenasyceny.

Bůh, jenž jest plnost dobroty a jenž v této vlastnosti touží jen se nám sděliti, očekává takřka, aby našel duši v tomto vyprázdnění od lidských útěch a zadostiučinění, při nejmenším aby aspoň je nevyhledávala a po nich netoužila, aby ji naplnil a přeplnil svými nebeskými útěchami. Anebo, což jest ještě cennější na této zemi, místu vyhnanství, ústrků a bídy, dává jí mimořádnou vnitřní sílu a víru dostatečně živou, by dávala přednost zbavení všech nebeských útěch před jich požíváním, je-li taková vůle Boží.

Nuže, posílnění těla, ba i samo zadostiučinění

při jídle, ano, ale z jiného důvodu, než abychom sobě zadostiučinění způsobili! Vzpomeňme si, co o tom řekl Ježíš Kristus jednomu z našich svatých, blahoslavenému Jindřichu Susovi. Ujištil ho, že je to známka vyvolení nějaké duše, když ji ustavičně nutká buď výčitkami anebo vnitřními světly, aby se zbavila všech lidských zadostiučinění, aby již žádného nepřijímala z toho důvodu, a aby chtěla zde na zemi již jenom vůli Boží.

Zotavení.

Abychom prožili čas zotavení v duchu dokonalé lásky, musíme se svatě zotavovati v radostech Božích, totiž máme se rozpomínati v této době zotavení na dobra bohatství našeho Boha, na jeho slávu, která je tak velká, že veškerá čest a sláva ve stvořených bytostech má za cíl jenom oslavovati a velebiti jej ještě více: Soli Deo honor et gloria. Jedinému Bohu čest a sláva, za jeho štěstí totiž, jež je samo sebou vrcholem štěstí a štěstí samo celého nebe, nepotřebující žádných stvořených dober: Bonorum meorum non indiges. Nepotřebuješ dober mých. Jest třeba rozpomenouti se na tuto široširou a nekonečnou nesmírnost, která jej činí přítomného všude a ve všech věcech, rozpomenouti se na to, že On je ten, který jest: Ego sum, qui sum, a že v obecnosti své bytosti zahrnuje veškerou krásu, veškerou velikost bohatství a dokonalost. Proto se má duše rozpomenouti na dokonalost, bohatství a nekonečná dobra svého Boha, ale musí to činiti láskyplně.

Když někoho ve světě opravdově milujeme, jest nám radostí a rozkoší mysliti na to, jak je bohatý, velký, šťastný a mocný. Tak je třeba, aby duše myslila na všechna bohatství svého Boha, aby učinila jeho radost svou radostí. Má

najiti své zalíbení v myšlence, že ten, jenž je jejím Bohem, jejím Otcem, jejím chotěm, středem a cílem a v jehož lůně má spočinouti veškerá věčnost, jest tak velký, tak šťastný, tak slavný a dokonalý, že nalézáme v něm všechno, co je dokonalé a krásné ve všech ostatních bytostech.

Jak svatě vyplní dobu zotavení duše, která je zdráva v láskyplné vzpomínce na dokonalosti a bohatství svého Boha! Ale zdaž mi také není dovoleno zvoláti k této věci: Podivuhodná zaslíbenost lidí, krajní a nikdy dosti neodsouzená nevědomost, jež působí, že trávíme tak nešťastně čas našeho ubohého života, jež bychom mohli strávit tak šťastně a svatě. Zdaž nejsme ustavičně v neklidu a ve zmatku svých vášní, nikdy neuspokojených, ustavičně ve vině, v nekladu a ve výčitkách? Místo toho bychom mohli strávit tento čas svého života v klidné radosti, v ustavičném pokoji, kdybychom chtěli plniti vůli Boží, jež nás chce míti pro sebe. Omnia propter semetipsum. Vše pro sebe sama. .. kdybychom chtěli se takto láskyplně zaměstnávat Bohem a vzpomínati si stále trvaleji, jak jen dovedeme, na to, že tento velký Bůh jest naším Otcem a že nás připustil do počtu svých dětí. Ut filii Dei nominemur et simus. Abychom sluli a byli dítkami Božími.

Zotavení takto ztrávené je nejenom velmi sladké a útěchyplné, nýbrž stává se takto cvičením, majícím největší posvěcující sílu ze všech cvičení denních, protože tu cvičíme dokonalou lásku, když máme zalíbení a potěšení v dobrech toho, jehož milujeme. Duše tak přichází snadno k oné svaté radosti, protože je přirozené, že když máme srdce na správném místě, že pak se radujeme ze štěstí, z dobra svých bližních a těch, které milujeme. Nuže, Bůh je nám tak blízký, tak důvěrně nám přítomný, tak přátelský, že nacházíme v něm všechno, co nám

může patřiti, protože v něm nacházíme svůj zdroj, svůj cíl, svého Otce, chotě duše své, své štěstí a toho, v němž musíme spočinouti jako v náplni všech dober po celou věčnost.

Musíme však poznamenatí k tomu, co je velmi důležité věděti. Tato radost, kterou máme okoušeti v Bohu, abychom ztrávili svatě své zotavení, a jež je příliš svatá a příliš dokonalá, aby k ní byly všechny duše stejně povolány, nesmí býti stále cítěna. Chci říci, že neustáváme míti tuto pravou radost a zálibu v bohatstvích Božích, i když se necítíme v radosti a i když procházíme kolikráte i velkým cítěným smutkem a hořkostí.

Tak neustal míti Ježíš Kristus, náš velký vzor, zalíbení ve své rozumové části ve štěstí Božím, svého Otce, ve chvíli, kdy byl ponořen do nehlubšího hoře v době svého utrpení, když prohlásil, že je jeho duše smutná až k smrti. Tak i naše duše se může nalézati často v hořkosti a cítiti se až rozdrčena smutkem, aniž by znala toho příčinu. Ruka Boží, která chce tím duši očist'ovat, se sice dává takto cítiti, ale ne viděti. Tento smutek však nebrání, aby vůle a rozumová část duše nemohla při tom ještě požívati v celém rozsahu této radosti, o které jsme mluvili. Stačí, aby klidně souhlasila s vůlí Boží a chtěla přijmouti z celého srdce tento smutek, ježž zasluhovala svými hříchy, jsouc šťastna, že ten, jehož miluje, požívá radosti věčnosti a že je v náplni štěstí a blaženosti.

Myšlenka na smrt.

Myšlenka na smrt má zaujímati nejdůležitější místo v křesťanském životě. A přece je tolik duší, které si říkají „odevzdané do vůle Boží“, ježž ohledně všech okolností lidského života ukazují mnoho známek lásky a dávání

přednosti vůli Boží, které přijímají kříže, jež jim posílá Prozřetelnost, ale když přichází smrt se strany, jsou zachváceny velkým odporem, váhají v přijetí a v žehnání vůli Boží ve smrti jako v životě.

Ale je to pravá odevzdanost, jestliže neopustíme všechno, co máme, život i ostatní — a zůstáváme-li tak vlastníky sebe samých, že nemáme odvahu říci: „Amen“ k rozsudku smrti?

• Abychom se vyvarovali těchto strachů, stanovme si každého dne určitý čas, ve kterém bychom si stavěli smrt před oči. Zpřítomněme si ji v duchu a v myšlence! Prohlašujme Bohu svou odevzdanost, podávajíc mu denně dobrovolnou oběť svého života, tohoto života, ježž on nám dal a jenž mu tedy patří. Přijměme předem jeho svatou vůli ohledně doby, druhu, místa a okolností naší smrti! Tak mu budeme ustavičně dávat svůj život a jak on řekl sám o sobě, není větší lásky nad tu, která obětuje svůj život: *Maiorem charitatem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis ...* Nikdo nemá větší lásky, než když položí život za přátele své.

Úkon odevzdanosti.

Prohlašuji, ó velký Bože, že kdybych se měl znovu dopustit veškerého zla, jehož jsem se dopustil proti tvé velebnosti, žádám si a budu žádati, aby mne raději předešla smrt se zničením, než abych se toho dopustil. Prohlašuji ti to z celého srdce, které tě snažně prosí, abys mi udělil odpuštění a zapomenutí.

Potom prohlašuji před tváří nebe a země, že se odevzdávám navždy tvé vznešené vůli. Necht učini se mnou, co se jí bude líbiti. Jsem ochoten ji ve všem přijmouti šťasten a s radostným srdcem, že se ti mohu líbiti, můj Bože! Chceš, abych pracoval? Necht se stane tvá vůle! Chceš, abych trpěl? Tvá vůle se staň! Zbavíš mne lidských radostí, útěch, svých milostí? Bud vůle tvá! A až přijde hodina smrti — ach, Pane, již napřed křičím tisíckrát pro případ, že bych tak potom nemohl učiniti v tom strašném okamžiku: Necht se stane tvá vůle! Jsem dosti šťasten i jako ubohé nic, prach a popel jen tím, že mohu svou odevzdaností způsobiti trochu radosti velkému a velebnému Bohu!

Nuže, můj Bože, to platí pro život i pro smrt! Jaká bude vůle na nebi, tak se staň!

EX LIBRIS
LADISLAV A. RYŠAVY
SACERDOTIS APOST. ADM.
TYRNAVIENSIS

O b s a h :

Úvodem

- I. O velkém štěstí duší, které žijí v tomto světě odevzdány do vůle Boží
- II. Dobrota Boží jest spravedlivým a nutkavým důvodem, abychom se úplně odevzdali do jeho vůle
- III. Jak je nám milosrdenství Boží naléhavým důvodem k čiré odevzdanosti
- IV. Rozjímání o Otci a o Bohu Otci mocně nás vede k odevzdanosti
- V. Utrpení Spasitelovo jest z nejnaléhavějších důvodů, abychom směřovali k dokonalé odevzdanosti
- VI. Láska, kterou prokazuje Ježíš Kristus, když se nám dává celý ve Svátosti oltářní, jest z nejmocnějších důvodů, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost
- VII. Velikost nesmírná vznešenosti Boží jest nám spravedlivým a naléhavým důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost
- VIII. Naše nicota, naše křehkost, naše neschopnost k dobrému jsou nám velmi mocnými důvody a šťastnou nutností, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost
- IX. Zla, která nám způsobil hřích v tomto životě, jsou také důvody, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost jako o nejlepší lék
- X. Povinnost zadostiučiniti Bohu za naše hříchy jest mocným důvodem, abychom se snažili o odevzdanost
- XI. Štěstí a sláva nebeská Jsou nám velmi mocnými důvody, aby nás vedly k dokonalé odevzdanosti

XII. Pekelná muka jsou nám velmi naléhavým důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost	92
XIII. Touha oslavovati Boha má nám býti velmi naléhavým důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost	99
XIV. Touha po naší dokonalosti má nám býti důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost	105
XV. Touha milovati Boha, a milovati jej ve všem a stále častěji, má nám býti důvodem, abychom se snažili o odevzdanost	111
XVI. Touha konati nejvznešenější ctnosti má nám býti důvodem, abychom se snažili o odevzdanost	116
XVII. Touha, abychom dobře trpěli, má nám býti důvodem, abychom se snažili o dokonalou odevzdanost	123
XVIII. City duše ve stavu dokonalé odevzdanosti	129

CVICENÍ ODEVZDANOSTI.

Pokyny.

Návod, jak začítí svatě den	137
Modlitba srdce	139
Mše svatá a svaté přijímání	141
Modlitba a duše v očistci	145
Vzpomínka na minulé kříže	147
Přijetí křížů budoucích	149
Tělesná práce	150
Jídlo	152
Zotavení	154
Myšlenka na smrt	156
Úkon odevzdanosti	158

NIHIL OBSTÁT:

P. Reginaldus Daclk O. P., censor Ordinis.

IMPRIMATUR:

P. Mag. Method. M. Habáň, Provincialis.

Reg. 24. Olomucii, die 15. Februarii 1941.

NIHIL OBSTÁT:

P. Aemilianus Soukup O. P., censor ex officio
/

IMPRIMATUR:

Dr. Vdalricus Karlík, vicarius generalis.

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAL,

Svazek 44. — II. vydání.

Napsal:

P. Alexandr Piny O. P.

ODEVZDANOST DO VŮLE BOŽI.

Přeložil:

P. Silv. M. Braito O. P.

Vytiskla

m

Valašská tiskárna ve Valaš. Meziříčí.

L. P. 1941.